

DOMOVINA

Upravištvo „Domovine“ v Ljubljani, Knaflova ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knaflova ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, leto 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, leto 48 Din. Amerika letno 1 dolar. — Račun poštne branilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Veselo veliko noč želita prijateljem in prijateljicam
„Domovine“
uredništvo in uprava.

Ohranitev kmečke posesti kot zdrave osnove naroda in države

Zadnja leta se vedno pogosteje čujejo glasovi, da je treba nekaj ukreniti, da bi ostala varna pred vsemi pretresi kmečka lastnina, ki jo predstavlja posestvo v zemlji in gospodarskih poslopih. Vodilni državnikl kakor tudi vsi spoznavni politični voditelji so že davno spoznali važnost kmečke posesti, saj pomeni ta neko stalnost sredi razburkanega sveta. Ta stalnost kmečkega posestva kot življenjske opore je važna iz mnogih razlogov. Predvsem ima tam družina trano zavetje; tam je žola dela. Družine so gradniki človeške družbe. Iz kmečkih družin prihaja družbi neusahljiv tok svežih in zdravih sil, vztrajnih in voljnih za delo. Ti ljudje niso le telesno odporni, temveč so tudi duševno uravnoveseni vse bolj kakor podmladek drugih stanov. Kmečka družina, v kateri so vsi eno in v kateri ni bojov podincev za življenje, pa tudi ne medsebojnih skrivnosti, je tudi osnova zdrave pravnote. Kmečka družina ni pomembna le kot roditeljica novih in zdravih rodov, temveč je zaradi svoje stalnosti tudi zagotovilo za stalnost splošnih razmer (političnih in gospodarskih) in jamstvo za uspešen odpor proti vsem prevratnim poizkusom. Zato je kmečka družina osnova naroda in države in najmočnejša zaslomba vseh drugih stanov. Prav zato je vprašanje ohranitve kmečke posesti za vsak narod življenjsko vprašanje. Skrb lega tudi našim državnikom in politikom na čelo, ko vidijo, da ta kmečka gospodarska skupnost vedno bolj peša.

Jasno je, da spremljajo vsi drugi stanovi, zlasti pa tudi časopisje, z razumljivo brigo ta pojav in iščejo poti iz hudega položaja, v kateri je zašla naša kmečka posest. Nedavno smo pisali, da vidijo nekateri rešitev tega vprašanja v ustanovitvi hišnih zadrug po starem slovanškem običaju. Zato da stremijo ti reševalci našega kmeta po preureditvi dednega prava. Takrat smo nedvomno dokazali, da za naš čas in za naše razmere ni prikladna hišna zadruga, ki bi kmeta le še bolj spravila pod skrbstvo drugih stanov in bi pomenila korak za več sto let nazaj. V zadnji številki «Kmetovalca» se peča prav s tem vprašanjem ljubljanski odvetnik g. dr. Srečko Goljar. Ko išče vzrokov za ginevanje kmečke posesti, navaja za vzrok poleg prodaje (podedovanja) zemlje za lastne domove množičnega se delavstva kot glavni vir razdejanja kmečke skupnosti hudo neurejenost pravnih odnošajev za kmečke domove. «Zemlja je stvar, ki zanjo ne more veljati marsikakšno pravilo, veljavno za premične stvari,» tako piše gospod dr. Goljar,

«ni svobodno razmnožljiva, malo je izpremenljiva in se ne da prestavljati. Promet z zemljo bi moral biti vravnian po načelih, ki bi jamčila za trajnost posestnih razmerij. Kmetijo je ustvarilo skupno delo kmečke družine. Zato bi naravni čut pravice zahteval, naj bo zemlja skupna last vseh, in to tudi za nov rod, ki mu naj bosta zagotovljeni skupno delo in življenje na kmetiji. Največja sovražnika enotne kmečke domačije sta sedanji način dedovanja (enakopravnost vseh članov družine pri dedovanju) in odtujljivost zemlje. Vsaki domačiji preti tako možnost razdrobitve. Če plačuje prevzemnik visoke deleže, ne more zdržati bremen; če se pa kmetija deli, preneha tista gospodarska enota, ki je ogelni kamen družine v malem in države v velikem. Dedni zakoni, pri krojeni za razmere meščanov, obrtnikov in delavcev, niso porabni za razmere kmetov.» Zato predlaga g. dr. Goljar izpremembo dednega prava, ki da more izrečno določiti, da je samo en otrok prevzemnik posesti in da ne smejo biti v korist ostalih dopustna taka bremena, ki bi v živo zadela celoto. Svoboden promet s kmečko zemljo naj se ukine. Prodajanje po kmetu naj bo otežkočeno in dovoljeno le v nujni ali pri očitni koristi. To bi bila dejanja, ki bi zgradila trdno obrambo proti razpadanju kmečke posesti. Glede preskrbe razdedinjenih kmečkih otrok, ki bi morali od doma, najde g. dr. Goljar rešitev v tem, da bi se ti lahko vračali v hudih časih domov in tam čakali boljših dni. Težji del ohranitve kmečkih posestev pa obstoji v tem, kako dati kruha vsem onim, ki doma niso potrebni in morajo v svet.

Nič se nam ne zdi čudno, če hočejo reševati z uvedbo hišnih zadrug skupnost kmečkega posestva učeni vseučiliški profesorji, ki poznajo le mrtve črke in številke, zemlja in njeni zakoni pa so jim neznan. Čudimo pa se, da v strokovnem glasilu kmečkega stanu na tak način razpravlja o tako važnem vprašanju pisec, zrasel prav iz sredine kmečkega naroda. Če bi se dalo rešiti vprašanje kmečke posesti z izpremembo dednega prava, bi to drugi narodl že davno napravili in bi ne čakali nasvetov našega pravnika. Pomislite vendar, kakšna krivica bi bila, razdediniti kmečkega otroka, ki dela skoro takoj, ko shodi, za grunt in dobiva tudi, ko že odrase, za vse svoje trdo delo le skromen preživek in skromno obleko. Otroci vseh drugih stanov so le izkoriščevalci staršev in prav do vstopa v svoj poklic le jedo, ničesar pa ne pripravljajo. Ti izkoriščevalci

družin naj bi imeli pravico, dedovati skupno last družine po enakih delih, delovnemu kmečkemu otroku naj bi pa zakon to zabranil. To bi vendar bila najhujša krivica, ki je ne sme predlagati nihče, najmanj pa pravnik, ki je izšel iz kmečke hiše. Naravnost nemogoča pa je misel, da bi se takšni razdedinjeni kmečki otroci vračali kot nekakšni preužitkarji, kadar bi ne imeli dela, na grunt, kjer bi čakali boljših časov. Hudi časi nastanejo po vsem svetu, zlasti pa v kmečki državi, ponajveč prav v kmečkem stanu in pridejo šele kot posledica obubožanja kmeta tudi na druge stanove. Torej bi pomenilo seljenje brezposelnih in obvezno preživljanje na gruntu uničevanje tiste kmečke skupnosti, ki jo hoče g. dr. Goljar rešiti pred propadanjem. Pri tem seveda ni pomislil, da bi se ti razdedinjeni kmečki otroci tudi množili in ženili in bi bilo treba preživljati zaščitenemu lastniku grunta poleg lastnih otrok kar več ducatov ljudi, kar bi bilo seveda naravnost nemogoče.

Nastane vprašanje, ali je res le kmet tista edinica, ki naj se žrtvuje, da ohranja narode in države, medtem ko se ostali stanovi, ki imajo mnogo lažje življenje in mnogo več koristi od narodne in državne skupnosti, otepajo, kakor vedo in znajo, dolžnosti do naroda in države. Če zahtevajo drugi stanovi od kmeta, da naj bo njegov stan poživljajoči vir za vse, da naj bo on tista močna roka, ki jim bo varovala njihovo posest pred notranjimi in zunanji sovražniki, potem ne smejo zahtevati od njega, da naj še celo svoje lastne otroke razdedini, da bo svet lahko stal pokoncu, temveč morajo dati kmetu, kar mu gre, kot njihovu branitelju in reditelju. Kmet naj bi bil po njihovem naziranju nekakšna plemenska osnova, zato naj se učijo drugi stanovi od kmeta, kako se postopa s plemenjaki. Plemenska žival dobiva pri kmetu najboljši prostor v hlevu in najboljšo krmo. Kmet se namreč zaveda, da je tako treba delati za poznejšo lastno korist in za korist skupnosti. Drugi stanovi se sicer morda tega tudi zavedajo, toda ravnaajo drugače, ker jim to prinaša začasno večje koristi, za bodočnost naroda se pa zmenijo toliko kakor tisti osel, ki je vzkliknil: «Kaj meni mar, če rase po moji smrti trava ali ne, da sem le jaz sit!»

Rešitev vprašanja, kako ohraniti kmečko posest pred propadanjem, je prav za prav lahka, samo treba je prijeti vprašanje na pravem koncu, kakor je napravil Kolumb z jajcem. Voditelji javnega življenja bi morali gledati na to, da se kmet pravičnejše nagradi za ves svoj silni trud. Nikakor ni v korist naroda in države, če vsi stanovi izkoriščajo nizke cene kmetijskih pridelkov izven države in pritiskaajo na cene domačim kmetijskim pridelkom. Država bi morala postaviti meje cenam kmetijskih pridelkov, kolikor jih porabimo doma. Teh mej cenam ne bi smel nihče prekorčiti na niže. Če stanejo na primer voli za živo težo 3.50 Din kilogram, bi naj znašala zakonita najnižje mogoča cena za notranjo porabo v državi vsaj 8 Din. Slično bi moralo veljati tudi pri drugih pridelkih. S tem bi drugi stanovi podprli svojega branitelja in rednika ter bi dobila kmečka deca doma strehe in kruha in tudi pravičnih dednih deležev. S tem bi odpadla vsa skrb, kako ohraniti pred propadajo kmečko posest, osnovni kamen naroda in države.

Gr.

Nujna potreba javnega razglašavanja izžrebanih srečk

Uredništvo prejema od vseh strani prošnje, naj objavimo izžrebane številke obveznic Vojne škode, razredne oterije, srečk Rdečega križa in drugih institucij. Seveda nimamo teh števil kar tako v naglici pri rokah, kakor si mislijo nekateri prosilci.

Kakor sklepamo iz teh različnih pisem, ki jih prejemo, je med našim narodom razpečana ogromna množina obveznic Vojne škode in različnih srečk, zaradi česar je razumljivo razburjenje med ljudmi, ki ne vedo, kako naj doženejo, kaj je že bilo izžrebano. Koliko dobitkov na ta način tudi zapade!

Ker se dohodki vseh teh srečk uporabljajo v javno korist, je vsekakor umestna zahteva, da se izžrebane številke ene ali druge institucije tudi spravijo na primeren način med ljudi. To je nujna

potreba, ako nečemo, da ne nastane splošno nezaupanje, ki sicer nima nikake podlage. Ali se ne bi moglo razglašavanje z neznatnimi stroški vršiti tako, da bi se liste izžrebanih števil nahajale v poštini uradih? To je tako enostaven način javnega razglašavanja, da mora biti že vnaprej izključen vsak pomislek proti njemu. Ljudje bi vedeli, kje lahko pregledajo številke, in vsako godrnjanje bi se nehalo. Naposled bi se lahko uredilo tudi tako, da bi dobivale liste izžrebanih številke večje pošte, kar pa bi se moralo potem na primeren način razglasiti. Številke večjih dobitkov pa naj bi se dajale v objavo tudi listom.

Prosimo narodne poslance in oblastva za posredovanje, da se bo to brez odloga uveljavilo. Teh srečk bi se tako med ljudmi razpečalo še več in bi imela od tega javnost še večje korist.

Ponovne občinske volitve v posameznih občinah so prinesle sijajno zmago

V zadnjih dneh so bile nove občinske volitve v občinah, ki jih navajamo spodaj. Vse te občine so volile že 15. oktobra in si izvolile občinske zastope, a je na klerikalno pritožbo upravno sodišče volitve razveljavilo. Nove volitve so prinesle v vseh občinah, v katerih so bile nove volitve, sijajno zmago nacionalni stranki.

V Motniku pri volitvah 15. oktobra volilna komisija ni pripustila opozicijske kandidatne liste z nosilcem Janepom Učakarjem, ker na njej ni bilo uradnega potrdila sodišča. Volitve so se zato vršile samo za listo JNS z nosilcem Karlom Novakom. Od 300 vpisanih volilcev je za to listo glasovalo 115. Pri novih volitvah pa je glasovalo 262 volilcev, od teh 235 za Novakovo nacionalno listo in samo 27 za nasprotno listo. Glasovi za listo JNS so torej narasli za 120 ali za preko 100 odstotkov.

Nič bolje niso nasprotniki odrezali v Cerkevniku. Dne 15. oktobra je dobila nacionalna lista z nosilcem Jernejem Zimičem 233 gla-

sov, nasprotna lista z nosilcem Alojzom Balaškovičem pa 153 glasov. Tudi tu je upravno sodišče volitve razveljavilo, ker volilna komisija ni priznala predstavnika Balaškovičeve liste, ki na kandidatni listi ni bil kot tak označen. Pri ponovnih volitvah je dobila Zimičeva nacionalna lista 313 glasov, nasprotna lista pa samo 76. Ker je število volilcev ostalo neizpremenjeno, dokazuje ta izid, da je okrog 80 volilcev, ki so se lani dali še zapeljati ali ustraševati, da so volili klerikalno, zdaj spoznalo nesmiselnost svojega početja in se odkrito postavilo v močnejši nacionalni tabor, kjer so bili s srcem že popreji.

V Ščavnici pri Mariboru je nacionalna lista z nosilcem Francem Breznikom dobila lani 312 glasov. Volitve so bile razveljavljene in so se morale ponoviti. Izid je bil, da je dobila Breznikova lista 349 glasov, torej 37 več, nasprotna lista z nosilcem Josipom Spindlerjem pa le 272 glasov. Nacionalna stranka je torej tudi tu napredovala.

Zadnje nedeljo so volile občine Slovenja vas v ptujskem srezu, Sromlje v brežiškem srezu in Trata v Poljanski dolini, ki spada pod sresko izpostavo v Škofji Loki.

Pri lanskih občinskih volitvah za občino Trato je dobila nacionalna lista z nosilcem Francem Jelovčanom 241 glasov, nasprotna lista z nosilcem Francem Uršičem pa 219 glasov. Volitve je upravno sodišče v Celju razveljavilo z utemeljitvijo, da je volilna komisija izključila predstavnika Uršičeve liste, ker je odšel iz volilnega lokala, njegovemu namestniku pa ni dovolila vpogleda v volilne zapiske. Oboje je bilo po mnenju upravnega sodišča nepravilno in so bile zaradi tega volitve razveljavljene. Pri ponovnih volitvah v nedeljo je dobila nacionalna lista 279 glasov (torej 38 več), Uršičeva pa 215 (torej 4 manj). Prvič je bila razlika med listama 22 glasov, v nedeljo pa 64.

V Sromljah pri Brežicah je celjsko upravno sodišče prve volitve razveljavilo z utemeljitvijo, da volilna komisija ni bila sestavljena tako, kakor določa zakon, in da je bil iz volilnega lokala nepravilno odstranjen zastopnik opozicijske liste. Volilni rezultat je bil lani naslednji: Nacionalna lista Ivana Bertoleta je dobila 133 glasov, opozicijska lista Ivana Avšiča pa 99 glasov. Volilo je takrat 232 volilcev od 312 upravičencev. V nedeljo se je udeležilo volitev 244 volilcev. Nacionalna lista je dobila 171 glasov (torej 38 več), nasprotniška Avšičeva lista pa 73 glasov (torej 26 manj). Razlika med listama je znašala pri prvih volitvah 34, pri ponovnih pa 98.

Zakaj so bile razveljavljene volitve v Slovenji vas, nam ni znano. Dne 15. oktobra je dobila nacionalna lista z nosilcem Lešnikom 311 glasov in 15 odborniških mest, opozicijska lista z nosilcem Zupaničem pa 300 glasov in tri odborniška mesta. V nedeljo je pri ponovitvi volitev dobila Lešnikova lista 415 glasov in 16 odbornikov, Zupaničeva lista pa samo 279 glasov in le dva občinska odbornika. Nacionalna lista je torej pridobila 104 glasove, nasprotniška pa 21 izgubila. Razlika med listama je narasla od 11 na 136 glasov. Ponovitev volitev v tej občini pa je prav radi tega še posebno poučna in pomembna, ker je bila pri prvih volitvah razlika tako majhna in so bili poraženi nasprotniki morda celo sami prepričani, da si je nacionalna lista onih 11 glasov večine prisleparila. V nedeljo so bili nasprotniki za svoje krive obdolžitve pošteno kaznovani.

Soteščan:

11

Dedinja grajskih zakladov

Zunaj na hodniku je stal grof Jerman, ki je turno zaklenil vrata.

«Pojdiva! je spregovorila s tresočim se glasom. «Strašna je vaša obsodba!»

«Visokost, to je maščevanje ljubezni...» je izrekel odločno in brez sočutja.

Kneginja je spoznala, da je grof neomajen v svojih sklepih. Zato ni rekla drugega nego: «Blagor usmiljenim, ki bodo usmiljenje dosegli!»

«Vaše besede so lepe in plemenite», se je pošalil. «Toda kako naj prekličem, kar sem odredil tako premišljeno na osnovi njenega priznanja?»

«Bodite človek!» mu je svetovala. «Vsi smo ljudje ter imamo svoje napake. Tudi moje sree ovija trnjeven venec. Knez me je zavrzel brez vsakega povoda. Pa ga ne bom preklinjala zaradi tega.»

«Blagor vam, ker se lahko premagujete», so ga le genile njene modre besede. Padle pa so med trnje njegovega napuha, ki jih je naglo zadušilo.

Kneginja se je odpeljala s spremljevalko k svoji teti, ki je samotarila v nekem gradu. Tukaj je odložila svojo čast ter se vdala samotarstvu.

Tisto noč je odjezdil tudi grof, da si poišče zabave in razvedrila. Spremljala ga je misel na ubogo jetnico.

21.

Milan, zaročenec prave dedinje grajskih zakladov, je odpotoval na iskrem vrancu. Gnala ga je ljubezen do izvoljene neveste, katero je podpiral v ljutem boju. Boril se je za njeno dediščino, za kar je bilo treba dokazov. Predvsem je bila važna listina s rojstnimi podatki. To listino je hranil graščak Teodor, kjer je živela Gizela kot družabnica njegove soproge.

Pot v tujino je bila dolga in naporna. Držala je med gorovjem skozi temne gozdove. Daleč naokrog ni bilo človeškega bivališča.

Pogumnega mladeniča ni skrbelo, kako bo potoval po tujih krajih. V borbi za poštenost se je čutil močnega. Ni ga bilo strah nevarnosti, o katerih je čul pripovedovati.

V objemu temnega gozda je naletel na mnoge ovire. Pot, ki je bila nekaj časa lepo uglajena, se mu je izgubila v goščavi. Poiskal je drugo in tretjo, a vsako je zadela enaka usoda. To ga je dražilo, zakaj mučilo se mu je do smotra.

Vzradostil se je, ko je dohitel jezdeca na mršavem konjiču. Obraz mu je bil porasel; drobne žive oči so mu gledale izpod širokega klobuka.

«No, kam pa vi?» ga je nagovoril Milan. «Domov», mu je odvrnil neznanec. «Onkraj gozda je moje domovanje.»

«Potem bova jezdila skupaj. Nedvomno ste vajeni poti in krajši čas je človeku, ako najde v samotni dobrega spremljevalca.»

Neznanec se je pohvalil: «Znana mi je vsaka stezica, ker sem že večkrat prejezdil te gozdove. Kdor jih ni vajen, pa tukaj prav lahko zaide.»

«Ali ni tukaj nobene prave poti?» je vprašal Milan.

«Nobene», mu je odgovoril. «Poglejte, pot, po kateri jezdiva, se bo skoro izgubila...»

«Potem se bova morala seveda vrniti...»

«Čemu?» je zategnil možak. «Moj konj se kar prerije skozi goščavo...»

«Tudi moj se ne bo dal osramotiti...»

Jezdila sta počasi drug za drugim. Milana je opraskalo vejevje, a neznanec se mu je spretno izogibal. Obraz mu je ščitil klobuk s širokimi okrajki.

Onstran goščave sta dospela na razdrapano pot, ki je bila ponekod globoko zajedena med korenine. Tu pa tam je bila zasuta s kamenjem ali zaprta s podrtimi drevesi.

«Ali ni nobene druge poti?» se je vznemirjal Milan, naveličan neprestanega skakanja čez podrtje drevje.

«To je najkrajša in najboljša pot», je dejal neznanec. «Kmalu bova dospela pod pečino; tamkaj pojdeva čez grič v drugo dolino...»

«Koliko časa bova še potovala po gozdu?»

«Na griču bova imela za seboj polovico poti...»

«Kje bova prenočila?» je vprašal mladenič.

«Na griču bo še menda najbolj varno. V dolini sva v nevarnosti pred zverino...»

«In pred roparji», je dostavil Milan.

O Slovencih in Hrvatih pod Avstrijo in Madžarsko

O tem je te dni govoril na seji senata v Beogradu senator g. dr. Valentin Rožič. V prvem delu govora je zavračal madžarske zahteve po izpremembah mej kot docela neosnovane, zakaj Madžari niso prav nikjer izgubili ničesar svojega. Prekmurci Slovenci, Rusini, Slovaki in Rumuni nikdar niso bili Madžari. Na drugi strani pa so Madžari na mnogo nižji prosvetni stopnji kakor Slovani, kajti Madžari so si skoro večino svojega besednega zaklada izposodili od Slovanov. Govornik je navajal posamezne odlomke iz knjige dr. Miklošiča «Slovanski element in madžarščina» ter s tem utemeljil svoje trditve. Nato je rekel med drugim:

Ugled naše države je v zunanjem svetu prav zaradi srečne politike, ki jo je uvedel naš zunanji minister, v zadnjem času mnogo pridobil. Naša zunanja politika dosledno in povsod naglašava osnovno načelo slovanske kulture: spoštovanje do sočloveka, pravičnost do soseda in na osnovi širokogrudnega človečanstva skrajni mir med narodi. Naglašanje naše miroljubnosti so nekateri tolmačili kot znak slabosti. To naj nas ne moti, zavedajmo se svoje mladosti in svoje moči. Živčna nemirnost je last bolehnih, naša samozavest in naši dobri slovanski živci pa pomenu bodočnost.

Po zaslugi te odločno slovanske poteze v naši zunanji politiki se je tudi pri Slovencih v Avstriji naš ugled zelo dvignil. Njihova samozavest in njihov ponos, da so tudi oni člani velike slovanske družine, sta rasla sporedno z našim ugledom v svetu. Ker spada briga za naše narodne manjšine v sosednjih državah brez dvoma med naše dolžnosti, naj mi bo dovoljeno nekaj besed o njihovem položaju. Da ne govorim podrobneje o usodi onih šest sto tisoč Jugoslovenov, ki so ostali pod dvotisočletno kulturo Rima, boste razumeli. O njihovi usodi najbolj pričajo grobovi pri Bazovici in Pulju. Premalo pa smo še vsi poučeni o Jugoslovenih pod Avstrijo, o gradiščanskih Hrvatih in koroških Slovencih. Gradiščanski Hrvatje praznujejo letos štiristoletnico, odkar so se preselili v svoja sedanja bivališča iz Like in krajev ob Kolpi. Ta naša narodna manjšina šteje okrog 70.000 duš. Uživa pod Avstrijo še dosti

pravic, tako da se je njeno prosvetno življenje v zadnjih letih vsaj skromno razgibalo. Pod Madžari je bila že zapisana smrti. Tam umira še

danes naša narodna veja, okrog 15.000 do 20.000 porabskih Slovencev, ki so naseljeni od Štefanovcev ob Rabu do Pizonje in Hrvatskega Jandrofa ob Dunavu.

Medtem ko moram iskreno priznati, da se je položaj gradiščanskih Hrvatov, ki so prišli po vojni izpod madžarskega pod avstrijsko gospodstvo, pod novimi gospodarji znatno izboljšal, moram z žalostjo ugotoviti, da se od leta do leta

ZOBNI KAMEN

SARGOV

KALODONT

Proti zobnemu kamnu

vir vsega zla -

POKAŽE PREISKAVA

Uspametno bi ravnal, kdor bi čistil zobe, pa bi se hkrati ne zmenil za nevarni zobni kamen. Zakaj celo najbolj zdrave zobe lahko razrahlja, da začno izpadati. Kdor si redno čisti zobe s Sargovim Kalodontom, se ubrani zobnega kamna.

Sargov Kalodont je edina zobna krema pri nas, ki ima v sebi sulforicinoleat po dr. Bräunlichu, ki odpravi nevarni zobni kamen in ki prepreči, da se ne naredi drug. Kdor porabi vsak dan nekaj minut za nego zob — ima vse svoje žive dni zdrave zobe!

«Ali se jih bojite?» se je namuznil neznanec. «Saj menda nimate denarja...»

«Seveda ga nimam», je odvrnil mladenič.

Neznanec je zapičil svoje bistre oči v usnjeno torbico, ki je visela mladeniču ob strani na močnem pasu.

«Ako nimate denarja, se vam ni treba nikogar bati. Preden se bo stemnilo, bova na griču. Prenočila bova v votlini pod pečino.»

Na grič sta prijezdila v živahnem razgovoru. Tujec mu je razkazal okolico, ki se je temnila pod njima v dolini. Videla sta, koliko poti sta že prehodila in koliko jo še imata pred sabo.

Konja sta privezala k drevesu ter ju odela. Za večerjo sta jima natrgala zelenja. Potem sta zavila po stezi, ki je držala proti pečini. Vanjo se je zajedala votlina.

«Tukaj bova počakala jutra.» Tujec se je sklonil in zlezal v votlino. Isto je storil tudi njegov tovariš.

«Jama je suha; tu se nama ni bati golazni», je vedel neznanec, ki si je hitro uredil ležišče. Tudi Milan se je zavil v odejo in kmalu zadremal.

Ko se je prebudil, je menil, da je že blizu jutro. Pomel si je oči, da bi našel odprtino, skozi katero je bil prišel. Izhoda pa ni mogel najti. Ali se je votlina presukala?

Tako si je mislil in poklical tovariša. Vprašal ga je, ali bo treba kmalu oditi. Naveličal se je trdega ležišča in hladno mu je bilo kakor v globoki kleti. Kako prijetno bi mu bilo, ako bi se

mogel ogreti na jutrnjem solncu! Z novimi močmi bi se povzpел na konja in odjezdil v daljavo.

Tujec se mu ni oglasil. V votlini je vladala tišina.

«Pojdiva vendar!» je priganjal in čakal odgovora.

Nič! Vse okrog je molčalo.

Mladeniča je skrbelo. Sedel je in poslušal. Ko se je naveličal, je vstal in tipal z rokami okrog sebe.

Prostor, kjer je ležal neznanec, je bil prazen. Milana je pogrelo. «Morda je odšel h konjema», si je domislil in čakal, da bi se povrnil.

A tovariša ni bilo odnikoder. Zakaj ga ni poklical, preden se je odstranil? Kaj je nameraval?

Odprtine še vedno ni mogel najti. Kamor je segel z rokami, je zadel ob vlažno steno. In vendar je bil vhod tako prostoren, da se je lahko obrnil, ko je lezel v votlino.

«Odkod ta izprememba?» se je prestrašil. «Kdo me je zaprl v ječo?»

Zavil se je v odejo ter se zamislil. Kamor je pogledal, ni videl drugega nego temo.

«Gizela!» Njegove misli so bežale iz temine k izvoljeni nevesti. Pomagati ji je hotel do pravice in vreči s prestola lažno dedinjo grajskih zakladov. Z upanjem v zmago je nastopil potovanje; nasmehnila se mu je sreča, ki mu zdaj umika prijazno obličje.

Naslonil je komolec na koleno ter si podprl glavo. Potrla ga je temna misel, ki se je gostila kakor megla okrog njega. «Zakaj je nesrečen

vsakdo, ki brani preganjano siroto?» je vprašal samega sebe. «Oskrbnika Bunca so zaprli. Zormana je nekdo ustrelil in patru Joahimu so grozili s pregnanstvom, ker je ščitil njegovo zaročenko...»

In on? Zavedel se je grcne resnice — postal je žrtev izdajstva. Tujec na mršavem konju je vedel, kdaj bo prijezdil. Prejel je navodila, kje naj ga počaka. Naročeno mu je bilo, naj prepreči potovanje.

Svoje delo je neznanec dovršil z vražjo zvijačo. Vrgel ga je v žrelo grozovite smrti. Umreti bo moral od lakote in žeje. Tukaj bo trohnelo njegovo telo — krivica pa se bo šopirila in zmagovala.

«Gizela!» Mladenič je zajokal kakor dete. «Kdo te bo branil in razkril sleparstvo? Kdo te bo tolažil?»

«Jaz!» si je odgovoril. Pod pepelom obupa mu je zažarela iskrica upanja. Smrti mora uiti, še se mu sme hja življenje. Najti mora izhod iz svojega groba. Po žilah mu je zaplala nova moč, na katero je zidal svoje nade.

Brž si je privihal rokave in odluščil kamen. «Odprtina!» Srce mu je zavriskalo od veselja.

A prehitra je bila njegova radost. Luknja, iz katere je trgal kamenje, se je širila v tesen rov. V obraz mu je pihala močna sapa — podzemski vetrovi.

Obšlo ga je novo veselje. Ako čuti preprih, mora imeti rov zvezo s površino. Ta misel mu je svetila kot vodnica iz temnega groba.

slabša položaj koroških Slovencev, te najstarejše veje našega naroda, ki je prva med Slovani stopila v zgodovino in si prva ustvarila mogočno državo v Alpah. Že lansko leto sem obširno govoril o žalostni usodi slovenske manjšine na Koroškem in dokazal, kako Avstrija ne spoštuje svojih obveznosti. Že splošno znana zadeva je, da koroški Slovenci nimajo svojih šol z izjemo dveh (v Globasnici in na Selah), a še te dve nista slovenski, marveč dvojezični. Od sto tisoč koroških Slovencev je polovica narodno nezavedna in z glasovi teh 50.000 zapeljanih narodnih odpadnikov, ki v slovenskem jeziku zatrjujejo, da so polnokrvni Nemci, pobija Avstrija vse zahteve narodno zavernih Slovencev. Ponemče-

valni stroj dela danes na Koroškem, kakor ni še nikdar poprej. Včasih se čujejo iz ust vladnih zastopnikov kake medle obljube, ki pa ostanejo samo obljube. Naše širokogrudno postopanje nasproti našim Nemcem je uspavalo našo avstrijsko sosedo. Avstrija misli, da je čisto v redu, če imajo Nemci pri nas svoje šole, svoje učiteljske, šest meščanskih šol in tako naprej, ker so pač Nemci, in da je iz istih razlogov v redu, če ostanejo koroški Slovenci še vnaprej gnoj za nemške njive ob Dravi in Zili, da ostanejo brez šol, brez slovenske službe božje, brez pravic pri sodiščih in drugih uradih, da ostanejo državljani druge ali tretje vrste, ker so pač Slovani.

ne kaže zavreči tako važne in za naše alpske razmere tako pereče zadeve. Podoba je, da ni med prvotnim načrtom, ki določa nizko hektarsko obremenitev, in naziranjem kmetijskega oddelka banske uprave tolike razlike, kakor se vidi na prvi pogled. Če pomislimo, da je v naši banovini okrog 80.000 kmečkih posestev, bi znašala povprečna obremenitev vsakega posestva za zavarovanje proti toči 160 Din letno. Za malega posestnika ali bajtarja bi bila to velika obremenitev, toda pomisliti moramo, da je med njimi prav mnogo tako majhnih posestev, da ne presegajo petih hektarov. Medtem ko večji posestniki že še najdejo po toči viře za prehrano svojih družin, je naš mali posestnik izročen naravnost lakoti, če ga obišče toča. Bajtarjem, ki imajo na primer po okroglo dva hektarja orne zemlje, bi bil vsakdanji kruh zavarovan proti toči že z 20 Din letno. Res bi plačevali večji posestniki znatne vsote, toda tu moramo misliti na skupnost in upoštevati zlasti dejstvo, da naš mali kmet in bajtar ne uživa nikakršne socialne podpore, ko opravljata za majhen denar dñinarska dela večjim posestnikom. Uvedba obveznega zavarovanja proti toči bi pomenila torej neki nadomestek za socialno zavarovanje naših malih kmetov in bajtarjev. S tega vidika je treba zagrabití vso zadevo in se bo gotovo našel način, da se bo dalo izvesti obvezno zavarovanje proti toči kljub vsem pomislekom tudi v naši banovini.

Obvezno zavarovanje proti toči bi bilo potrebno kot nadomestek za zavarovanje malih kmetov

Pred dvema letoma je pripravila banska uprava tudi za našo banovino osnutek naredbe o obveznem zavarovanju proti toči. Takrat se je mnogo razpravljalo o tem vprašanju. Banovinski svet je na lanskem zasedanju odgodil razpravo in bi naj prišla naredba o zavarovanju proti toči letos na dnevni red. Toda to se ni zgodilo.

Obrnili smo se zato na pristojno mesto, kjer so nam pojasnili vso zadevo. Prvotni načrt, ki ga je izdelal neki strokovnjak izven banske uprave, je določal zelo ugodne premije za zavarovanje proti toči. Tako bi prišlo po njegovih računih za hektar orne zemlje komaj 10 Din obremenitve za zavarovanje proti toči. Ko pa je kmetijski oddelk banske uprave natančneje proučil načrt in zbral podatke o škodi, ki jo je napravila toča v zadnjih desetih letih, je prišel do spoznanja, da zaenkrat v naši banovini ni misliti na izvedbo obveznega zavarovanja proti toči. Našel je namreč, da znaša letna škoda od toče v desetletnem povprečju najmanj 14 milijonov dñinarjev. Prav toliko pa znaša ves zemljiški davek, kolikor ga plačamo v naši banovini. Takšno obvezno zavarovanje proti toči bi torej obremenilo zemljiški davek, da bi moral naš kmet plačevati za naprej, če bi se uvedlo to zavarovanje, kar dvakratno zemljarino. Kaj takega pa ni v današnjih, za

kmeta hudih časih lahko izvedljivo, saj vemo vsi, s kakšno požrtvovalnostjo iztisne naš kmet iz siromašne grude denar za davek.

Pomisleki kmetijskega oddelka banske uprave se vidijo potemtakem prav tehtni, a vendar

Konec šmarnice

Vsa leta po vojni je bil ljut boj za šmarnico in proti njej. Znanstvene ugotovitve so namreč nesporno dognale, da je vino iz necepljenih (samorodnih) trt mnogo škodljivejše od zlahtnega vina. Naši zdravniki in vzgojitelji so z žalostjo opazovali strašne posledice uživanja šmarnice v Slovenskih goricah, kjer se je v zadnjih 30 letih šmarnica tako razpasla, da je do malega izpodrinila vse zlahtne vrste. V teh ubožnih krajih je bila in je žal še danes šmarnica mnogokrat zajtrk in večerja ne le odraslim, temveč tudi otrokom. Pogubne posledice uživanja strupene šmarnice seveda niso izostale. Danes srečujemo tamkaj mnoge mlade ljudi vse zabuhle in duševno zaostale.

Kaj je storila šmarnica, nam jasno govore številke ubojev in umorov, katerih zadnji krivec

je šmarnica. Ljudje sami priznavajo, da že pol litra šmarnice naravnost podivja človeka. Redki zagovorniki šmarnice so ugovarjali, češ, da bi z iztrebljenjem šmarnice še bolj upropastili že tako siromašne kraje naše domovine. Pri tem so zlasti poudarjali dejstvo, da niso vse samorodnice enako škodljive. Zlasti so se potegovali mnogi okraj, da bi se napravila izjema za izabelo. Toda z izjemami je že tako, da slabo vplivajo na izvršitev zakonov. Pomisliti moramo, da so hoteli prav tako doseči Banatčani izjemo za svoj otelo (črno samorodno vino), ki ga pridelajo toliko, da znaša eno tretjino vsega našega vinskega pridelka.

Če bi se zakon oziral na vse te prošnje, bi izgubil ves pomen. Zato je izkušala država počasi izvesti uničenje šmarnice, da bi mogli vino-

Premeril je luknjo in ugotovil, da je dovolj prostorna za doraslega človeka. Ovil si je odejo okrog života in zlezal v odprtino. Plazil se je previdno naprej po kamenju, ki ga je zbadalo v kolence in kolena.

Rov je bil ponekod dovolj prostoren, drugod pa tesen, da se je mogel komaj gibati z rokami. Mladeniča je skrbelo, da se bo moral vrniti. In prav tukaj v ožini je zapazil pred seboj medlo svetlikanje. Kot zagozda se je zaril v precep ter se ni mogel nikamor več geniti.

«Pomagajte!» je zaklical obupno. Njegov klic je odmeval po rovu proti kraju, odkoder se je svetilo.

Nihče ga ni slišal. Tako mu je rekla zavest, kateri ni ugovarjal. Kdo naj ga čuje tukaj pod zemljo, kjer najbrž nihče ne prebiva!

Zaklical je drugič in tretjič, kar je mogel glasno. «Vse zaman!» je rekel samemu sebi. «Zbogom, Gizela!»

Tedaj se mu je zazdelo, da je nekdo udaril na kamen z železnim orodjem. Nekdo ga je vendarle slišal ter ga hoče rešiti. «Čudež!» Samemu sebi ni mogel verjeti.

«Pomagajte!» je zavpil ponovno.

«Kdo si?» ga je iznenadil rešilni glas iz rova. «Nesrečnik, ki si ne more pomagati... Rešite me iz objema grozovite smrti...»

Orodje, zadevajoče ob skalo, je prepevalo rešilno pesem. Okrog mladeniča se je tresla zemlja; čutil je, da se maje kamen, ki se je dotikal nje-

govega čela. Potem so mu otrpnili občutki, njegove misli so utihnile in obstale.

Zavedel se je v prostorni svetli votlini na posušeni gozdni travi. Zraven njega je sedel starec z umazano sivo brado. Pomakal je cunj v vrč in močil mladeniču čelo.

«Hvala Bogu!» je vzkliknil starec, ko se je mladenič prebudil. Bal se je, da mu bo ugasnilo življenje.

Potem je ukresal ogenj in skuhal zdravilnih koreninic. Pijača je mladeniča čudovito pokrepčala.

«Kje pa sem?» je vprašal starca.

«V votlini pri gorskem samotarju», se je glasil odgovor.

«Kje? Milan ni vedel, ali ga je prav razumel.

«Pri človeku, ki je grešil in dela pokoro...»

Mladenič se je razveselil: «Tedaj sem našel prijatelja... Vi mi ne boste odrekli pomoči...»

Starec se je vzradostil. Dozdaj še ni bilo priložnosti, da bi komu pomagal. Tako se bo spokoril in nabral zasluženja z dobrimi deli.

«Prijatelj, kako si prišel semkaj?» je začel poizvedovati. «Ali gre za maščevanje?»

Milan je začel pripovedovati. Zaupal mu je vse po vrsti, zakaj se je odpravil od doma in kaj se mu je pripetilo.

«Neznanec je bil naj-t in plačan», je uganil puščavnik. «Božja roka je čuvala tvoje življenje.»

Mladenič se je hvaležno ozrl proti nebu. Potem ga je začelo skrbeti: «Ali ga bo slabotni

starec mogel varovati?» Kdo ga bo branil, ako ga napade neznani jezdec?

«Tukaj ti ne bo mogel nihče škodovati.» Starec je kar uganil njegove misli. «Res sem se postaral in opešal; tem krepkejša pa je moč duha in sila trdne volje...»

Puščavnik ga je povedel v svojo temno preteklost. V najlepših mladostnih letih je zašel na kriva pota. Seznanil se je z izpriženimi tovariši, katerim je presedalo pošteno delo. Nastanili so se v gozdu in pričeli ropati. Bili so strah prebivalstvu. Oblastva jih niso mogla izslediti.

Na starost ga je srečalo spoznanje. Zbudila se mu je vest po nekem zavratnem umoru. Zastudilo se mu je roparsko življenje — vrvel je od sebe meč in pričel samotarstvo. Preživljal se je s sladkimi koreninicami in z lovom na divjačino. Spal je na trdem ležišču ter se bičal dvakrat na teden. Vse to je obrnil za pokoro.

«Pri Bogu je milost», je sklenil svoje pripovedovanje. «Pokora bo kakor težka utež na tehtnici pravičnega sodnika.»

«Spokornik!» V mladeniču se je zbudilo spoštovanje. Mož, ki v samotni gorski pustinji trpi za svoje grehe, ga bo spremil mimo vseh nevarnosti temnega gozda. On ima v oblasti hudobnega duha, ki mu ne bo mogel škodovati.

«Kdaj bom lahko odrinil?» ga je vprašal kot modrega svetovalca.

«Kadar boš okreval», mu je odgovoril. «Pot je še dolga in naporna.»

gradniki medtem precepiti samorodno trsje. Za vsak precepljeni trs je dobil vinogradnik celó nagrado od banovine. Ker se vinogradniki niso potrudili, da bi dovolj naglo prenovili vinograde, je oblastvo naložilo davščino na samorodne trte, da tako prisili vinogradnike k upoštevanju vinskega zakona. Ker pa je ta vse do konca leta 1931. dovoljeval promet s šmarnico, če je bila pravilno označena, so vinogradniki rajši plačevali banovinsko davščino na šmarnico, zlasti ker menda prav noben gostilničar ni imel napisov, da toči šmarnico. Zato je novi vinski zakon leta 1929. odredil, da je dovoljeno v promet dajati vino od samorodnic le do začetka leta 1932. Čeprav so zakoniti predpisi prepovedovali promet s šmarnico, so vendar mnogi kršili vinski zakon tako, da so mešali šmarnico s sadjevcem in prodajali to mešanico kot sadjevec. Mnogo šmarnice, zlasti črnega otela so izvozili brezvestni prekupci v Dalmacijo, odkoder se je vračalo samorodno vino kot pristni opolo nazaj k nam. Drugi so pričeli na debelo žgati iz šmarnice žganje, ker ni bilo takšno žganje in še danes ni po zakonu prepovedano. Tako je nadaljevala šmarnica nemoteno še bolj svoje poniževalno delo.

Da spravi enkrat za vselej vprašanje šmarnice z dnevnega reda, je sprejela skupščina v finančni zakon odredbo, ki določa, da morajo lastniki šmarničnih vinogradov v teku desetih mesecev posekati samorodne trte, sicer jim bodo na njihov račun posekali vinograde državni organi. Vsakemu vinogradniku šmarničarju dopušča novi zakon največ 500 trt za domačo rabo, za katere odpade banovinska taksa. Tako je nazadnje vendar zmagala skrb za narodovo zdravje nad vsemi predsodki in oziri. Samo da ne bi tistih 500 trsov za domačo rabo postalo stalen vir novih zlorab in nove škode za narodovo zdravje.

Politični pregled

Senat je zaključil proračunsko razpravo in odobril državni proračun.

ki stopi 1. aprila v veljavo. 1. aprila se vedno začne novo proračunsko leto.

Komisija, ki je bila imenovana pri ministrstvu pravde

z nalogo, da sestavi načrt zakona za pobijanje korupcije

Milan je ostal v votlini pri gorskem samotarju. Hranil se je s koreninicami in z divjačino, katero je znal puščavnik prav okusno pripraviti. Po vodo je hodil k studencu v dolino, donašal jo je v glinastem vrču.

Čim se mu je okrepilo zdravje, ni imel v votlini več obstanka. V duhu se je pogovarjal z Gizelo; ljubezen ga je silila, naj odide in dovrši obljubo.

Samotar ga ni hotel več zadrževati. «Vem, da se dolgočasiš», mu je rekel nekega jutra, «Pa pojdi v božjem imenu.»

Mladenič je obstal in premišljal. Spomnil se je, da nima konja, katerega mu je odvedel ropar. Hoditi bo moral peš vso dolgo in nevarno pot po neznanem kraju.

«Ali ne pojdete z menoj?» je poprosil samotarja.

«Seveda pojdem», mu je obljubil. «Spremljal te bom tako dolgo, dokler bo trajala nevarnost.»

Pred odhodom je zadelal votlino z debelim kamenjem. Nato se je oprl na palico in lezel v dolino. Milan je stopal za njim kakor za svojim očetom.

Starcu je bila znana vsaka stezica; poznal je oddaleč vrhove dreves, po katerih se je moral ravnati. Med potjo mu je pravil čudovite zgodbe iz svoje mladosti.

Proti večeru sta zavila po bregu na grič, kamor so sijali poslednji žarki zahajajočega solnca. Tretja je bilo misliti na prenočišče. Pred njima se

in v kateri je bilo poleg pravnih strokovnjakov tudi več parlamentarcev, je končala svoje delo. Za osnovo je služil komisiji predlog zakona, ki ga je svoječasno vložil v senatu senator Ilidžanović. Načrt zakona bo zdaj proučil še ministrski svet, nato pa bo predložen narodnemu predstavništvu. Predlog zakona določa zelo ostre ukrepe in se ne bo nanašal samo na primere korupcije v bodoče, marveč se bo uporabil tudi za dokazane zlorabe v preteklosti.

Uradna «Wiener Zeitung» piše o delu za pripravljane nove avstrijske ustave in pravi med drugim, da delo za načrt nove avstrijske ustave odlično napreduje. «Wiener Zeitung» napoveduje,

da v novi ustavi v uradnem imenu države ne bo besede «republike». Avstrija se bo, kakor pravi list, po novem imenovala ali kratko «Avstrija»

(v mednarodnem prometu v francoščini Autriche) ali pa «Zvezna država Avstrija». Nova avstrijska ustava bo odredila tudi svobodo tiska z nekaterimi neizogibnimi omejitvami.

V nedeljo so bile

v Italiji parlamentarne volitve.

Volilo je nad 96 odstotkov volilnih upravičencev in je za listo vrhovnega fašističnega sveta glasovalo nad 10 milijonov, a proti njej le nekaj nad 15 tisoč volilcev. Pod silnim pritiskom vladavine, ki je organizirala za volitve vse svoje organizacije, so seveda pokazale volitve tudi v Julijski krajini povprečno enake izide kakor v ostalih italijanskih deželah. Organizacija volitev je bila taka, da so se celo v docela slovenskih hribovskih vaseh volitve zaključile s 100odstotnim uspehom za fašiste. V tržaški pokrajini, ki šteje brez Trsta okrog 100.000 prebivalcev, je bilo 25.382 volilnih upravičencev. Glasovalo jih je 24.329, in sicer za fašiste 24.278, proti njim pa 50. Tudi v občinah goriške pokrajine so volitve potekle na približno enak način. V Biljani in Brdih je prikorakalo na volišče vseh 400 volilcev v spremstvu čete mladih fašistov in do zob oboroženih fašističnih miličnikov. Cele čete fašističnih sanitetov so odhajale v kmečke domove po bolnike in starce ter jih s silo prinašale na volišča. V Barbani v Istri so prignali na volišče, ki je bilo oddaljeno 4 km, 91 let starega pohabljenca.

Pristopajte k Vodnikovi družbi!

je bočila pečina, pod katero sta pripravila udobno ležišče. Legla sta, a nista mogla zaspati.

Starcu je zastala beseda. Rezek žvižg se je oglasil iz bližine.

«Roparji!» se je prestrašil mladenič. «Iščo me neznani jezdec...»

Samotar se je nasmehnil: «Zakaj se bojiš, prijatelj? Zaupaj v Boga in v njegovo varstvo!»

Milan se je verno prekrižal.

«Skrj se mi za hrbet!» mu je velel puščavnik. Hitro je ustregel njegovi želji.

Samotar je dvignil roke ter se ozrl proti nebu. Kakor bi trenil, se je stemnilo. Zakrila ju je gosta siva megla.

«Nevarnost sva prebila», je spregovoril starec čez nekaj časa. «Zdaj lahko mirno zaspiva.»

Naslonila sta se na skalo, ki je bila še topla od dnevne vročine. Iz doline je pihal hladen vetrič.

Zbudila sta se med prepevanjem gozdnih kralčev. Starec je ukresal ogenj in spekel kos divjačine. Ko sta se nasitila in ogrela na solncu, sta odrinila nanovo pokrepčana.

Hodila sta več dni brez posebnih dogodkov. Slednjič sta prispela na grič, kjer so se že rdečile gozdne sence. Pod njima se je zgrinjala ravnina z rodovitnim poljem.

«Tukaj se bova ločila», je omenil starec. «Poglej v dolino! Tam doli so ceste in človeška bivališča.»

Mladeniča je užalostilo. Ni bil še mislil na ločitev.

40.000 žepnih robcev

opere gospodinja sebi in svoji družini v svojem življenju. In ko bi bilo vsaj samo to. Pa kaj ne pride še vse na dan žehte na vrsto: životno perilo, posteljno perilo, kuhinjskoperilo, otroško perilo, pralne obleke!

Ali mora biti dan žehte res dan strahu? Ali se mora gospodinja res sklanjati nad pralnim čebrom in perilo otepati in mencati? ... Zdaj je vendar tako lahko oprati perilo brez truda s Schichtovim Radionom. Zakaj Radion pere sam.

Ne muči se!
Uzemi SCHICHTOV
RADION

Slaba žetev.

Kmet toži, da je žetev na njegovi njivi zelo slaba. «Tako slabega leta še nisem imel», pravi. «Bilke s klasi merijo v višino komaj po nekaj palcev.»

«Tó ni še nič,» zatrjuje sosed, «na moji njivi morajo vrabci celo poklekiniti, če hočejo zobati iz klasja.»

GOSPODARSTVO

PRIDELOVALCEM MLEKA.

Zveza mlekarških zadrug v Ljubljani je poslala članom v 12. okrožnici pod točkama 3.) in 4.) naslednji poziv:

3.) Želimo in kot matična strokovna zveza tudi zahtevamo, da vse naše članice skličejo zborovanja svojih članov, kjer se odločijo za pobeljenje hlevov. Do 15. aprila naj bodo vsi goveji hlevi v apnom pobeljeni. Beljenje hlevov ni samo s splošno zdravstvenega stališča potrebno, ampak tudi s kulturnega. Sledimo zglede naprednih živinorejskomlekarških združenikov!

Poleg beljenja hlevov želimo, da se uvede v vseh mlekarških zadrugah preiskava krav zlasti glede na jetiko.

Posameznika bi stal pregled govedi preveč, skupno pa bodo izdatki majhni za poedinca. Mlekarške zadruge, ki oddajajo mleko za uživanje, posebno v mesta in industrijska središča, morajo čimprej izvršiti preiskavo goveje živine po živinozdravnikih. **Popolne koristi v živinoreji in mlekarstvu smemo pričakovati samo v čistem, razkuženem hlevu, kjer prebiva zdrava živina.**

4.) Cena mlečnim izdelkom je zdaj toliko ustaljena, da plačajo lahko vse naše zadruge najmanj 1 Din za liter mleka.

Zveza mlekarških zadrug vabi kmetovalce, da bi ne oddajali mleka raznim prekupcem in zasebnim mlekarnam ceneje nego po 1 dinar za liter.

Kmetovalci, ne uničite po nepotrebnem cene mleka, ki je itak vedno prepoceni. Iz prodaje mleka v mestih se šele razvidi, kolika krivica se godi pridelovalcu in uživalcu. To nezdravo razmerje moramo vsekakor izravnati tako, da bo dobil kmet polno ceno in uživalec dobro blago. Zveza mlekarških zadrug za dravsko banovino v Ljubljani.

POSPEŠEVANJE VZGOJE DEBELOPLODNEGA KOSTANJA.

Korist, ki nam jo donaja domači kostanj, obstoji pri nas v glavnem v lesu in le manj v pridelku sadu, ki predstavlja sicer odlično ljudsko hrano, je pa za trg navadno predroben, tedaj

mного manj vreden kakor debeli kostanj ali maroni, ki ga naši trgovci uvažajo po večini iz Italije za drag denar. Ni pa dvoma, da bi to sorto kostanja lahko sami doma pridelovali, in sicer v krajih, kjer so pogoji za to dani. Zlasti v bolj toplih legah (vinorodnih okoliših) bi nam debeli kostanj donasal lahko prav lepe dohodke. To bi se dalo precej hitro in razumno lahko doseči s cepljenjem ne prestaranih in ne pregosto stoječih bujno rastočih samoniklih kostanjevih dreves v krajih z milejšim podnebjem. Cepljenje kostanja ni težavno in se ga vsak kmetovalec v najkrajšem času nauči. Najenostavnejši in najlažji, pa tudi najzanesljivejši način je cepljenje za kožo (lubad) v mesecu maju s cepiči, ki smo jih že pozimi narezali.

Da bi se uvajanje debelega kostanja s cepljenjem v dravski banovini čimprej pričelo, bo banska uprava priredila v teku maja v srezih Mariboru desnem in levem bregu, Ptujju, Ljutomeru, Konjicah, Šmarju pri Jelšah, Celju, Laškem, Brežicah, Krškem, Novem mestu, Metliki in Črnomlju kratke praktične tečaje s cepljenjem kostanja in je dotičnim sreskim načelstvom že dodelila v to svrhu primerno množino cepičev debelega kostanja (marona) za porazdelitev med udeležence tečajev, tako da si bo mogel vsak od njih že letos cepiti nekaj mladih kostanjevih dreves na lastnem posestvu.

Čas in kraje prireditve teh tečajev kakor tudi rok za prijavo k udeležbi bodo dotična sreska načelstva pravočasno razglasila.

Tedenski tržni pregled

ŽITO. Kolikor se dá posneti iz prvih poročil o prezimljenju setev, je slika naslednja: prve jesenske setve so dobre, druga polovica setev, ki je bila posejana pozneje, pa je slaba in je v rasti zelo zaostala. Možna je sicer, da bo sedanjí razvoj vremena pospešil njihovo rast. Poleg tega so napravile veliko škodo na setvah tudi miši. Tudi posebej za dravsko banovino veljajo iste ugotovitve. Zgodaj posejano žito kaže dobro, pozneje posejano žito pa je zaostalo. Jugoslovenski presežek pšenice za izvoz cenijo na okoli 10.000 vagonov. Za prodajo tega presežka so nade ugodne. V Avstriji se že opaža pomanjkanje blaga, ki bo pa še bolj občutno proti koncu meseca, ko bodo zaloge pošle. Že zdaj izvažamo v Avstrijo, še večje količine pa bomo izvažali

prihodnji mesec, da izkoristimo prednostne carine, ki so nam dovoljene v trgovinskih pogodbah. Trenutno je cena za naše blago 14.80 do 14.90 šilinga za metrski stot in po tej ceni naši Pooblaščenici izvojni družbi zelo prija izvoz. Poleg tega nam obetajo najnovejše devizne olajšave, ki jih je dovolila Češkoslovaška, da se bo tudi izvoz v Češkoslovaško začel v znatnejši meri. Vse kaže, da bomo naš presežek zlahka izvozili. Zlasti je to verjetno, ker nimata Bolgarija in ne Romunija na razpolago pšenice za izvoz. Madžarske zaloge, ki bi prišle v poštev za izvoz, cenijo trenutno na 50.000 vagonov. Dolej je Madžarska izvozila okoli 53.000 vagonov po večini v Italijo, pa tudi v Češkoslovaško in Avstrijo, in zato so se razpoložljive količine zmanjšale na že omenjeno množino. Od zalog je zdaj prodanih že okoli 25.000 vagonov na podlagi najnovejših sporazumov v Rimu. Iz vsega tega sledi, da je pričakovati za pšenico dvig cen.

Sejmi

2. aprila: Livold, Dramlje, Videm. Rakek, Ponikva;
3. aprila: Gornji Tuhinj, Št. Lenart nad Sevnico, Kranjska gora, Črnomelj, Češnjice, Dobrnič, Lesce, Vrhnika, Sv. Barbara, Podčetrtek, Šostanj, Muta, Nova štifta, Luče, Ptujška gora;
4. aprila: Loški potok, Sv. Primož pri Blagovni, Št. Vid pri Stični, Ziri, Fram;
5. aprila: Stara cerkev, Nova cerkev, Polšnik nad Litijo;
7. aprila: Trebelno, Zagradec, Dobje.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili v devizah (k spodnjim tečajem se prišteje še premija 28.5 %):

- 1 nizozemski goldinar za 23.10 do 23.21 Din;
- 1 nemško marko za 13.60 do 13.70 Din;
- 1 angleški funt šterling za 174 do 176 Din;
- 1 ameriški dolar za 34.03 do 34.31 Din;
- 100 francoskih frankov za 226 do 227 Din;
- 100 češkoslovaških kron za 142 do 143 Din;
- 100 italijanskih lir za 294 do 296 Din.

Avstrijski šiling se je trgoval v zasebnem klingeru po 9.15 Din. Vojna škoda se je zaključevala po 310 Din.

«Pa srečno hodi! Bog naj vodi tvoje korake!»

Milan se mu je zahvalil za spremstvo ter ga poprosil, naj mu prerokuje, ali bo srečno prišel do smotra.

Spokornik se je zamaknil in dejal čez nekaj časa: «Vse boš dosegel... Bog bo blagoslovil tvoje delo...»

Pokazal mu je daljavo, kjer se skriva jezero v tih kotlini. Ob njem se dviga gradič na skali. «Tam se oglasi...» mu je rekel, poln razsvetljenja.

«Gradič ob jezeru!» Mladenič se je vzradostil, a v sreču ga je zbolelo. Sam ni vedel, kaj mu je kalilo veselje.

«Pojdi, prijatelj!» se je poslovil puščavnik. «Meni se sicer ne mudi, toda tebi je draga vsaka minuta.»

Milan jo je mahnil v dolino. Gorski samotar pa se je podal nazaj v svojo votlino.

22.

Dedinja grajskih zakladov se je v gradu nad jezerom hitro udomačila. Zazelela si je samote, v kateri je premišljala svojo usodo. V duhu je gledala na Robovje, odkoder so jo pregnali z lažjo in s sleparstvom. Tam se šopiri nesramnica ter se ponaša z ugrabljenim imetjem. Bridko se je zasolžila ob spominu na storjeno krivico.

Bolj kakor izguba vsega premoženja pa jo je pekla zavest, da ji ne more nihče pomagati. Zornan, njen prvi zagovornik, je izgubil življenje.

Čestitemu patru Joahimu so grozili s pregnanstvom. Ona sama je bila ovadena sodišču, ki je zahtevalo dokazov.

Ostal je samo še Milan, njen zaročenec. Zarotil se je, da ne bo odnehal prej, dokler ne stre krivice. Odšel je v tujino po listino, s katero bo dokazano njeno sorodstvo. A se ni več povrnil. Tudi njega je morala zajeti strašna usoda.

Nekega večera se je sprehajala ob jezeru in občudovala njegovo krasoto. Nedaleč pred seboj je zagledala mladeniča, ki je motril zeleno gladino. Potem se je ozrl na griček v sivo zidovje prijaznega gradiča.

Mladenko je spreletela groza. «Kdo je ta mladenič? Kaj išče tukaj v skriti gorski samoti?»

«Nekdo me zalezuje...» se je prestrašila. «Pravični Bog, stoj mi na strani!»

Mladenič je krenil iz doline proti gradu. Med potjo je postajal in ogledoval okolico. Gizela se mu je umaknila za grm ter ga opazovala s strahom.

«Kdo je? Kaj namerava?» jo je čedalje bolj skrbelo. «Nisi m li nekje že videla sličnega človeka?»

Zasenčila si je z dlanjo oči in pogledala izza grma. Mladenič jo je opazil. Zavil je s poti in stopil prednjo.

«Kako se imenuje ta gradič?» jo je nagovoril prijazno.

«Prijavi mu grad ob jezeru», mu je odgovorila plaho. «Menda nima drugega imena...»

«Kako je ime gospodarju?» je nadaljeval zgovorno.

«Grad ob jezeru je last grofa Jermana, ki biva na knežjem dvoru. Zastopa ga oskrbnik Matija.» «Ali živi še kdo na gradu?»

Spomnila se je neznane jetnice, a ni črhnila besedice. Mladenič jo je gledal vprašujoče.

«Kraj mi ugaja», je obrnil pogovor. «Ali prebivate stalno tukaj? Sreča vas ni mogla posaditi na lepšo gredico...»

Mislila je, da jo izkuša, zato je dejala: «Kraj je res lep, toda o sreči mi ne govorite...»

Gledal jo je nepremično. Po glasu je spoznal mladenko. «Gizela!» je vzkliknil presenečen. «Moja draga Gizela!»

«Milan!» Tudi mladenka ga je spoznala. Objela ju je nepopisna sreča.

Milan in oskrbnik Matija sta se že poprej poznala. Starcu ni bilo znano, da je našla mladenka svojega zaročenca. Ob njegovem prihodu mu je bilo tesno pri sreču.

Zaročenca se nista mogla dovolj pogovoriti. Pozno v noč sta sedela pod grajsko lipo ter si pravila svoje doživljaje. Hudo je bilo njuno trpljenje, kateremu mora slediti plačilo. Mladenič se je ponašal s pogumom, ki bo zlomil vsako krivično silo. V boju za pravico bo vztrajal do poslednjega dihljeja.

Menila sta se o skrivnostni jetnici, ki biva v podzemski ječi. Mladeniča so zanimala podrobnosti, a Gizela ni vedela ničesar. Stari Matija ni hotel ničesar izdati.

(Dalje prihodnjič.)

Kratke vesti

— **Pregled zadrug, ki zahtevajo zaščito.** Na podlagi uredbe o zaščiti denarnih zadrug in uredbe o zaščiti denarnih zavodov je minister za kmetijstvo izdal pravilnik o pregledu zadrug in o skladu za vršenje pregleda. Ta pravilnik je objavljen v «Službenih novinah» 21. t. m. Po predpisih tega pravilnika se bo vršil pregled zadrug in zvez, ki so v smislu uredbe o zaščiti denarnih zavodov zahtevale odobritev za odložitve plačil, odnosno za ozdravljenje ali izvenkonkurzno likvidacijo. Kmetijski minister bo za pregled odredil strokovne osebe prvenstveno iz vrst revizorjev one zadružne zveze, v kateri je zadruga včlanjena. Revizijske zadružne zveze morajo v roku 15 dni (od 21. t. m. dalje računano) preko Glavne zadružne zveze dostaviti kmetijskemu ministrstvu seznam svojih revizorjev. Namen pregleda zadrug, ki zahtevajo zaščito, je ta, da se ugotovi dejansko imovinsko stanje. S pravilnikom o pregledu zadrug se ustanavlja tudi sklad za kritje stroškov takih pregledov. Ta sklad se bo zbiral iz prispevkov, ki jih morajo vsako leto vplačati denarne zadruge in gospodarske zadruge, ki sprejemajo vloge. Prispevek znaša 1/2‰ od skupnega zneska zlačenih deležev in rezervnega sklada po bilanci. Prvo tako plačilo se mora izvršiti po bilanci za preteklo leto v dveh obrokih, in sicer prvi obrok najkasneje do konca aprila letos in drugi obrok do konca junija letos. Te prispevke bodo pobirale revizijske zveze, ki imajo včlanjene take zadruge, nato pa bodo denar nakazale Privilegirani agrarni banki na račun sklada za preglede po uredbi zaščite denarnih zadrug. Ako zadruga ne bi plačala svojega predpisanega prispevka v odrejenih rokih, se ga bo nasilno izterjalo.

— **Novoizvoljeni sreski kmetijski odbor v Črnomlju** je 22. t. m. imel sejo in se je konstituiral takole: Franc Majerle, posestnik iz Črnomlja, predsednik; Štefan Štukelj, posestnik iz Ručetne vasi, predsednikov namestnik; Emeran Stoklas, sreski kmetijski referent, tajnik; Janko Matkovič iz Goleka, blagajnik; člani odbora: Matija Peteh, posestnik in predsednik občine iz Adlešičev, Franc Šerček, posestnik iz Kota, Peter Šterk, posestnik in predsednik podružnice KD iz Starega trga, Franc Špehar, posestnik in bivši župan iz Sinjega vrha.

— **Vinski sejem v Ljutomeru** 20. t. m. je dobro uspel. Prišlo je precej kupcev iz raznih krajev in

tudi iz tujine. Posebna komisija je ocenila razstavljene vzorce ter našla med njimi nekaj odličnih in celo vrsto prav dobrih. Razstavljenih je bilo 187 vzorcev, nekoliko manj ko lani. Prodanih je bilo nekaj večjih in manjših partij, navezali pa so se stiki, ki bodo dovedli do kupčijskih zaključkov. Cena lanskim vinom je 5 do 7 dinarjev.

— **Enodnevni kmetijski tečaj v Goričah pri Golniku** priredi sreski kmetijski odbor za kranjski srez v nedeljo 8. aprila. Predavanja bodo v prostorih narodne šole, praktična razkazovanja in navodila pa pri bližnjem posestniku od 8. ure zjutraj ves dan. Predavala bosta kmetijski referent iz Kranja in njegov pomočnik. Posetite tečaj polnoštevilno!

— **Prikojevalni tečaj za krojače v Ljubljani**, ki ga priredi banska uprava po referatu za pospeševanje obrti pod vodstvom obrtnega učitelja g. Alojzija Knaflija, se prične 12. aprila ob 18. v prostorih srednje tehnične šole. Zanimanci se še lahko priključijo do 10. aprila pri referatu za pospeševanje obrti v Ljubljani, Stari trg 34/I., kjer dobe vsa podrobna pojasnila.

— **Ureditev hmeljske trgovine v Češkoslovaški.** Kmetijski odbor češkoslovaške poslanske zbornice je te dni odobril načrt novega zakona o obveznem oznamenjanju hmelja, ki urejuje

tudi obseg hmeljišč. Zakonski načrt predpisuje obveznost oznamenjanja za ves hmelj, ki se pridelava v državi, ne glede na to, ali je blago namenjeno za domačo porabo ali pa za izvoz. Oni del zakonskega načrta, ki se nanaša na ureditev obsega hmeljskih nasadov, vsebuje med drugim tudi določbo, da se smejo urediti novi nasadi hmelja samo z dovoljenjem deželnih kmetijskih uradov. Kmetijski odbor poslanske zbornice je tudi sklenil, da se za letos izda splošna prepoved ureditve novih nasadov hmelja.

DOPISI

BANJA LOKA. Krajevna organizacija JNS je imela 11. t. m. drugi redni občni zbor. Ob navzočnosti pretežne večine članov je podpredsednik g. Miha Butina otvoril zborovanje. Iz tajniškega poročila, ki ga je podal tajnik g. Dolfe Prešeren, je razvidno, da je bilo delovanje dokaj živahno. Posebno zanimivi so bili statistični podatki o naraščanju pripadnikov politike državnega in narodnega edinstva. Manj razveseljivo je bilo blagajniško poročilo, iz katerega posnemamo, da je še nad polovica članov, ki svoje

RICHARD VOSS DVA ČLOVEKA

Spremila je opotekajočega se očeta, ki je iskal svojega vračajočega se sina, do vrat kapele; potem pa je šla stran od grobnice; ni slišala klika grofa, ki ni našel svojega sina! Ni videla ob svoji poti moža v meniški obleki, ki se je skrival za grmom belega trna, na katerem je popeval kos.

Kako čudežna je vendar ženska ljubezen! Čeprav jo duši trnje odpovedi in bolečine, vendar poganja cvet za cvetom, prepleta z žarečimi rožami mučniško krono, ki se ovija vsaki nesrečno ljubeči ženi nevidno okoli čela.

Kako drugačna je bila vrnitev gospodarice Platterjeve domačije proti temu skozi cvetočo deželo, kakor si je prej mislila. Ko se je vozila proti gradu Enni, je mislila, da bo tam slišala novico: «On, ki je umrl za svet in zanjo, je dobil svoj grób v Rimu...» In na vsej poti proti gradu njegovih dedov jo je spremljala misel:

«Nikoli več ne bo videl svoje domovine. Nikoli več ne bo videl divjega Eisaeka; nikoli več Eidechsa in Plose, sivega Briksena in stolpa ennskega gradu.»

Toda — zdaj se je vrnil... Ko so počivali njeni pogledi na krasotah te tirolske gorske pokrajine, je morda tudi on gledal pomladansko lepoto gorá, gozdov in travnikov — in s kakšnimi

občutki! Obenem z njo je dihal ta zrak, čutil je, kako sije nanj solnce; videl je te bele oblake, ki hite skozi lesketajoči se eter.

Pri vsem, kar je zdaj videla, ko se je vračala domov, si je morala misliti: «To je bilo takrat drugače. Marsikaj pri nas se mu bo zdelo izpremenjeno; zelo hudo mu je zato. In ko bi šele videl razpad gradu Enne! Podivjane gozdove, s plevelom zarasle njive. Če bo moral izvedeti, koliko tega, kar bo zdaj po bratovi smrti njegova dediščina, je prodanega. Srce mu bo moralo zakrvaveti. In ne bo mogel premakniti roke, da bi zadržal razpad in zgradil nazaj vse, kar se je poradlo. Njegove roke šo z zaobljubo zvezane.

Zdajci je nategnila vajeti in ustavila... Laški delavci so se pravkar pripravljali, da pobero močnem kostanj. Vprašala je ljudi:

«Ali ni to drévo last ennskega gradu?»

«Seveda.»

«Ali ga boste morali posekati?»

«Prodan bo.»

«Ali ste v službi ennskega gradu?»

«Seveda.»

«Ali ste Lahij?»

«Iz Trienta.»

«Drevesa ne boste posekali!»

«Ukazano nam je.»

«Kupim drévo... Ali me poznate?»

«Ne.»

«Pridite popoldne v Vahrn na Platterjevo domačijo po denar za drévo.»

«Drago bo.»

«Pridite po denar!»

«Dobro.»

«Vse te kstanje, ki jih je treba posekati, kupim.»

«Dosti jih bo.»

«Vse kupim.»

«Ali naj debela za vas posekamo?»

«Še veje ne smete odlomiti!... Ali ste morali razumeti?»

«Dobro.»

Judita Platterjeva se je globoko oddahnila in pognala konja. Storila je nekaj, kar je njena duša hotela, k čemur jo je prisilila. Obenem so ji bila ta stara drevesa, ki jih je kupila za ennski grad, skriven pozdrav zanj, ki se je vrnil in ki ga sama ni mogla na glas pozdraviti. Toda —

On je živel.

«Ne smeš prestopiti praga gradu svojih dedov; ne smeš pozdraviti očeta; ne smeš videti tiste mlade ženske. V opatijo samostana Nove Štiffe pri mestu Briksenu pojdi in se javi pri svojem predstojniku; — takšen je bil ukaz, ki so ga v Rimu sporočili patru Pavlu.

Izpolnil ga je, poslušen ukazu svoje cerkve; in hvalil je modrost kazni, ki jo je dobil za vse svoje hude grehe v mislih. Pametna je bila ta kazen, ne miha.

Obisk groba spokorniku ni bil prepovedan. Hotel je poklekniti nanj, hotel je občutiti bližino ljubljene rajnice, hotel je iz dna srca moliti; toda sila trenutka je vrgla moža na tla. Ni občutil materinega groba, ki je na njem ležal, kakor bi hotel

dolžnosti glede plačila članarine še niso storili. Celotni odbor je dobil razrešnico. V novi odbor so bili izvoljeni: za predsednika g. Jože Kajfež, za podpredsednika g. Miha Butina, za tajnika Miha Klarič, za njegovega namestnika g. Dolfe Prešeren, za blagajnika g. Miha Glad. Izvoljenih je bilo tudi pet odbornikov. Za revizorja sta bila izvoljena gg. Anton Kajfež in Jože Klarič. Predlog, da se krajevna organizacija JNS v Banji Loki prenese v sestav občinske organizacije v Faro, je bil soglasno odklonjen.

BORECI PRI LJUTOMERU. Prva pomladna tombola v Prlekiji bo na velikonočni ponedeljek v gostilni tov. Jureša Alojza v Borecih. Tovariši in tovarišice, vabimo vas, da poizkusite srečo, ki jo lahko dosežete za 2 dinarja. Večji dobitki so: vreča moke, nov sod (80 litrov), boksasta koža, svilen robec in drugih dobitkov nad 150. Po tomboli bo prosta zabava s plesom. Ako imate kolikaj dobre noge, se lahko zavrtite brezplačno. Za jed in pijačo bo preskrbljeno. Pridite! Vabi vas tukajšnja prostovoljna gasilska četa.

BESNICA. Dne 18. t. m. so naši gasilci odigrali dramo «Rožmarin». Igra je privabila mnogo občinstva, tako da je bila dvorana popoldne in zvečer nabit polna. Na splošno željo občinstva bodo igro ponovili na velikonočni ponedeljek popoldne ob pol štirihi.

GAJŠEVCI. Po dolgem času se tudi mi enkrat oglašamo. Prosimo vas, da nam objavite tudi malo starejše dogodke. V nedeljo 12. novembra lani je imela naša prostovoljna gasilska četa izreden občini zbor v svrhu preosnove po novem gasilskem zakonu. Na zboru je opozicija malo nasprotovala naprednim možem in je celo zahtevala razdružitve čete. Kljub močni agitaciji od nasprotne strani je članstvo spet izročilo vodstvo svojemu ustanovnemu načelniku. Izvoljen je bil nastopni odbor: predsednik Lupša Lojze, poveljnik Špindler Janez, poveljnikov namestnik Ostrc Ludovik, tajnik Dolamič Franc, blagajnik Dolamič Karel, četar Zmazek Jožef, orodjar Čirič Franc, predsednik nadzornega odbora Špindler Martin, zapisnikar Rajh Alojz. Z zbora se je poslala vdanostna brzojavka Nj. Vel. kralju Aleksandru I. — Dne 1. decembra, na dan uedinjenja, se je celotno članstvo udeležilo službe božje v Križevcih. Prav tako se je udeležilo službe božje na kraljev rojstni dan pri Mali Nedelji skupaj z gasilskima četama iz Radoslovcev in Male Nedelje. — Če bo kazalo, bo četa letos proslavila petletnico obstoja in dala blagosloviti prenovljeno brizgalno in pred krat-

kim dovršeni Gasilski dom. — Vesele velikonočne praznike želi četa vsem tovarišem, znancem in prijateljem, posebno pa darovalcem, ki so bili naklonjeni našim članom ob priliki pobiranja prostovoljnih prispevkov za kritje dolga, katerega smo si nakopali s popravilom stare brizgalne.

ROB PRI VELIKIH LAŠČAH. Tudi v našo kotlino, ki je doslej veljala za izrazito črno, je kljub onemoglim naporom nasprotnikov prodrla nacionalna misel v najzadnjo vasico. Znani narodni delavci Flegar, Zbačnik in drugi so že dalje časa pripravljali ustanovitev sokolske čete v Robu. Pripravljalni odbor, ki je bil sestavljen meseca januarja, je priredil kot uvod k ustanovitvi čete dve veseloigri na odru, ki so ga postavili delavni člani iz lastnih sredstev. 25. februarja pa se je vršil ustanovni občini zbor sokolske čete. Sokolsko župo v Ljubljani sta zastopala br. Pipenbacher Josip in tajnik br. Flegar Stane, matično društvo iz Velikih Lašč podstarosta in predsednik občine br. Hočevar France, dolensko okrožje iz Ribnice pa načelnik br. Hočevar Stane. Ob izredno obilni udeležbi nam je sokolska deca pokazala nekaj lepih telovadnih točk, zapela ob spremljanju članstva državno himno in deklamirala več lepih pesmi. Župni starosta br. Pipenbacher je v jedrnatih besedah obrazložil pomen sokolske ideje in telovadbe. V upravo so bili izvoljeni sami znani sokolski in narodni borci, kakor: Zbačnik, Flegar, Kaplan, Keržin, Lovšinova, Grosova, Peterlin Štefan in Leopold in drugi. Četi, ki šteje danes 40 članov, želimo obilo uspehov!

SV. ANA V SLOVENSKIH GORICAH. Dobro seme rodi dober sad! Ta pregovor se je uresničil. Od svojega postanka širi med prebivalstvo Jugoslovenska nacionalna stranka svoj jugoslovenski program. V petek 23. t. m. ob ponovnih občinskih volitvah se je pokazalo, da složno delo vodi do zmage. Velika nestrpnost je vladala v taboru nasprotnikov, saj so računali z gotovo zmago. Prejšnji dan so bile volitve v občini Cerkvenjaku (Sv. Anton v Slovenskih goricah), kjer je nacionalna lista g. Zimiča zmagala nadvse častno. Nič manj častno ni zmagala tudi v občini Ščavnici (Sv. Ana v Slovenskih goricah) nacionalna lista g. Breznika Franca, čeprav se je reklo prej, da je usoda že zapečaten. Dne 15. oktobra je dobila nacionalna lista z nosilcem Francem Breznikom 312 glasov, zdaj pri ponovnih volitvah pa 349 glasov. No, pritožba se je res izplačala! Zanimivo je to, da je opozicijska lista dobila naj-

več glasov v bivši občini Ihovi in Drvanji, kjer so agitirali nasprotniki z obljubami, da bo opozicijska skupina skrbela za to, da se stvori še pri Sv. Benediktu nova občina. Tem gospodom povemo samo to: če se bo pokazala potreba stvojitve kake nove občine, bo to rade volje zastopala sedanja večina in tudi podpirala. Za vse to je še časa dovolj in se bo tako uredilo, kakor bo prav za večino prebivalstva iz omenjenih krajev. Tako vidimo, da nacionalna misel in sloga s trezno razsodnostjo povsod zmagujeta, četudi rabijo mnogi nasprotniki celo grožnje, katerih se pa pameten človek ne straši.

SV. ANDRAŽ PRI VELENJU. Na Jožefovo smo imeli sestanek krajevne organizacije JNS, združen z občnim zborom. Navzočen je bil tudi narodni poslanec g. dr. Bogumil Vošnjak. Sestanek je vodil predsednik Kuhar Anton. Pred zborom je podal g. poslanec nekaj misli, nanašajočih se na pereča vprašanja. Najprej se je dotaknil združitve občin Št. Andraža in Št. Ilja. Spojitev z Velenjem bi bila krivična. Občine morajo imeti veliko območje, zato je povsem umestna spojitev občin Št. Andraža in Št. Ilja pod novim imenom Ložnica pri Velenju. Druga pereča zadeva je šolstvo. Naša trirazredna šola je bila še nedavno v rokah ene same učne moči, zato ni moglo biti pravega uspeha. Z imenovanjem novega učitelja Jenka Metoda se je položaj izboljšal, manjka pa še vedno ena moč. Po izjavi g. poslanca je že imenovan nov upravitelj. Nadalje se je dotaknil vprašanj, ki zadevajo našega kmeta. Pri nas prevladuje srednji kmečki stan in to je sreča za našo državo. Zato se mora razvijati prvenstveno srednji kmečki stan, za katerega je še vedno dovolj plodne zemlje. Mnogo je še neobdelane zemlje v državnih rokah, katero pa bo treba smotrno kolonizirati. Zato bo velikega pomena kmečko zastopstvo v lastnih zbornicah! Glede cen bi bilo treba tudi kaj ukreniti. Določijo naj se cene industrijskim izdelkom in kmetijskim pridelkom. Govoril je naposled o potrebi velike državne stranke, od katere ima vprav kmet največ koristi. Pokojne politične stranke, ki so se glodale med seboj vse do 6. januarja 1929., so za vedno pod zemljo in varajo se tisti, ki čakajo na trenutek, da bodo spet pričeli brezplodno politiko glodanja. Danes je treba pritegniti v vrste JNS še slednje omahljivce. Glede pošte je g. poslanec obljubil spet vsakodnevno zvezo. Važen je bil predlog g. poslanca, da se osnuje organizacija za izvoz sadja za vso Šaleško dolino. Opozoril je tudi na

njo, ki je bila pokopana, objeti z vso sinovsko ljubeznijo; ni jecljal molitve, ampak je mislil na bližino nekdanj ljubljene in je klical njeno ime, kričal ga je iz dna svojega trpinčenega srca.

«Judita! Judita! Judita!»

Sladki vonj španskega bezga, narcis in lilij ga je prebudil iz zatopljenosti, ki je bila podobna smrti. Ko se je s težavo dvignil, da bi šel dalje, stran od gradu Enne proti samostanu Novi štifti, je videl, da je pokrit z belim cvetjem. V svoji omamljenosti ni čutil, kako je padalo po njem.

Če bi bil pater Pavel pobožen katoliški kristjan in v čudeže verujoč duhovnik, kar bi moral biti po svojem poklicu in iz prepričanja, bi bil moral verovati, da se je zgodil čudež. Zakaj — ali niso bile to iste cvetice, ki so rasle pomladi na vrtu Judite Platterjeve? Medtem ko je klical njeno ime proti nebu, so padle njene cvetice nanj kakor z neba.

Njegovi čuti so bili preveč razburkani, preveč raztrgane so bile njegove misli, da bi bil mogel doumeti cvetni čudež, ki se je zgodil nad njim. Kakor pijanec se je opotekel ven izpod temnih oblakov. Lesketajoči se pomladni dan je ovijal moža, ki je bil nekoč majski človek, z vso majsko glorijo.

Če bi ga srečal kdo izmed grajskih! Gotovo je bilo na gradu še zmeraj isto služabništvo, ki ga je poznalo še izza njegovih mladih dni, ki mu je bil še tudi takrat, ko je postal fant, samo «mladi

gospodek». Še zmeraj so morali biti stari zvesti na gradu. In če bi ga kdo izmed njih spoznal!

Stari Florijan!

Že samo to ime je pomenilo ves svet mlade sreče: plavec; njegovi mrcini; vsa prekipevala lepota tistega časa...

Da ga ne bi nihče srečal in spoznal, se je hotel umakniti s steze v globoko senco vrhov na grajskih tleh in se splaziti skozi goščavje nizkega drevja. Tu se je šel z Juditko skrivalice! Če jo je našel, jo je poljubil. Toda samo na čelo in na lica. Njene ustne je smel poljubiti samo enkrat: takrat, ko ji je dal svoj prstan.

Bela narcisa na tleh! Kakor svetlikajoče se znamenje je ležala lepa cvetica na temnih tleh, kjer so solnčni žarki, ki so predrli gosto listje in se svetlikajoče igrali... Še ena bela narcisa! Tam in tam! Nehote je stopal menih po zaznamovani poti in prišel do kraja, kjer je Judita privezala konja. Za grmom cvetočega belega trna se je skril.

Nad njim je pel kos svojo pomladansko pesem. Prav tako kakor takrat.

Kakor takrat!

Potem jo je zagledal, kako je počasi prihajala...

To naj bo ona? «Juditka»? Tako visokega stasa, tako vitka in lepa! S takim tihim, resnim obrazom! Bleda je bila in njen pogled — kakšen je bil danes Juditkin pogled! Kakor bi bila videla duha,

Bila je v kapeli, obiskala je grob njegove matere in ga posula s cvetjem: bele mrtvaške rože je stresla na dva mrliča...

Toliko da ni planil k njej; da se ni pred njo vrgel na tla in pritisnil svoje Bogu posvečene glave na njene noge; da bi jo poklical:

«Judita! Judita! Judita!»

Oklenil se je belega trna in ga trdno pograbil, da ni planil pokoncu; stisnil je ustnice, da so se pordečile od krvi, samo da so zadušile njeno ime. Tedaj je zagledal na njeni roki svoj prstan —

Kakor kapljica krvi je gorel rubin na ozkem zlatem obročku. Morala je biti kapljica srčne krvi, ki je obvisela na zlatu, ko je pritisnila roko na srce, ki mu je on zadal smrtno rano.

Mogočen je bil njegov Bog!

Pater Pavel je izpolnil ukaz svojega predstojnika in ni prestopil praga na gradu svojega rodu, ni pozdravil svojega očeta; in če je videl Judito Platterjevo, ni bil sam kriv.

Toda samo videl jo je. Ni planil k njej, ni kriknil njenega imena kakor umirajoči, ki hoče še živeti; samega sebe je ukrotil.

Kakor smrtno ranjena žival, ki se zavleče v goščavo, je dolgo ostal za cvetočim belim trnom. V svetlikajočih se vejah je še zmeraj sedel kos in pel vračajočemu se pesni doma. Preden je z Judito odplul na vrbovem otoku po besnečih valovih Eisacka, smrti naproti, je prav tak črni pevec žvižgal obema otrokoma o pomladi in ljubezni. Ko je prisluškoval petju, se je pater Pavel

veliki shod JNS v Velenju meseca maja, kjer bodo poročali ministri, senatorji in poslanci. Po govoru se je vršil občni zbor krajevne organizacije JNS za naš kraj. Iz poročila tajnika g. Blagotinška je razvidno, da šteje organizacija 74 članov. Pri volitvah je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik Kuhar Anton, podpredsednik Oevirk Maks, tajnik Blagotinšek Ferdo, blagajnik Vašl Ferdo; odborniki: Praprotnik Maks, Praprotnik Ivan, Dedič Gabrijel, Pižorn Alojzij in Jelen Karol. Nadzorni odbor sestavljajo: Berdev Fran, Tomišek Fran, Podpečan Rudolf; delegati: Kuhar Anton, Blagotinšek Ferdo in Vašl Ferdo.

SV. BOLFANK V SLOVENSKIH GORICAH. Slabo je. Silna svetovna stiska maha s svojim bičem prav občutno po nas. Da bi bilo vsaj za domače potrebščine in za davke. — Na starega leta dan nam je pokrila črna zemlja župnika g. Lasbaherja, ki je župnikoval pri nas 8 let. — Zdaj imamo veliko občino. Zedinili so nam več občin v eno celoto. Biš, Ločič, Trnovski vrh, Bišečki vrh, Črmla in Sovjak, vse te občine se zdaj imenujejo Trnovska vas, ki ji predseduje g. Janez Krajnc.

SV. JURIJ OB ŠČAVNICI. (S m r t n a k o s a.) Pred tedni je umrl v r z e l Ferdinand, posestnik in mlinar iz Grabšincev. Pogreb, ki se je vršil na pokopališču pri Sv. Juriju ob Ščavnici, je bil zelo lep, z veteransko godbo na čelu, katere član je bil pokojnik. Čudno je le, zakaj niso rajnkemu zvonili z velikim zvonom, čeprav je žena pokojnikova za to prosila in četudi je ranjki plačal za zvonove 500 Din. Ali je to prav? Bodi rajnkemu ohranjen blag spomin!

SLOVENJGRADEC. Sreski odbor Rdečega križa priredi za ves naš srez veliko higiensko razstavo, združeno z zdravstvenim tednom. Razstava bo v veliki dvorani Sokolskega doma do 3. aprila. Vstop vsakomur prost.

SV. LOVRENC POD PROŽINOM. Dramski odsek Prosvetnega društva uprizori na velikonočni ponedeljek ob 15. izvršno kmečko veselogra v petih dejanjih «Slabo vest». Vsa scenerija je nova. Vstopnina običajna. Za veselo popoldne jamčijo odlični šaljivci šentlovrenskega odra. Vljudno vabljeni! — Občni zbor Prosvetnega društva se je vršil v nedeljo 18. t. m. Otvoril ga je predsednik šolski upravitelj g. Albert Jerin, ki je pozdravil vse navzočne in potem govoril o pomenu prosvetnih društev na deželi. Obenem pa je jemal slovo od onih fantov članov, ki pojdejo letos k vojakom. Za njim je podal poročilo tajnik

g. France Kojnik. Povedal je, da je igralo društvo od zadnjega občnega zbora dve igri, in sicer «Tri vaške svetnike» in Vombegarjevo «Vrnitev». Poleg tega je napravilo društvo na Opoki v gostilni g. Gajška trgategv grozdja in miklavževanje, si nabavilo nove kulise in se naročilo na revijo «Dramo» v Ljubljani. Blagajnik gospod Schlathan je povedal, da je bilo v društvu že blizu 6000 Din denarnega prometa. Novi odbor je naslednji: predsednik Jerin, podpredsednica Plankova, tajnik Kojnik, namestnik Ivanšek, blagajnik Schlathan, namestnik Dobraje, gospodar Oevirk, revizorja Novakova in Pofant, razsodišče: Krollič, Jager, Pofant, Zavšek in Plank. Društvo je včlanjeno v ZKD v Mariboru. Da je zelo živahno delovanje v našem društvu, mora biti sodba vsakogar, ki zasleduje naše kulturno delo. Res nismo zastopali leta 1933. pluga v celino. Zdaj je že precej te celine zorane in rodi lepe sadove — na žalost tistih redkih starokopitnežev, ki hočejo metati naši vrli narodni mladini polena pod noge. A naša mladina je pametna in ve, da ne sme biti St. Lovrene več, kar je bil, tih in zaspan, marveč središče delavne nacionalne kmečke mladine. Tako je rekel h koncu občnega zbora vrli član in g. predsednik je zaključil lepo uspeli zbor s trikratnim vzklikom Nj. Vel. kralju.

TRBOVLJE. Društvo za varstvo otrok in mladinsko skrb je imelo redni občni zbor 4. t. m. v gospodinjski šoli v Trbovljah-Vodah. Iz tajniškega poročila posnemamo, da je društvo vzdrževalo otroški vrtec na Vodi, ki ga poseča 156 otrok. Ker je to edini vrtec v Trbovljah, ga posečajo otroci iz obeh šolskih okolišev. Društvo je že svoj čas sklenilo prositi za otvoritev še enega vrtea v šolskem okolišu Trbovljah, ker se je oglasilo preko 70 otrok iz Pasetja in Terezije, a ni dobilo primernih prostotov. Vsekakor bo treba misliti na ustanovitev vrtea tudi za te otroke. Nadalje vzdržuje društvo gospodinjsko šolo, ki jo posečajo po večini rudarske hčerke. Za malenkostno odškodnino 10 Din mesečno za stvarne potrebe dobivajo brezplačen obed. Sprejema se po 24 učenk. Društvena javna knjižnica šteje 1620 knjig, ki se izposojajo za malenkostno odškodnino. Dohodki knjižnice ne krijejo izdatkov, zato mora društvo prispevati za nakup novih knjig. Društvo vzdržuje tudi državno krajevno zaščito dece in mladine v Trbovljah in kot tako skrbi zlasti za sirote in deco siromašnih staršev. V letu 1933. je izdalo 259 nakaznic za živila v skupni vrednosti 11.870 Din. Društvo je podpi-

vprašal, ali ne bi bilo bolje, lepše in srečneje, če bi bili divjajoči valovi takrat požrli otoček.

Dà — dà! Zanj bi bilo tisočkrat bolje, lepše in srečneje.

Da bi rešil njegovo mlado življenje, se je hotel otrok takrat pognati v valove. In on —

Raztrgané misli so ga bičale. Menih je planil pokoncu in preplašil peveca pomladi nad svojo glavo.

Ali ne sliši, kako lajata mrečini? Ali ne dirja z gradu njegov plavec? Ali ne čuje glasu svojega očeta? In starega Florijana, ki išče svojega mladega gospoda, da bi šel z njim na lov na Ploso? ...

Na Plesi poje divji petelin!

Umaknil se je s poti in poiskal najbolj skrite steze skozi gozdove in trate. Vse je poznal. Marsikatero drevesce je postalo medtem drevo, marsikateri grm goščava, ki mu je sovražno branila prehod.

Toda — kje so ostala stara mogočna drevesa? Kdo se jih je drznil posekati? ... Na tej divji kameniti njivi je rasla zmeraj najlepša turščica. Kdo je pustil, da je bogato polje podivjalo? Če se grof Ennski za to ni menil, je bila vendar v Vahrnu Judita Platterjeva.

Divje se je razjezil na njo zaradi posekanih dreves in podivjane turšične njive. Potem se je sklonil in začel pobirati kamne in jih znašati na kup.

Tako malo je mogel storiti za oskrunjeno rodno grudo, tako malo ljubezni ji je mogel pokazati.

Iznenada je obstal in dejal s krepkim, močnim glasom:

«Spet moraš roditi sadove!»

Takrat pa se je spomnil lastnega življenja. Ali ni bilo prav tako, kakor to polje, ki je bilo oropano svoje rodovitnosti? Čudežno lepo in bogato je bilo. Kaj je postalo iz njega?

Kamenito polje ...

Tedaj je kriknil:

«Slednja moja misel se izpreminja v greh. O Gospod, vzemi mi misli, da ne bom mogel poslej več grešiti. Gospod, daj, da bo divje kamenje spet rodilo sadove, da se bo dobrota rodila iz njega, bogastvo in blagoslov. Napravi to kamenito polje za svoj vinograd. Gospod, glej — klečim pred tabo na tej domači grudi, ki je postala nerodovitna, in kličem k tebi. Usliši me! Usliši me!»

Vrgel se je na tla in molil. Njegova molitev je bila trdovraten boj z Bogom, Gospodom neba in zemlje, ki ni hotel pustiti svojega grešnega hlapca.

Na telesu in na duši od božje roke tepen in ukročen je pater Pavel vstal. Z opotekajočimi se koraki je nadaljeval svojo pot. Ognil se je mesta Briksena, držal se je vinorodnih pobočij na tej strani Eisacka. Njegova prekipevajoča mladost mu je šumela nasproti iz struge, ki je bila z grmovjem obrasla. Zgledal je mimogrede tudi cerkveni zvonik zelenega, zelenega Vahrna, videl je vrhove dreves okoli Platterjeve domačije, ki so se lesketali v solncu.

Proti kašlju

KRESIVAL

BAYER

Če otroku zanemarite kašelj oziroma bronhijalni katar, lahko iz tega nastane dolgotrajna bolezen. Izognite se temu s tem, da date otrokom proti kašlju in bronhijalnemu kataru

KRESIVAL

KRESIVAL bistveno cenejši. Sedaj samo Din 32,- po steklenici.

V. a. -DROGAPAR & Export, Dolna 22, Opusla regija pod 2. št. 302 of G. L. 1934.

rało vsako leto protituberkulozni dispanzer z vsoto 800 Din ter bilo zastopano v kuratoriju dispanzerja. Z enim deležem je včlanjeno pri Počitniškem domu na Mrzlici. Iz blagajniškega poročila je razvidno, da je imelo društvo v letu 1933. mnogo izdatkov z vzdrževanjem društvenega poslopja in gospodinjske šole, s podporno akcijo in ostalimi društvenimi posli. Vendar pa je ostala društvena rezerva nedotaknjena, da bo sta delovanje društva in obrat gospodinjske šole tudi v bodoče zagotovljena. Zaradi lepih uspehov se mora društvo zahvaliti članstvu, ki kljub stiski redno prispeva svojo članarino. Včlanjeni so vsi delavci, poduradniki in uradniki TPD, Dukiče-

Potem ni več pogledal navzgor. In potem je prišel tja, kamor je bil namenjen.

Nalik knežjemu prestolu je stalo svetišče v skalnati tesni in jo zapiralo s palačo prelatov in gospodarskimi poslopji pred dolino, kakor bi bil dom svetega Avguština trdnjava.

Ze pred obokom nad vrati, ki sta ga mejila na eni strani lepo tujsko zavetišče s strmim ostrejšem, na drugi strani starinska, s tremi stolpiči kronana okrogla cerkev svetega Mihaela, je videl pater Pavel mračne postave črno oblečenih mož, ki so bili njemu enaki. Pozdravil je s pozdravom svetnika in dobil v odgovor pozdrav, ki je bil dosti ponižnejši od njegovega. Ko je občutil na sebi njihov začuden pogled, je krenil na zunanje dvorišče, kjer je nad sivim zidovjem kipel pod nebo cvetje sadnega drevja kakor sneženi in rožni valovi. Zdaj je stal pred trdno zaklenjeno porto, kjer je s hrbita svojega dirkača dostikrat potegnil za vrv zvonca; njega rezki glas je takrat stisnil njegovo mlado srce.

Takrat je moral pustiti tu svoji neukrotljivi mrečini. Zdaj je puščal tu za sabo še marsikaj drugega ...

Pozvonil je in odprli so mu: pater Pavel se je vrnil domov.

Ko so težka vrata škripaje za njim zaloputnila, je spet zazvenelo v njem kakor odmev njegovega lastnega glasu:

«Judita! Judita! Judita!»

vega podjetja in cemetarne. Društvo je dobilo podporo od ministrstva za socialno politiko, banke uprave, občine, II. rudarske skupine in Delavske zbornice. S premogom in razsvetljavo ga podpira TPD, g. Hauk pa oskrbuje že več let brezplačno vse vožnje. Vsem tem dobrotnikom se je zahvalil predsednik. Novoizvoljeni odbor se je sestavil tako-le: predsednik Murn Filip, namestnik Pliberšek Franc, tajnica Lapornik Ana, namestnik Križnik Filip, blagajnik Hruševar Alojz, namestnik Gorjanc Jože; odborniki so: Prašnikar France, Suša Jože, Šuštar Ivan, Češnovar Vinko, Hudar Ivan, Hauptman Anton, Petretič Martin, Koritnik Leopold, Filač Franc in Vrtačnik Ivan; namestniki: Ravšl Martin, Jurjevec Edo in Gorjanc Jože; pregledovalca računov: Pleskovič Ivo in Ajdovšek Jernej. Poleg izvoljenih odbornikov imajo pravico glasovanja: ravnatelj TPD, župan, župnik, občinski zdravnik, vsi

upravitelji in upraviteljice narodnih šol v Trbovljah, dva zastopnika Delavske zbornice in zastopnika banke uprave in sodišča v Laškem. Tajnica je na občnem zboru ugotovila, da je ves čas, kar opravlja tajniške posle, to je devet let, vladala v društvu najlepša sloga. Vsi sklepi so se izvršili vedno soglasno. Nikdar ni bilo na sejah prerekanja med odborniki, vse razprave so se vršile stvarno, nestransko, vedno dobrohotno in nikdar žaljivo. To dejstvo je za sedanje čase velika redkost, zlasti ker so bili odborniki pripadniki raznih političnih struj in svetovnih naziranj in pripadniki raznih stanov. Vidi se, da se dajo z dobro voljo prenesti vse razlike in le temu zlozemu delu je pripisati velike uspehe, ki jih je društvo dosegalo vsako leto. Tajnica je priporočala novemu odboru, da vztraja na tej poti in s stvarnim poslovanjem nadaljuje započeto delo v korist naše siromašne dece.

govali za razpisano nagradno zlato uro. Dva tekmovalca sta bila od žrebanja izločena, ker sta postala radijska naročnika le po sili. Ostalo jih je še 12 in med temi si je izbral žreb 16. t. m. desetisočnega naročnika v osebi zidarskega delavca Dolničarja Jožeta, Ladja pri Medvodah. Srečno naključje je nanoslo, da je izžrebani dobitnik nagrade praznoval 19. t. m. tudi svoj god in da mu je bila izročena nagradna zlata ura prav na dan njegovega godu. Obljubljeno nagrado je prejel Dolničar Jože iz rok vodje komisariata g. dr. Tavzesa, direktorja pošte in telegrafov v Ljubljani.

* **Zborovanje savinjskih hmeljarjev.** Hmeljarsko društvo za Slovenijo v Zalcu je imelo v nedeljo v Roblekovi dvorani v Zalcu 54. občni zbor. Zborovanje je vodil podpredsednik, žalski občinski predsednik g. Lorber, ki je ob otvoritvi pozdravil narodnega poslanca g. Ivana Prekorška, sreskega načelnika g. dr. Vidmarja, sreskega kmetijskega referenta g. Werniga in druge. Letno poročilo je podal dolgoletni delavni društveni poslovodja g. Anton Petriček. Društvo ima 14 podružnic z 945 člani, posameznih članov pa je še 42, tako da šteje skupno 987 članov. Lanski pridelek je znašal okrog 11.000 metrskih stotov. Pričetna cena je bila 60 Din, pozneje pa se je dvignila na 90, 95 in celo 100 Din. Nato je začela spet padati in je padla zdaj na 50 Din za kilogram. Povprečno se je prodajal lanski pridelek po 70 dinarjev, tako da je znašal izkupiček okrog 70 milijonov dinarjev. Po zaslugi ministra g. dr. Kramerja in narodnega poslanca g. Prekorška je dobilo društvo lani od Privilegirane agrarne banke kredit v znesku 700.000 Din za izplačilo stroškov za obiranje in sušenje hmelja. List «Slovenski hmeljar» je glasilo bivšega sreskega kmetijskega referenta in ga izdaja zaseben konzorcij. Glasilo Hmeljarskega društva je samo «Hmeljarski vestnik». O novih pravilih, ki jih je predložila uprava, se je razvila živahna razprava, ki je bila delno politično pobarvana. Poslanec g. Prekoršek je obsojal, da se na občni zbor važnega gospodarskega društva zanašajo politični spori. Omenjal je, da se je v nekaterih podružnicah lani in letos vodila ogabna podtalna politična borba, ki jo je treba izključiti iz podružnic. Nova pravila predpisujejo namestu dosedanjih podružnic poverjenike. Dobro organizirano osrednje društvo s poverjeniki bo večje jamstvo za dober razvoj hmeljarstva in za dosego postavljenih smotrov. Pri glasovanju so bila nova društvena pravila z 41

DOMAČE NOVOSTI

* **Dopisnikom!** Kljub povečanemu obsegu velikonočne številke nismo mogli objaviti vseh dopisov. Zato pridejo na vrsto v prihodnjih dveh številkah.

* **Velikonočne počitnice na osnovnih šolah.** Po odredbi prosvetnega ministrstva bodo trajale velikonočne počitnice od vštete 29. t. m. do vštete 11. aprila.

* **Opozorilo državnim upokojemcem (kam) dravske banovine.** Po predpisih morajo državni upokojemci in upokojenke, ki prejemajo draginske doklade, predložiti prijave na predpisanih obrazcih. Rok je 10. april. Take predpisane obrazce s potrebnimi navodili je založilo Društvo državnih upokojemcev (enk) v Ljubljani in jih odaja po 1 Din za kos. Te obrazce prodajajo razne trafike v vseh večjih podeželskih krajih. (Imena so objavljena v «Našem glasu» št. 5. z dne 1. t. m.). Društvo se je obrnilo na vse glavne tobačne zaloge, odnosno trafike v krajih sedežev sreskih sodišč in tudi v drugih podeželskih centrih zaradi zaloge prijav. Ni krivda društva, ako ni bilo povsod odmeva. V lastno korist naj zainteresirajo v vseh krajih upokojemci kakega lastnika trafike, da naroči prijave v razprodajo. Če to ni mogoče, naj naroči eden ali drugi upokojemcev za vse ostale dotičnega kraja zadostno število

prijav. S tem bodo prihranjeni stroški poštnine za posamezne naročbe. Za take skupne naročbe (najmanj 20 kosov) dobi naročnik 25odstotno provizijo. Državni upokojemci se opozarjajo, naj se ne obračajo za prijave na finančno direkcijo, ki teh prijav nima v zalogi. Če jih ne dobe v trafikah, jih naj naroče pri društvu v Ljubljani na Miklošičevi cesti 22, Delavska zbornica. Prijavam je priložiti poročne in krstne liste glede rodbinskih članov, za katere je upokojenec deležen rodbinskih doklad, le v primerih, če niso bile te priloge predložene že v prejšnjih rokih, torej v vseh novih primerih. Zaradi pravilne izpolnitve prijav naj vsak pazno prečita vsa navodila in opombe na obeh straneh obrazca.

* **10.000 radijskih naročnikov.** 26. januarja letos je razpisala radijska oddajna postaja v Ljubljani nagrado za svojega desetisočnega naročnika. Takrat je imela postaja nekaj nad 9400 naročnikov. 14. t. m. je bilo naročniško število 10.000 že doseženo. V razdobju 46 dni je torej naraslo število radijskih naročnikov za najmanj 600, kar je za naše razmere prav lepo število in kar nam je dokaz, da je pričelo poslušalstvo v večji meri spoznavati koristnost radia. Kakor je bilo po radiu razglašeno, 10.000 naročnik ni bil sam, ampak je bilo še 13 drugih, ki so se pote-

Tretje poglavje.

Pater Pavel se hoče učiti pokornosti, gre na božjo pot in daruje krvaveče srce.

Brat, ki je bil v službi, je odvedel prišleca v njegovo celico.

«Že dolgo smo te pričakovali.»

«Od daleč prihajam.»

«Iz Rima?»

«Blagoslovljen ti, ki si lahko služil v Rimu Gospodu.»

«Rekel si.»

«Naš prevzvišeni oficial sam je sporočil našemu prečastitemu prelatu, da prideš — tako sem slišal... Menda poznaš pot v celice očetov?»

«Poznam pot.»

«Ali si torej že kdaj bil v našem ljubem svetišču?»

«Bil sem že... Ali ljubiš samostan?»

«Iz vse duše.»

«Mi ne smemo ničesar ljubiti.»

«Strog si postal v Rimu.»

«Ne dovolj strog proti samemu sebi.»

Globok vzdih je bil menihov odgovor... Potem je odprl vrata celice, ki je bila namenjena patru Pavlu, toda z njim ni šel. Obstal je med vrati in dejal z izpremenjenim obrazom in glasom:

«Naš prečastiti gospod prelat te želi čimprej videti.»

«Pridem.»

Ko so se vrata zaprla, se je opotekel pater Pavel k oknu. Njegova celica je bila nad samostanskim vrtom, kjer se je bohotala pod svetlikajočim se baldahinom cvetočega drevja razkošna divjina pomladanskega cvetja: tulipanov in hincint, tazet in narcis. Videl je Ploso in Albeinske gore; briksenške stolpe in grič, ki je stal na njem grad njegovih očetov.

V tej celici bo poslej služil svojemu Gospodu, pokoril se bo in poskusil prestatati preizkušnjo. Tudi v določitvi svojega bivališča je spoznal globok, moder namen.

Njegova domača obleka in škapulir sta bila že pripravljena. Prav tako tudi novo obuvalo. Mračno kuto, ki jo nosijo sinovi svetega Avguština izven svojega bivališča, je odložil in se zavil v mehko, belo oblačilo. Kar knežje se je podajala temu Gospodovemu služabniku. Potem se je odpravil k svojemu predstojniku...

Še tisti dan proti večeru je bil prišel z ennskēga gradu sel v samostan Novo Štifo. Stari Florijan je bil. Naznanil naj bi bil prečastitemu gospodu smrt starejšega sinu svojega gospodarja; sporočiti bi bil moral, da so videli mlajšega sina njegovega gospodarja dopoldne v kapeli grobnice. Ali morda prečastiti gospod prelat kaj ve o vrnitvi najmlajšega in zdaj edinega sina grofa Ennskēga — saj je postal avguštinec?

Pri vratarju je sel izvedel, da je prišel davi iz Rima tuj menih. Gospodov služabnik pa je videti kakor mogočnik. Tedaj so se slu ulile solze in vzkliknil je:

«To je on! To je naš mladi gospod Rok!»

«Ne, ni on. To je pater Pavel.»

«Tega ne poznamo. Mi hočemo imeti spet svojega mladega gospoda Roka. Pustite me k njemu!»

Toda pater Pavel je z očetj in brati molil v samostanski cerkvi. Zato je sel počakal na hodniku, kjer bi morali iti posvečenci mimo, če bi hoteli priti s kora v samostan. Z drugimi je prišel tudi pater Pavel. Oči je upiral v tla, videti je bil bled, ped za pedjo sin mogočnika, potomec grofov. Zvestemu služabniku svojega gospodarja so vzdrhtela kolena. Roke je iztegnil za prečastitim, kakor bi hotel objeti svojega mladega gospoda, in s pridušenim glasom je zaklical njegovo ime:

«Mladi gospod! Mladi gospod Rok!»

Visokega moža je izpreletelo, kakor bi bil neki mrtvec poklical njegovo ime. Z mrliškim obrazom je pogledal navzgor; videl je starca, ki je stal ob njegovi poti; pogledal mu je z ugaslim pogledom globoko v oči; spet je uprl pogled v tla — in šel dalje, šel mimo zvestega prijatelja svojih srečnih mladih dni.

Pri pogrebu najstarejšega sinu grofa Ennskēga, ki je padel na Dunaju v dvoboju, je oče spet videl svojega najmlajšega in najljubšega sina. Dobri kaplan Plohner je že davno končal svoje krščansko življenje in noben nov duhovnik ni prišel na prazno mesto v zapuščeni hiši. Prečastiti gospod prelat je sam pokazal patru Pavlu, naj posveti grob poslednjemu potomcu tega ple-

proti 19 glasovom sprejeta. Po novih pravilih se bo imenovalo društvo «Hmeljarsko društvo za dravsko banovino v Zalcu». Sedež bo imelo v Zalcu; njegovo območje bo obsegalo vso dravsko banovino. Glavni društveni odbor šteje 18 članov in se voli za dobo treh let. Glavni odbor določi za vsako občino po enega ali več poverjenikov, ki vzdržujejo zvezo med glavnim odborom in članstvom, pobirajo članarino in razglašajo vse društvene okrožnice, obvestila in sporočila, zlasti v dobi sezone. Braslovška podružnica je predlagala, naj doseže društvo prepoved napravljanja novih hmeljskih nasadov. Dovolji naj se le toliko novih, kolikor se starih opusti. Ta predlog bo novi odbor proučil in ga nato predložil izrednemu občnemu zboru, ki se bo vršil takoj, ko oblastva potrdi nova pravila. Občni zbor je tudi odobril izdajanje «Hmeljarskega vestnika» kot glasila Hmeljarskega društva.

* **Ogromno delo pošt v Sloveniji.** Lani so pošte v dravski banovini sprejele in dostavile 13.462.254 domačih navadnih pisem, okrog 300.000 uradnih pisem z neplačano poštnino in 6.213.255 dopisnic. Tiskovin in časopisov je pošta odposlala 25.985.941 (časopisov samih 19.500.000; dnevno je bilo odposlanih približno 55.000 časopisov). Tako tiskovine in časopisi so nasproti letu 1932. nazadovali v pogledu naklade. Vzrok, ker mnogi že ne zmorejo plačevanja naročnine. Raznih uradnih aktov in načrtov je bilo odposlanih po poštah 206.000, blagovnih vzorcev 316, ekspresnih pošilk 41.000, priporočenih ekspresnih 10.000 in priporočenih pisem 761.000. Paketna pošta je prav tako zanimiva. Lani je bilo poslanih 457.786 paketov brez naznačene vrednosti, a z naznačeno vrednostjo 98.099. Zasebnih vrednostnih pisem je bilo oddanih 9213, uradnih pa 62.651.

* **Podtikanje avstrijskih tolarjev.** Notranje ministrstvo je poslalo vsem občinam in uradom okrožnic, v kateri pravi: Dogaja se, da se pri plačilu večjih vsot kovanega denarja podtikajo avstrijski tolarji za pet srebrnih kron iz leta 1900. med 50dinarske kovance, ker so stari avstrijski tolarji po svoji obliki zelo podobni in po velikosti ustrezajo sedanjim 50dinarskim kovancem. Glede na to je naročeno vsem občinam, da opozore prebivalstvo na to podobnost. Prebivalstvo naj bo pri prejemanju večjih vsot kovanega denarja previdno.

* **Naši izseljenci pošiljajo vedno manj denarja.** Po podatkih Narodne banke so poslali naši izseljenci v letu 1931. v domovino 571.1 milijona

dinarjev, leta 1932. le še 206 milijonov in lani samo še 122.3 milijona dinarjev. Glede na dolgotrajnost gospodarske stiske, ki jo najbolj občutijo prav naši izseljenci, je tudi še 122 milijonov dinarjev lepa vsota.

Plačajte naročnino!

Pred dvema tednoma smo priložili listu položnice za naročnike, ki jim je naročnina že potekla. V listu smo jih prosili, naj poravnajo naročnino še pred prazniki, češ, da ima uprava z listom velike stroške, ki jih mora tudi pravočasno poravnati.

Od tedaj prihajajo plačila dan na dan, toda še vedno je veliko naročnikov, ki s plačilom odlašajo. Opozarjamo vse te, da je sedaj najpripravejši čas, ko se veliko delo na polju še ni pričelo, da izpolnijo svojo dolžnost in pošljejo «Domovini» naročnino, ki je že tako malenkostna in ki jo pri dobri volji lahko vsak naročnik odšteje.

Želimo vsem cenjenim naročnikom in naročnicam veselo Alelujo ter se priporočamo.

UPRAVA «DOMOVINE».

* **Smrt najstarejšega Novomeščana.** Te dni je preminil najstarejši novomeški meščan, obrtnik g. Jurij Gregore. Rodil se je leta 1843. v Šenčurju pri Kranju in je kot 12letni deček prišel v Ljubljano, kjer se je izučil v dežnikarski obrti pri znani tverdki Mikuž na Glavnem trgu. Tam, kjer se je izučil, je služboval polnih 19 let, pot do osamosvojitve pa ga je leta 1873. privedla v Novo mesto, kjer je odprl svojo delavnico in dobro napredoval. Z Vrhniko si je privedel življenjsko družico gospo Marijo, ki mu je rodila 10 otrok. Živi so še samo štirje. Bodi pokojniku ohranjen blag spomin!

Roditelji, ki sta jim mar sreča in zadovoljstvo v rodbini, morajo, čim opazijo na kakem rodbinskem članu bledost obraza, pomanjkanje volje do jedi, nervoznost, pogoste bolečine v glavi, nespečnost, lahko razdražljivost, utrujenost, vedeti, da so to posledice slabokrvnosti, a preprečiti morete še hujša obolenja, če takoj podvzamete ojačanje krvi z železnatim preparatom, kakor je «Energina» za jačanje krvi, živcev in teka. Zdravniki trde, da so za okrevanje otrok in odraslih dovolj tri velike steklenice. Je dobrega okusa, zato ga raje radi otroci in odrasli. «Energina» se dobiva v lekarnah. Pol litra 35 Din.

* **Smrt starega lovca.** Pišejo nam: V celjski bolnišnici je umrl 10. t. m. star lovec iz Hrastnika, g. Učakar Ferdo. Rajniki je bil splošno znan kot eden najboljših lovcev. Z njim je legel v grob lep kos lovske zgodovine. Bistre glave, izrednega spomina, gladke govorice, nenavadno dovtipen je znal sijajno zabavati gospodo ali kmeta. Pogreb se je vršil 14. t. m. v Hrastniku. Blag mu spomin!

* **Zadnja poplava v Loški dolini** je zavzela tak obseg, kakršnega tamošnji ljudje že dolgo ne pomnijo. Niže ležeči deli vasi Kozarišča, Pudoba, Nadleska, Dan in Markovca so bili pod vodo. Ljudje so se morali izseliti ter si poiskati začasne strehe pri sosedih. Po vodi so plavali številni krilji, deske in trami, ki jih je voda odnesla iz skladišč na žagah. Na Marofu je vdrila voda v ognjišče pod lokomobil, da je vsak obrat onemogočen in je bila zaradi tega dolina brez električnega toka. Škoda se še ne da preceniti.

* **Morilci bivšega ministra Neudorferja obsodeni.** Državno sodišče za zaščito države v Beogradu je obsodilo zaradi umora, odnosno udeležbe pri umoru bivšega ministra Mirka Neudorferja: Franja Zrinjskega na smrtno kazen in na trajno izgubo častnih pravic in prav tako Steva Pizeto na smrtno kazen in izgubo častnih pravic. Tomo Kermen je bil obsojen na dosmrtno temnico in na trajno izgubo častnih pravic, Mijo Kelemen na leto dni strogega zapora in dve leti izgube častnih pravic. Marko Krobot na pet mesecev strogega zapora in na dve leti izgube častnih pravic. Smrtna kazen se izvrši z obešenjem. Oproščena sta Josip Petković in Mijo Brodar.

* **Žrtev materinstva.** V ptujski bolnišnici je umrla zaradi poroda Frančiška Jašovčeva, vdova po železničarju, stara šele 32 let. Novorojenec pa je ostal pri življenju. Njena smrt je tembolj tragična, ker je rajničin mož umrl šele pred štiri-najstimi dnevi, tako da je otrok ostal brez staršev. Naj v miru počiva!

* **Strašna smrt rudarja.** Na jami Frančiški v Lešah pri Prevaljah delajo delavci šaht v globino ter iščejo premog. Šaht je že globok okrog 80 m. V nedeljo popoldne je šel s tovariši na delo tudi Štefan Krebl. Ker je rov zelo ozek, morejo delati naenkrat štirje delavci. Dva kopljeta spodaj, druga dva pa vozita voziček ven na plano. Kjer je trda skala, streljajo z dinamitom, da gre delo hitreje od rok. In Krebl je zvečer šel, da si napolni dinamitne patrone, iz šahta na glavni rov, kjer imajo zalogo raznih razstrelivnih snovi,

menitega rodu in naj na ennskem gradu opravi zadušnico.

Z okamenelim obrazom je stopil duhovnik grajskemu gospodarju naproti. Nobena črta, noben pogled, nobena beseda, nič ni izdajalo kakšne ganjenosti. Kakor tujec je prišel v očetovo hišo, da so ga vsi plašno gledali. V veliki dvorani je stal mrtvaški oder in nanj so gledale podobe prednikov. Za grofa je bil pripravljen naslanjač ob rakvi, ki je bila že zabita in s črnim, žametnim mrtvaškim prtom pokrita. Okoli so postajali maloštevilni služabniki, zbirali so se v aščani, družba ravnodušnih žalovalcev. Danes ni bila glavna privlačnost na ennskem gradu mrtvec, ampak mladi duhovnik, ki mu je bilo pater Pavel ime.

Imel je mrtvaški nagovor. Njegove besede so bile zgodba o izgubljenem sinu, ki ga je oče spet našel v njegovi smrti, zaradi njegove smrti. Z negibnim obrazom je oznanjal brat ob rakvi ubitega evangelij odpuščanja, ki je evangelij ljubezni. Mogočno so zvenele njegove besede:

«Češčen bodi, moj Gospod, po tistih, ki odpuščajo zaradi tvoje ljubezni.

«In prenašajo slabost in žalost.

«Srečni tisti, ki ju bodo v miru prenašali, zakaj ti, o Najvišji, jih boš kronal.»

Ali je slišala Judita Platterjeva to poslanstvo? Bilo je večno božje poslanstvo odpuščajoče, nebeske ljubezni. In če ga bo slišala Judita Platterjeva iz teh ust — ali je potem evangeliju verjela?

Ni vedel, ali je prišla, ni hotel vedeti. S svojim brezdušnim pogledom ni ničesar videl. Ni videl visokih obokov, ki je včasih pod njimi odmeval dečkov glas kakor od veselja prekipevajoča pesem; ne služabništva, med katerim je bilo toliko znanih obrazov; ne očeta. Njegov glas, ki je odmeval mogočno po dverani, ni bil namenjen izgubljenemu in spet najdenemu sinu, ki je ležal pokojno, negibno pred njim, in tudi ne njegovemu sklonjenemu, osivelemu očetu, ampak — njej: ljubici iz srečnih, mladih dni. In ob tej uri se je zgodilo, da se je pater Pavel prvič zavedel moči, ki je bila dana njegovim ustom, ki bo z njo nekoč gospodoval nad človeškimi dušami — g o s p o d o v a l . . .

Skozi pomladansko razkošje zapuščenega parka so nesli rakev v kapelo in jo spustili v grobnico, kamor so šli pred njo že rodovi in rodovi nekoč tako slavnega roda k večnemu počitku. Samo še enemu u rajniku se bo odprlo poslednje počivališče: poslednjemu grofu Ennskemu.

Po pogrebu je ta poslednji grof izpregovoril z avguštinskim menihom. Rekel mu je, da ga hoče dobiti nazaj. Da ga mora dobiti nazaj!

Kakšen je bil odgovor?

«Duhovnik sem postal in duhovnik ostanem. Saj sami niste hoteli drugače.»

«Tvoja mati. Ne jaz, ne jaz.»

«Pustil si, da se je tako zgodilo.»

«Zdaj ne pustim več, da bi ostal duhovnik.»

«In to si pustil, ker si imel še mojega brata.

Če me zdaj zahtevaš nazaj, me nočeš imeti zaradi

sebe, ampak zaradi svojega rodu, svojega imena. Zaradi tvojega imena se pa ne maram vrniti.»

Tedaj je mož vzkliknil: «Judito Platterjevo ti dam za ženo.»

«Judito Platterjevo!»

Ime je zvenelo kakor krik.

«N j o t i d a m!»

«Ali si ji rekel? . . . Odgovori!»

«Kaj hočeš vedeti?»

«Vedeti hočem, ali si ji rekel?»

«Da.»

«In ona? Judita Platterjeva? Odgovori! Vedeti hočem, kaj ti je Judita Platterjeva odgovorila.»

Toda za odgovor je dobil le molk.

Tedaj se je menih molče obrnil in je molče odšel.

«Moj sin Pavel, tvoj duh hlepi po oblasti, po gospodovanju. Že v teh nekaj tednih sem te spoznal, da si tak. Svojega gospodovalnega duha moraš potlačiti. Ukloniti ga moraš — zlomiti. Šele takrat se boš lahko dvignil. Tvoja gospodovnost mora postati ponižnost. Uboganja se moraš naučiti. Šele potem boš lahko gospodoval . . . Kaj mi moreš na to odgovoriti?»

«Da imate prav, moj oče.»

«Kaj misliš storiti?»

«Ukloniti svojega visoko letečega duha.»

«Pred kom?»

«Pred samim seboj.»

«Ohlost govori iz tebe.»

Kako je prišlo do eksplozije, nihče ne ve, ker je njegovega tovariša vrglo 20 m proč. Štefana Krebla, ki mu je bilo šele 32 let, je dobesedno raztrgalo. Zapustil je ženo in štiri nepreskrbljene otroke. Zalujoči ženi in vsem njegovim iskreno sožalje!

* **Najdena utopljenka iz Tržiča.** Poročali smo že, da sta nedavno odšli od doma v Trziču dve tovarniški delavki, 26letna Ana Debevčeva in 22letna Marija Šarabonova, in se nista več vrnila. Vsi so sumili, da sta mladenki šli v smrt. Te dni je železniški čuvaj pri nadzorovanju proge in mosta, ki drži čez Savo pri Globokem pri Otočah, res v vodi zagledal naplavljenno truplo, ki so ljudje v njem spoznali mrtvo Marijo Šarabonovo.

* **Dve hudi nesreči.** V otroški radovednosti se je mali štiriletni Nikolaj, sinček zidarja iz Smednika, sukal okoli štedilnika. Pri tem je prevrnil lonec z vrelo vodo, ki mu je pljusnila po životu. Dečka so s hudimi opeklinami prepeljali v ljubljansko bolnišnico. Navzlic takojšnji zdravniški pomoči je bil ves trud zdravnikov zaman in je dečko umrl. — V hiši kočarice Marije Teranove v Smartnem pri Cerkljah je ponoči začelo goreti. Ženica, ki šteje že 80 let, se je zaradi dima in prasketanja prebudila in je začela s svojim mladim vnukom Ivanom gasiti. Med gašenjem pa se je nenadno zrušil goreč tram in sta oba dobila hude opekline. Prepeljali so ju v ljubljansko bolnišnico. Njune poškodbe so zelo hude.

* **Smrt oparjenega otroka.** Na Jožefovo je posestnik Zupanc v Padežu pri Mariji Gradcu pripravil krop za svinsko krmo. Njegov dvoletni sinček Tonček je, misleč, da je voda pripravljena zanj, da bi se kopal, skočil v krop. Deček je dobil hude opekline po vsem telesu. Prepeljali so ga v celjsko bolnišnico, kjer je umrl za poškodbami.

* **Samo dobre stvari si lahko osvojijo svet.** K takim dobrim stvarim prištevamo že več ko 30 let Bayerjeve aspirinske tablete, in sicer zaradi tega, ker to zdravilo ob prehladu, bolečinah v glavi in zobeh nikdar ne odpove.

* **Skladišče parketov je zgorelo.** V Ivančni gorici je nastal ponoči ogenj v skladišču parketov tovarnarja g. Josipa Koščaka. Prvi je prihitel na kraj požara progovni nadzornik g. Tomšič, ki je ob tem času opravljal nočno progovno nadzorstvo. V trenutku je bilo tam s šefom g. Maroltom tudi prometno osebje postaje Stične z ročno železniško brizgalno, ki se je nemudno lotila dela. Kmalu so prihiteli stiški gasilci z motorno brizgalno, napeljali urno vodo iz bližnjega potoka ter v dveh

urah zadušili ogenj. Iz Št. Vida dospelim gasilec ni bilo treba več nastopiti. Koščak trpi, kakor sam ceni, okrog 300.000 Din škode. Na vprašanje, kako je nastal požar, ne ve nihče odgovora.

H i t i t e, d a n e z a m u d i t e !

Zadnji izvodi nepozabnega romana

«Prokletstvo ljubezni»

bodo kmalu razprodani. Pišite takoj upravi «Slovenskega Naroda», da vam pošlje knjigo, ki jo boste čitali z največjo naslado in največjim užikom. — Cena: broširani 20 Din, vezani 40 Din (s poštino 3 Din več). 79

* **Dekletce je pilo strup.** Usodna nesreča se je pripetila v Čepincih pri posestniku Trpljanu. Minilo nedeljo je šel oče v cerkev, mati pa v gozd po suhljad. Tri dekletca v starosti od treh do devetih let so ostala doma ter se igrala. Nankrat je triletna deklica našla steklenico z ocetno kislino ter napravila požirek. Zgrudila se je v krčih in nič ni pomagalo, ko so prestrašeni domači in sosede poizkušali otroka rešiti. Deklica je umrla v strahovitih mukah.

«Alga» za masažo pri revmatizmu, ishiasu, kostnih boleznih, zbadanju in trganju v mišicah. Na dlan roke zlijte nekoliko «Alge», z namočenim dlanjo drgnite vzdolž mišic tisti del telesa, kjer čutite bolečine. Ko se dlan ogreje in posuši, jo namočite znova in spet drgnite. To ponavljajte večkrat, potem ovijte nadrgnjeni del telesa z volneno krpo ali rutico. Masirati je treba dvakrat do trikrat na dan, a po potrebi tudi večkrat. Že po prvem vdrgavanju boste opazili prijetno počutje in olajšanje bolečin. Kadar čutite tudi najmanjše nerazpoloženje in trganje, nadrgnite telo z «Algo», ker je to lahko začetek hudega obolenja, ki se mu morete izogniti z malo «Alge». «Alga» se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah. Ena steklenica 14 Din.

* **Zopet dva požara na Dravskem polju.** Na Dravskem polju je nastal na dveh krajih požar, in sicer pri posestniku Jakobu Trčku v Školah, kateremu je zgorelo gospodarsko poslopje z vsemi poljskimi pridelki in orodjem. Požar se je razširil na gospodarsko poslopje posestnika Štefana Medveda. Gasilci iz Škol, Cirkovca in Mihovca-Dragonje so ogenj omejili in s tem preprečili nadaljnjo nevarnost. — Drugi požar je bil v Stražgonjcih, občina Cirkovce, pri posestniku Jerneju Kirbišu. Zgorelo je gospodarsko po-

slopje s poljskim orodjem, krmo in živili. Gasilec iz Cirkovca, ki so prihiteli na kraj požara, se je zahvaliti, da se ogenj ni razširil na sosednja poslopja.

* **Neznana utopljenka.** Nedavno so opazili ljudje v Savi pod vasjo Slapnico pri Dolu utopljenko. Ko so potegnili truplo na suho, so ugotovili, da ima posnete domala vse lase. Utopljenka je bila stara okrog 25 let. Truplo je bilo precej obtolčeno, vendar brez vidnih znakov nasilja.

* **Veja se je prepozno zlomila.** Pred mesecem dni je odšel od doma v Mariboru 58letni delavec Jožef Jerčič. Rekel je, da gre iskat dela. Sedaj pa je prišla iz Bresternice vest, da so ga našli v bližnjem gozdu mrtvega. Truplo je ležalo na tleh z zadržanim hlačnim jermenom okoli vratu, jermen pa je bil privezan za odtrgano suho borovo vejo. Na podlagi tega položaja se je ugotovilo, da je šel Jerčič prostovoljno v smrt. Obesil se je na borovec, privezal pa je hlačni jermen na suho vejo, ki se je pod težo telesa utrgala, toda očitno prepozno, ko je že nastopila smrt. V žepu so našli delavsko knjižico in kosce subega kruha, ki so pričali, da ni nikjer našel zaželenega dela in da je moral po hišah beračiti za živež.

* **Trojanski umor se je obravnaval v torek** pred ljubljanskim velikim senatom. Zagovarjali so se Josip Herle iz Kotredeža, Anton Trdin iz Podmilja in Antonija Trdinova iz Podmilja. Obtožnica navaja, da je Josip Herle ustrelil posestnika Valentina Trdina iz Podmilja na prigovarjanje pokojnikovega brata Antona in pokojnikove žene 22letne Antonije. Razprava je odkrila žalostno npravostveno sliko obtožencev. Svoje ozadje ima zločin v ljubavnem razmerju med Antonom in Antonija, ki sta se radi tega hotela znebiti nesrečnega Valentina. Za umor sta pridobila Jožeta Herleta s tem, da sta mu obljubila visoko vsoto in mu že nekaj denarja izročila. Umor so priznali. Obsojeni so bili: Josip Herle in Anton Trdin na dosmrtno ječo, Antonija Trdinova pa na 14 let ječe. Vsi trije so obsojeni tudi na dosmrtno izgubo častnih pravic.

* **Dve leti zaradi noža.** Pred mariborskim malim senatom se je zagovarjal 22letni posestniški sin Ivan Perko iz Zerovincev. Lanskega avgusta je sunil z nožem v prepiru krojaškega pomočnika Maksa Kegla ter mu zadal smrtno rano na vratu. Kegl je umrl, Perko je dobil dve leti ječe.

* **Nočni vlom.** V eni zadnjih noči so neznani vlomilci obiskali trgovino trgovca Rižnika v Počehovi in odnesli množino konfekcijskega in špe-

«Dà, prečastiti gospod.»
«Pred Bogom ga moraš ukloniti.»
«Cerkev mislite.»
«Ona je Bog... Kako se hočeš ukloniti?»
«Ponižati se hočem. Pokornosti se bom učil; učil se bom pregovarjati samega sebe.»
«Dobro, dobro... Ali se hočeš učiti ponižnosti, da bi drugim gospodoval? Pretehtaj se.»
«Dà, pretehtal se bom.»
«Kakor sem te spoznal, boš samega sebe krotil, da si boš druge podvrget.»
«Prav ste me spoznali.»
«To pa ni prav.»
«Vem.»
«In vendar hočeš —»
«Prečastiti gospod, naložite mi kazen. Čim strožja bo, tem bolje.»
«Ne mislim te ukrotiti, ampak poboljšati.»
«Naj služim. Naj opravljam najnižje posle. Pošljite me tja, kamor pošljete najnižjega izmed naših. Pošljite me k siromakom in najhujše otročarjenim. Pošljite me h garjavcem in zločincem v goreke divjine in samote. Nikar naj se vam ne smrti moj uporni duh, moja trmasta duša. Rotim vas.»

Čez nekaj časa je starec milo rekel: «Razprostrl bom roke nad teboj in nad tvojo glavo molil, naj bo Bog usmiljen s teboj. Ti si moj sin, ki imam z njim skrb, in prav zato si mi tako drag.»

In takrat se je začel vaditi pater Pavel ponižnosti in učiti pokornosti

Tako blizu drug od drugega sta živela, da bi ju bilo pol ure hoda združilo; in vendar sta bila s svetom ločena: ta mož in ta ženska — ta dva človeka!

Kajti prav tako, kakor ni bilo za prvo dvojico ljudi treba drugačnega imena, tako zadostuje to ime tudi za vse ločene polovice človeštva, ki jih je sila viharja segnala, da bi ustvarila iz dveh enega samega, od Boga ustvarjenega človeka, ki je obenem tudi blažen človek. In če bi bila oba ločenca vso večnost vsaksebi, bi morala drug drugega iskati. Blodita in blodita, s strahom iščeta, z obupom; mislita, da sta se našla. Drug proti drugemu se poženeta; stopiti se hočeta, da potem kaj prepogosto spoznata:

«Ni tisti, ki sem ga iskal! Ni moja druga polovica, ni moj drugi jaz. Zmota je bila in zdaj se morava oba zanjo pokoriti. In ločiti se morava, zakaj združiti se ne moreva. Iznova morava bloditi in iskati, z obupom in smrtnim strahom. Zakaj vsak svojega drugega človeka morava poiskati; drugače ne bova našla samih sebe, drugače bi morala krikniti k božanstvu, ki naju je ustvarilo: Sramota je, da sva bila človeka, pa nisva doživela tistega, kar je najbolj človeško!»

Ali pa, da se oba, ki se obupno iščeta, naposled najdeta. Drug k drugemu silita s silo viharja; toda močnejša moč ju spet raztrga. Ob prepadu, ki ju loči, stojita zdaj. Roke iztežata, grabita v prazno in preživljata na sebi veliko žaloigro člo-

veštva. Moški in ženska, dva človeka sta, ki ne moreta postati en človek; zakaj:

«Noben most ne vodi od človeka do človeka!»

Tako blizu Judite Platterjeve je živel pater Pavel, da je slišal vahrnske zvonove, da je videl Platterjevo domačijo, kadar je šel na skaloato pobožje tik pri samostanu. Če bi bila Judita prav tedaj stopila iz hiše in krenila čez teraso, bi bil lahko spoznal barvo njene obleke. Pater Pavel pa je ostal v globočini. Vahrnsko zvonjenje je moral res slišati; in pri tem si je moral misliti:

«Tudi Judita sliši zvonjenje!»

Že pri prvem glasu je vstajala. Če je zvon naznanjal pol dne, je tudi ona s svojo služinčadjo pustila delo in se ga je iznova lotila, kadar je iznova zazvonilo. Potem je zazvonilo ave marijo, večerno zvonjenje, in rekel si je:

«Zdaj tudi ona počiva. Lahko noč, Judita... Ave Maria, Regina Coelii!»

Da bi zagospodaril nad svojimi posvetnimi mislimi, se je z vso vnaemo trudil v nebeski službi. Cesar ga Rim ni naučil, se je hotel naučiti doma: vdanosti, ponižnosti, uklanjanja glave in srca. Izprva mu je bila slednja ura dolgih dni in noči brez spanja, boj s samim seboj. Boj je bil na življenje in na smrt. Toda tudi zdaj se ni maral zateči k čudežnim pomočnim sredstvom cerkve; sam je hotel zmagati nad samim seboj.

(Dalje prihodnjič.)

cerijskega blaga v skupni vrednosti okrog 20.000 dinarjev. S plenom so izginiti zaenkrat brez sledu. Trgovec Rižnik je imel pred tem vlomom dva taka obiska.

* **Novorojenček v Kolpi.** Nedavno so našli pri jezju v Zelebeju v Kolpini strugi trupelce novorojenca moškega spola, ki je imelo okoli pasu privezan težak kamen. Orožniki poizvedujejo po brezsrčni materi.

* **Drzen vlom.** Te dni je neznan tat s sekuro vlomil v hišo posestnika Kosmača na Lopati pri Celju ter odnesel mesa, masti in drugega blaga v vrednosti okrog 3000 dinarjev.

Izpremema letnih časov.

Izpremema letnega časa prinaša že sama na sebi mnogo izprememb, ki so važne za ljudski organizem in ljudsko zdravje.

Pomlad, poletje, jesen in zima so štiri važne preme. Te preme so važne za gospodarstvo, za različna dela in v glavnem za vse tisto, s čimer živi človek v življenjski skupnosti. Narod pravi: «Vsaka letna doba ima svoje delo, svoje jelo in svoje odelo.» Kar pravi narod, to drži. Spredaj navedene letne čase pa moramo zopet razdeliti v dve glavni razdobji, in sicer na pomlad, poletje kot prvo ter na jesen in zimo kot drugo razdobje. Na prehodu iz teh glavnih razdobji se prenavlja in regenerira vsa narava, a ž njo tudi človek. Stari plašč je pošteno zdržal eno jesen in zimo, treba ga je temeljito okrtati, pokrpati in mogoče tudi nekoliko prenoviti. Cvetlice in sadike je treba okopati, pognojiti, živali urediti in tako dalje po vrsti. A človeka, ljudsko bitje, ki se dnevno izrablja v borbi za življenje, nekako obnoviti. Izpremembe letnih časov spremljajo redno tudi bolezni, ker je človeški organizem tudi preveč občutljiv za vsako izpremembo. Toda te bolezni so jačje baš v tem času in se hitreje primejo človeka, ker je organizem oslavljen in tako bolj dostopen vsem boleznim. V tem pogubnem času je treba torej skrbeti in poiskati pomožna sredstva, s katerimi ojačimo organizem. Naše telo se hrani v svoji končni obliki s krvjo, ker kri je tisto, kar obdrža pri življenju človeško telo, pomore k njegovemu razvitku ter nudi material, potreben za regeneracijo in preosnovno stanjša.

Najvažnejša sestavina krvi je železo. Neki tak preparat, ki prvi nadomešča železo, je «Energina» za jačjenje krvi, živcev in teka. «Energina» so sto tisoči ljudi preizkusili z uspehom, kar potrjuje na tisoče priznanj. «Energina» se daje otrokom trikrat na dan po eno malo žlico, a odrasli ga jemljejo trikrat na dan po eno veliko žlico, in to pred jedjo. «Energina» je dober in koristen preparat za vsakogar brez razlike spola in let.

«Energina» se dobiva v vseh lekarnah v zaprtih (originalnih) steklenicah po pol litra. Steklenica «Energina» stane 35 Din. Po pošti ga razpošilja Laboratorij «Alga» na Sušaku.

3 velike steklenice «Energina» 110 Din, 6 steklenic «Energina» 220 Din in 1 steklenica povrh. 12 steklenic «Energina» 440 Din in 2 steklenici povrh.

Reg. br. S. 4787/32.

Velikonočni pozdravi

Neumeřice (Češkoslovaška). Vesele velikonočne praznike želiva vsem bralcem in bralkam «Domovine», posebno sorodnikom: Štefi in Karel Hrouda (Laško).

Erkenschwick (Nemčija). Jugoslovensko narodno žensko društvo želi veselo veliko noč vsem bralcem in bralkam «Domovine» v tujini in doma.

Recklinghausen-Suderwich (Nemčija). Vesele velikonočne praznike želijo vsem bralkam in bralcem «Domovine»: Ivan Tovornik, Lovrenc Starc, Franc Prošt, Avgust Korošec, Bernard Voh, Anton Medvešek, Matija Kšela, Štefan Ražun, Jože Oblak, Štefan Ražun II., Jože Ulaga, Martin Kšela, Martin Kaša, Miha Obrez, Jakob Vidovič in Ludovik Korošec.

Anmetz (Francija). Po pirhe bi prišli, pa smo predaleč. Zato želimo vesele velikonočne praznike vsem prijateljem in znancem: Franc in Antonija Lužar, Anton in Angela Papež, Ivan in Marija Tolmajner (Krmeljska dolina), Alojz Bregant, Ana Ocvirkova, Jože in Pepca Kovacič (Dobje pri Planini), Minka Ignacova in Martin Požlep (Št. Rupert pri Laškem).

Baigneux les Juifs (Francija). Vesele velikonočne praznike želimo vsem domačim in vsem čitateljem «Domovine»: Franc, Ivan in Julka Poje z otroki (Novi kot), Anton Lipovac (Kozji vrh),

Josip in Franjo Pantar in Vinko Čop (Gorači). Mi delamo v žagah g. Brugera in zaslužimo še precej dobro.

Barbery (Francija). Prosimo za malo prostora v ljubi «Domovini», ki jo tako težko pričakujemo vsako soboto. Tu nas je lepo število prekmurških delavcev. Želimo vesele velikonočne praznike uredništvu, čitateljem in čitateljicam «Domovine», najbolj pa našim prekmurskim prijateljem in prijateljicam: Boka Stefan, Huber Gustav in Ana in Šinko Marija (Gornji Slaveči), Šadl Anton (Večeslavci), Török Ludovik in Marija (Sela), Lang Ferenc (Trtkova), Kuplen Stefan in Marija (Dolnja Lendava), Berke Viktor in Vilma in Perž Ludovik (Vučja gomila), Berke Kalman in Ludovik (Sebeborci), Šiftar Stefan (Gorica).

Bruay en Artois (Francija). Že dolgo se nismo oglasili v priljubljeni «Domovini». Tu nas je precej Slovencev, ki delamo vsi v premogovnikih. Tudi nam ne prizanaša stiska. Delamo 18 do 19 šihov na mesec. Želimo sorodnikom, prijateljem in znancem vesele velikonočne praznike: Adam Ivan (Jerneja vas pri Črnomlju), Volčič Anton (Vače pri Litiji), Vidmar Franc in Veronika (Polšnik pri Litiji).

Elincourt (Francija). Vesele velikonočne praznike želimo bralcem in bralkam «Domovine», zlasti sorodnikom in znancem: Ludovik in Marija Racz in Ana Bakon (Gornji Slaveči).

Ermenonville (Francija). Tu sva zaposlena dva Slovenca, ki želiva svojem, prijateljem in prijateljicam, zlasti prekmurskim fantom in dekletom, vesele velikonočne praznike. Geza Kodila in Aleksander Feldvari (Selo).

Gravelines (Francija). Želimo vsem čitateljem in čitateljicam «Domovine», posebno pa sorodnikom in prijateljem vesele velikonočne praznike: Matija Intihar, Jakob Kovačič (Bločice), Anton Lekan, Ivan Plos (Stari trg), Ludovik Janež (Babino polje), Karol Zgonc, Anton Maček (Radlek), Ivan Anzele (Nemška vas), Ludovik Lavrič, Stanko Drobnič, Josip, Franc, Ivan, Alojzij in Slavka Zakrajšek (Nova vas), Andrej Mišič (Fara), Domin Srnel, Matevž Muha (Veliki vrh), Andrej Mohar, Josip Mišič, Rudolf in Francka Zakrajšek (Hudi vrh), Josip Hribar, Francka, Angelca in Franc Jakič (Zavrh), Karol Danec (Trst).

Guignes Rabatin (Francija). Veselo veliko noč želimo vsem prekmurskim fantom in dekletom, g. uredniku in vsem bralcem in bralkam «Domovine»: Mihael Ružič (Prosečka vas).

La Combelle (Francija). Vesele velikonočne praznike in mnogo pirhov želimo vsem slovenskim dekletom in ženam slovenski fantje in možje rudarji v francoskih rudnikih: Fuk Anton (Celje), Dobovičnik Dominik (Vojnik pri Celju), Orož Franc, Rečnik Franc in Bornekar Jurij (Konjice), Kamenik Anton (Oplotnica), Sajko Anton in Kovačič Jernej (Zbelovo pri Poljčanah), Korošec Jurij, Stebernak Ivan, Franc, Terezija, Mimika, Kristina in Pavla (Stranice pri Konjicah), Kumar Ivan, Švab Jakob in Kovač Peter (Stranice pri Konjicah).

Montreau les Mines (Francija). Že več let je, odkar se nismo oglasili v našem dragem listu «Domovini», ki jo vsi radi čitamo. Pa nam zdaj dajte malo prostora za velikonočne pozdrave. Vesele velikonočne praznike in obilo pirhov želimo prijateljem in znancem, zlasti pa sotrpinom rudarjem, tebi, draga «Domovina», pa obilo novih naročnikov: Anton in Marija Radič, Mihael in Alojzija Blatnik, Feliks in Terezija Oberstar, Rudolf in Terezija Blatnik, Ignacij in Marija Omerzel.

Pariz (Francija). Veselo veliko noč želimo vsem bralcem in bralkam «Domovine», posebno pa prekmurskim dekletom in fantom: Sidonija Wajdova (Ivanovci), Fani Novakova (Košarovci), Ana Mekeševa (Večeslavci), Terezija Fujsova (Presečka vas) in Fani Fujsova (Klančovci).

Savel par la Mure (Francija). Tukaj nas je nekaj Slovencev, ki že nekaj let delamo v vinogradih. Naši gospodarji so zadovoljni z nami, mi pa z njimi. Zahvaljujemo se uredništvu «Domovine», ki nas preskrbuje z novicami in z lepimi povestmi. Želiva vsem bralcem in bralkam «Do-

movine», zlasti Prekmurcem vesele velikonočne praznike. Ludovik in Etelka Bezec (Bodonci).

Sery (Francija). Vesele velikonočne praznike želimo vsem prijateljem, bralcem in bralkam «Domovine». Ivan Beuc (Prevorje).

St. Robert (Francija). Želimo veselo veliko noč vsem bralcem in bralkam naše «Domovine» in sorodnikom: Alojzij Vozelj, Janko Vozelj, Franc Golob, Fani Golobova, Alojzij Povše, Anton Pavšek, Nande Hrovat, Štefi Hrovatova, Ivan Povše, Klara Povšetova, Ignacij Lajovic, Polda Lajovčeva, Ciril Kovič, Marija Kovič, Ivan Bevc, Matevž Božič, Ivan Lokmar, Jurij Broza, Franc Janko, Jožefa Jankova, Alojzij Kocjan, Franc Ajdenik, Karolina Ajdenikova, Franc Rovšek, Franc Borišek, Jožef Štancel in Franc Povše.

String-Wendel (Francija). Želimo vesele velikonočne praznike vsem znancem in rojakom, posebno onim v Trbovljah in okolici: Karel in Marija Motore (Sevnica), Mihael in Julijana Mauc (Stranice), Franc in Milka Železnikar (Kranj), Ignac in Štefanija Žohar (Zagorje), Fran in Ivana Sersa (Trbovlje), Dominik, Ivan in Angela Šumej (Zabukovje), Anton in Alojzija Repovš (Polšnik), Anton in Terezija Polc (Loke-Trbovlje), Jurij in Barbara Belina (Trbovlje), Jožef in Marija Bastič (Trbovlje), Ivan in Fani Kozinc (Zabukovje-Sevnica).

Fairmont Springs (Kanada). Iz daljne tujine želimo vesele velikonočne praznike svojim rojakom: Avguštin Šterbenc (Radenci ob Kolpi), Jurij Majarle (Predgrad ob Kolpi) in Anton Kovačič (Dolnji Maharovec pri Št. Jerneju).

Kirkland Lake (Kanada). Navada slovenskih fantov je, da se oglasijo po dvakrat na leto, ali vsaj enkrat. Delavskih razmer vam ne bom natančno opisoval, saj je jasno, da tudi nas muči stiska. Tukaj v Kirkland Lakeju so zlati rudniki, kjer je še precej dela. Zaposlenih nas je tu precej slovenskih mož in fantov, dosti jih je pa tudi brez dela in jih podpirajo oni, ki delajo, da se lahko vsi preživljamo. Lansko leto sem čital v «Domovini» v pismu iz Norande, da imajo naši rojaki veliko prednost v Kanadi. To pa ni resnica, saj vidim, kaj počnejo s tujci. Želim vesele velikonočne praznike vsem čitateljem in čitateljicam «Domovine», posebno fantom in dekletom semiške župnije. Rudi Pechavar.

Begov han. Slovenski fantje, zaposleni v bosanskih gozdovih v Begovem hanu, želimo svojim domačim vesele velikonočne praznike: nadziratelj Anton Brežič, Franc Košir, Jakob Janež, Anton Miklič in Ivan Janež (Stari kot), Rudolf Žurga (Srednja vas), Josip Mohar (Novi kot).

Beograd. Vesele velikonočne praznike in mnogo lepih pirhov želi čitateljem drage «Domovine», posebno dekletom v Sloveniji, Dominik Koderman, orožniški podnarednik (Hotič pri Litiji) na službi v narodni skupščini.

Beograd. Slovenski fantje, orožniki velocipedskega voda beogradskega orožniškega polka, želijo vesele velikonočne praznike slovenskim fantom, posebno pa našim brhkim dekletom: podnarednika Murko Alojz (Maribor) in Robič Anton (Kranjska gora), kaplarji: Planinšek Andrej (Gornja Kungota), Virant Anton (Lipljenje pri Turjaku), Drač Janez (Zusem), Pušnik Jurij (Prepuše), Majcen Ivan (Beltinci), Zajšek Anton (Cirkovce), Halužan Albert (Rogatec) in Jugovec Jože (Sv. Duh pri Škofji Loki).

Beograd. Vesele velikonočne praznike želimo vsem bralcem in bralkam «Domovine», posebno starešem, sorodnikom in prijateljem: Jakob Dvoršak (Sv. Barbara pri Mariboru), Ankica Nagujeva, Micika in Nežika Štajdoharjevi (Nova Sela pri Kočevju), Franjo, Ignac in Tončika Horvat (Grlava pri Ljutomeru), Alojz in Hanika Vrbjak (Logarovci pri Ljutomeru), Mimi Kelenc (Ptuj).

Bitolj. Srečne in vesele velikonočne praznike žele rojakom slovenski fantje, služeti v Bitolju: kaplarji: Rogl Ivan (Št. Pavel pri Preboldu), Šoster Rudolf (Slovenska Bistrica), Ponikvar Alojz (Škocijan pri Mokronogu) in Grmovšek Avgust (Globoko pri Brežicah); redovi: Zapušek

Martin (Planina pri Sevnici), Kajba Anton (Šoštanj), Grutšrajber Aleksander (Šoštanj), Bučar Ivan (Dobova), Sikušek Stanko (Koprivnica), Šarlah Leopold (Trbovlje), Pance Karel (Rogaška Slatina), Štros Franc (Kresnice), Zohar Franc (Štore pri Celju), Povše Franc (Rimske Toplice) in Repše Stanko (Št. Janž na Dolenjskem).

Cetinje. Vesele veliko noč žele sorodnikom in prijateljem: narednika vodnika: Selj Josip in Prohart Jure; naredniki: Polmin Vinko, Pišter Mihael, Štrukelj Franc, Remie Ivan, Tomažič Ivan, Švajncer Blaž, Plomberger Avgust, Sever Franc, Sever Ignac, Jeršin Stefan, Dormiš Anton, Cestnik Anton, Frece Martin, Zagar Ivan, Lampe Jožef, Vrečko Martin, Radovan Martin, Prinčič Ludovik, Kolman Emil in Žizek Matija in podnarednik Slekovec Jakob.

Čačak. Srečno veliko noč želi uredništvu «Domovine», sorodnikom, znancem in znankam in vsem čitateljem in čitateljicam «Domovine» Marica Šbulovala.

Čuprija. Vsem čitateljem in čitateljicam, posebno pa sokolski četi v Podzemlju in društvu kmečkih fantov in deklet žele vesele veliko noč kaplarji gojenci artilerijske podoficijske šole: Rožman Jože (Grm pri Gradacu), Švajger Anton (Črnomelj), Golenko Franjo (Črnomelj), Horvat Vincenc (Ptujška Gora), Urek Rudolf (Brežice), Šrot Konrad (Poljčane), Uderman Boris (Novo mesto), Červenka Ignac (Novo mesto), Kamničar Josip (Breg), Čof Valentin (Šmarje), Gosak Anton (Vuhred), Ožimič Rudolf (Slovenska Bistrica), Gosenta Silvester in Lavrič Telesfor (Ljubljana), Jerala Josip (Podreče pri Smledniku), Križaj Alojz (Senice pri Medvodah), Bačnik Fran (Smlednik).

Djevdolija. Želimo vsem prijateljem in bralcem «Domovine», staršem, bratom, sestricam, vsem našim fantom, a posebno našim dekletom vesele velikonočne praznike: Franc Colarič (Dol pri Sv. Križu pri Kostanjevici), Anton Zupančič (Št. Jernej na Dolenjskem), Alojzij Cerar (Domžale), France Rep (Ptuj), Alojzij Rešnik (Krško), Stanko Černe (Litija), Stanko Bosontin (Novo mesto) in Ivan Koluža (Ljubljana).

Jošaniška Banja. Slovenski fantje orožniki pri orožniški postaji Jošaniški Banji želimo vesele velikonočne praznike bralcem in bralkam «Domovine», zlasti slovenskim fantom in dekletom: narednik Jernej Dežman (Jesenice), kaplar Roman Rot (Velike Lašče), orožnik Engelbert Stravnik (Muta pri Dravogradu) in orožnik Martin Mirtič (Ajdovec).

Kraljevica. Vsem čitateljem «Domovine», domačim, prijateljem in znancem želimo vesele veliko noč slovenski fantje, služeči v Kraljevicah: Alojzij Vesel, Ivan Šega in Anton Zajc (Sodražica), Pavel Ilc, Alojzij Kos in Franc Gorše (Ribnica), Franjo Ročki (Delnice).

Ljubljana. Vesele velikonočne praznike žele vsem prijateljem in prijateljicam «Domovine» slovenski fantje, ki služijo v planinskem bataljonu v Ljubljani: podnarednik Matko Miklavčič, narednik Edvard Kragelj, podnarednik Karlo Ljubelj in podnarednik Jože Adlešič.

Mirna pri Bregih. Tu nas je mnogo Slovencev. Pred dnevi je umrl v koprivniški bolnišnici za jetiko rojak Jožef Hernovec iz Pilštanja pri Kozjem. Zanimivo je, da ga zdravnik ni mogel spoznati za jetičnega. Štirinajst dni pred smrtjo ga je g. upravitelj dal v bolnišnico. Bodi rajnkemu lahka bratska hrvaška zemlja. — Želimo vsem čitateljem in čitateljicam «Domovine» in zlasti našim domačim vesele velikonočne praznike: Božičnik Josip, Setinšek Ivan, Dvoršak Jožko, Franc in Julka Vrhovšek, Rus Matevž, Čizmek Leopold, Gabrič Karel, Zemljak Josip, Sajovec Henrik, Anžič Franc, Ribič Viktor, Čizmek Rudi, Plevnik Jakob, Haler Rudolf, Kavčič Franc, Hlastan Ivan, Pavlič Ivan, Pavič Alojzij, Kostajnshek Anton, Moškorn Pavel, Kozole Jožef in Mici, Povše Alojzij, Znidaršič Jožko in Jurgliš Franc.

Mostar. Slovenski fantje, služeči svoj kadrski rok v Mostarju pri pehotnem polku, želimo vesele velikonočne praznike slovenskim dekletom in fantom: kaplarja Kuder Ivan (Levec pri Celju) in

Lovšin Ludovik (Breže pri Ribnici), redovi: Skaža Franc (Rače pri Mariboru), Fortuni Ciril (Žužemberk), Mlakar Karol (Ponikva pri Celju), Marolt Anton (Bled), Demšar Leopold (Žiri), Benc Anton (Črnomelj), Prestopnik Franc (Brezovica), Klemenčič Jože (Maribor), Jesih Milutin (Kočevje), Medija Engelbert (Zagorje), Bogataj Alojz (Vransko), Mirtič Ivan (Dvor), Malnarič Franc (Semič), Zihel Jožef (Škofja Loka) in Kobalč Anton (Ljubljana).

Negotin. Želim vesele velikonočne praznike vsem čitateljem «Domovine», zlasti dobjskim dekletom. Rudolf Pinter (Dobje pri Planini).

Niš. Fantje Slovenci, služeči pri konjeniškem polku in velocipedskem bataljonu, želijo vsem čitateljem in čitateljicam «Domovine» vesele velikonočne praznike: Drobec Jakob (Turjanci pri Slatini-Radencih), Ferenc Stanko (Murščak pri Kapeli), Ivanuša Matija (Frankovci pri Ormožu), Manto Martin (Slatina-Radenci), Kosi Alojzij (Hrašenski vrh pri Kapeli), Horvat Franci (Bučkovi - Mala Nedelja), Matej Karlo (Lokovci pri Negovi), Stopnik Leopold (Čret pri Celju) in Čos Matej (Fala).

Niš. Vesele velikonočne praznike želiva vsem čitateljem «Domovine» redova: Rola Adolf (Sveti Rupert v Slovenskih goricah) in Zeletinger Milan (Sveti Jurij v Slovenskih goricah).

Novi Pazar. Vesele velikonočne praznike in obilo pirhov želimo vsem slovenskim fantom in dekletom kakor tudi sorodnikom fantje orožniki iz Novega Pazara: Josip Stvarnik, Mirko Fertič in Benedikt Zupan.

Pirot. Slovenski fantje orožniki pirotske orožniške čete želijo vsem bralcem «Domovine», staršem in sorodnikom, prijateljem, fantom, posebno pa brhkim slovenskim dekletom, prav vesele velikonočne praznike: Ivan Vrečko, Ivan Trstenjak, Anton Cvelbar, Ivan Golob, Peter Rojc, Pavle Lakner in Josip Luznar.

Prešovo. Vesele velikonočne praznike želi vsem čitateljem «Domovine» obitelj orožniškega podnarednika Škofa: Milan, Tončka in mala Ladislava.

Ralja. Slovenski fantje orožniki, služeči na orožniški postaji Ralji pri Beogradu, želimo čitateljem in čitateljicam naše preljuje «Domovine», posebno slovenskim dekletom srečne velikonočne praznike: podnarednik Klavžer Franc (Koprivnica pri Rajhenburgu), Kobale Konrad (Požega pri Slovenski Bistrici), Kozjek Vinko (Zbilje pri Medvodah), Završnik Jožef (Brežice), Šemrl Vinko (Planina) in Gramc Janez.

Rogaška Slatina. Želim bralcem in bralkam «Domovine» vesele velikonočne praznike: Andi Kužner.

Rtanj. Vesele velikonočne praznike želita vsem Fran in Ivan Leskovšek, tukajšnja rudarja.

Sjenica. Slovenska orožnika, ki služita v Sjenici, želita vesele velikonočne praznike vsem čitateljem in čitateljicam «Domovine», znancem, fantom in dekletom: Jožef Hiti (Osredok) in Ivan Sakelšek (Podlehnik).

Slavonski Brod. Vesele velikonočne praznike žele vsem čitateljem in čitateljicam «Domovine» slovenski fantje, ki služijo pri železniškem polku: Ludovik Mlakar (Žepina), Filip Vrečar (Pavše), Franc Klamer (Zgornje Radvanje), Jože Antlogar (Gotovlje), Franc Lamberger (Vevče), Josip Skopce (Št. Vid nad Ljublj.), Janez Rober (Zablek), Franc Vrhovnik, Viktor Furar (Slov. Bistrica), Franc Vrankar (Sp. Loka), Franc Lorbar (Kramberg), Alojzij Vidmar (Medija - Izlake), Erih Schmidinger (Maribor), Moro Filipič (Preska), Jože Vidmar (Krašnja), Jože Turk (Novo mesto), Ivan Šalamon (Ptuj), Stanko Ačkun (Hrastnik), Dominik Krmelj (Spodnje Pirniče), Josip Novljan (Mlaševo), Alojzij Cimermančič (Zgornja Težka voda), Josip Turšič (Rožna dolina pri Ljubljani), Vinko Mirtič (Ljubljana), Ivan Brumen (Goričca), Alojzij Venko (Jurklošter), Stanko Trunkl (Slovenska Bistrica), Martin Štark (Sveti Pongrac), Alojzij Zorko (Leskovec), Alfonz Vahčič (Cerklje pri Krškem), Anton Globeljnič (Bršline), Franjo Gobec (Celje), Vinko Anderlic (Rogaška Slatina), Peter Zemljarič (Zagajiči), Štefan Kru-

šič (Št. Vid nad Ljubljano), Ivan Ribič (Vrbje), Alojzij Miklavčič (Oselica), Beno Ferjanc (Škofja vas), Julij Urbanek (Maribor).

Suho polje. Vesele velikonočne praznike in mnogo pirhov želi bralcem in bralkam naše ljube «Domovine» orožniški narednik Vinko Kovčič z družino.

Šibenik. Vsem čitalcem in čitalkam «Domovine» želijo vesele velikonočne praznike slovenski fantje mornarji v Šibeniku: kaplar Golob Mihael (Ptuj), Rebol Adolf (Št. Vid nad Ljubljano), mornarji: Kovačič Eduard (Polenšak pri Ptuj), Mikl Alojz (Mala Nedelja pri Ljutomeru), Gorjub Bernard (Konjice), Rus Marko (Metlika).

Šibenik. Vsem prijateljem in prijateljicam «Domovine» želimo srečno veliko noč: mornariška kaplarja Feliks Kupic in Nikola Mauser (Ljubljana), mornarji: Blaž Kobentar (Jesenice), Julij Koprivšek (Kočevje), Matija Zupančič (Grosuplje).

Šibenik. Vesele velikonočne praznike želimo slovenski fantje, gojenci strokovne podoficijske šole v Šibeniku, vsem slovenskim fantom, posebno pa dekletom: Bule Adolf (Mirna na Dolenjskem), Cizerle Marjan (Ljubljana), Drogenik Emil (Gaberje pri Celju), Gruđen Adolf (Cerknica pri Rakeku), Ernecl Vilko (Loče pri Poljčanah), Jagrovič Karol (Tezno pri Mariboru), Paher Milan (Maribor), Pezdrič Anton (Brezovica pri Ljubljani), Šabec Stane (Šiška pri Ljubljani), Kranjc Franc (Zalog), Tanko Pavel (Ljubljana) in Tiran Slavko (Ljubljana).

Štip. Vesele velikonočne praznike želijo staršem, prijateljem, posebno pa ljubkim slovenskim dekletom, fantje na službi v vojaški godbi: Jožko Jamnik (Škofja Loka), Zoran Ažman, Franc Ovsenek (Kranj) in Jakob Boldin (Metlika).

Veliki Bečkerek. Vesele velikonočne praznike želimo vsem bralcem in bralkam «Domovine», posebno pa našim fantom in dekletom, orožniški kaplarji, služeči v dunavski banovini, a zdaj gojenci orožniške šole v Velikem Bečkereku: Letič Ignac (Sveti Vid pri Ptuj), Rojšek Ivan (Braslovo), Škrinjar Andrej (Cerknica pri Št. Ilju), Ištinič Andrej (Slivice pri Rakeku), Korošec Fran (Rakitna pri Borovnici), Kozoderc Jakob (Ptujška Gora pri Ptuj), Drganc Alojz (Loke pri Novem mestu), Zihel Franc (Planina), Šori Josip (Rošpah pri Mariboru) in Beravs Bogomir (Smoguč).

Veliki Radobilj. Srečne velikonočne praznike želim vsem čitateljem in čitateljicam «Domovine» ter posebno fantom in dekletom sreza novomeškega: Dominik Kacijan, orožniški podnarednik (Gradenc pri Žužemberku).

Virovitica. Vsem čitateljem in čitateljicam, sorodnikom in znancem želimo vesele velikonočne praznike: orožniški kaplarji Grubelnik Mihael (Ribnica na Pohorju), Hauzenbah Anton (Selnica ob Dravi) in Laudergot Ivan (Lajtersperk).

Vrbanja. Gozdni delavci, zaposleni v gozdu Bolkovem mjestu želimo vesele veliko noč vsem bralcem: Juro Lipovac, Franjo Lipovac I., Franjo Lipovac II., Jakob Zagar, Anton Zagar, Alojz Ješelnik, Dragoslav Vesel, Aleksander Vesel, Peter Eržen in mali Juro Lipovac.

Vršac. Slovenski fantje, gojenci vojaške glasbene šole v Vršcu, želijo vsem čitalcem «Domovine», staršem, posebno pa fantom in dekletom vesele velikonočne praznike: Franc Gregorič (Nadlesk), Franjo Zorko (Rajhenburg), Franjo Čokan (Celje), Stanko Hočevar (Sodražica), Janko Panek (Maribor), Karlo Vargazon (Spodnje Krapje).

Zaječar. Slovenski fantje vojaki, služeči v Zaječaru pri pehotnem polku, želimo vsem slovenskim fantom in dekletom vesele velikonočne praznike: Jože Kregar (Pristova), Štefan Makari (Bodonci), Emil Prešeren (Maribor), Rudi Medved (Rožno), Lojze Jarkovič (Sv. Križ pri Kostanjevici), Jože Krebs (Gornji grad), Valentin Lubec (Sv. Benedikt), Jože Pulko (Zlatoličje), Franc Verbič (Ponkva), Anton Belščak (Podvinca), Peter Kolarič (Sv. Bolfenk), Anton Erjavac (Trbovlje), Ivan Fingušt (Sv. Janž) in Anton Turelli (Zagorje).

Velikonočno veselje

Štirje vaški smo fantiči,
brez skrbi smo kakor ptiči.
Ko veselja s snegom ni,
radost druga se rodi.

Bliža praznik se vstajenja,
praznik novega življenja.
Solnce toplo že nas greje,
vetre mil nad poljem veje.

Misli so pri pirhih že,
ko zvoniti se ne sme.
Petek véliki ves dan
raglam našim je predan.

A največje nad veselje
vélike je dan nedelje.
Pirhe sekamo povsod,
da nam lije s čela pot.

Kofiček za ugankarje

REBUS.

SKRIVALNICA.

sito, klas, kosa, šola, loka, miza

Vzemi iz vsake besede dve zaporedni črki in sestavi iz njih pogovor.

DOPOLNILNICA.

vsl vlknčn prznk žl vsm čttljm rdnštvt «dmvnt»

Dodaj manjkajoče samoglasnike, pa dobiš naše iskrene želje.

RAČUNSKA UGANKA.

Dva pastirja paseta ovce. Pa reče prvi drugemu: «Daj mi eno svojih ovc, pa jih bom imel še enkrat toliko kakor ti.»

Drugi pa ga zavrne: «Daj mi rajši ti eno svojo, pa jih bova imela vsak enako.»

Koliko ovc je imel prvi in koliko drugi pastir.

POSETNIČICA.

T. Vodenik

Iz črk posetnice sestavi poklic tega moža.

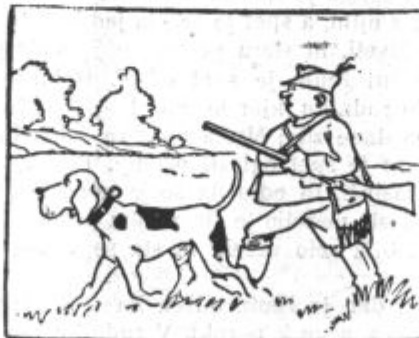
MAGIČEN LIK.

A A A A	1. dar sv. treh kraljev
A A I I	2. moško ime
M M M N	3. del telesa
N R R V	4. država v Aziji

Besede se čitajo enako v navpičnih in vodoravnih vrstah.

Imena onih rešilcev, ki bodo pravilno rešili vse uganke, bomo objavili v 15. številki «Domovine». Rešitve pošljite kar na dopisnicah!

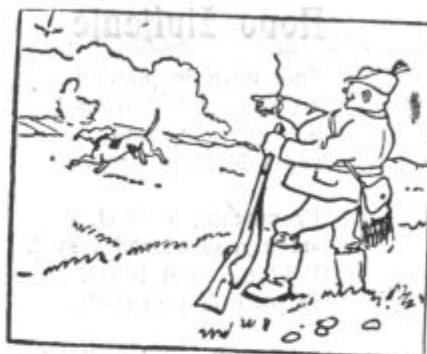
Uspešen lov strica Strnada

Gospod Strnad je šel na lov,
prinesel rad fazana bi domov.

Ko zdajci prvega zagleda,
podere s strelom ga seveda.

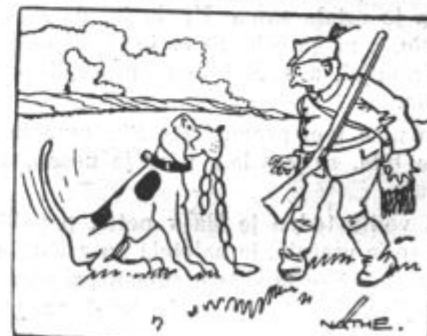
In Sultana v grmovje zapodi,
naj tam fazana hitro izsledi.

Pod drevje Sultan brž zavije
in spečega mesarja tam odkrije.

A plen, ki zraven njega ga dobi
še boljši od fazana se mu zdi.

Kako se čudil je gospod Strnad,
da ptič postal je venec safalad.

V šoli.

Učitelj: «Jožek, imenuj nam ptiča, ki ne živi več.»

Jožek: «Naša sraka, gospod učitelj. Včera j nam jo je pohrustala mačka...»

Novo življenje

Spet nova je pomlad.
Na plan iz tesnih sob!
Srce je polno nad,
zaprt je zime grob.

Premagana je smrt,
smehlja se v igred v svet.
Poklanja spet ji vrt.
za praznik prvi cvet.

Od mrtvih vstal je Krist,
čestit in zmagovit,
ko solnčni žarek čist,
bleščeč ko rajski svit.

Soteščan.

Starega Damjana najlepša velika noč

Petračeva Cilka ni bila napačno dekle, samo preveč žalostno se je držala. Siroti je umrla pred letom mati in ostala je sama na svetu, kajti svojega nezakonskega očeta sploh ni nikoli poznala. Mati ji je zapustila skromno leseno bajto vrhu griča za vasjo in Cilka je v nji presedela vse dni in pridno šivala za vaščane, kajti bila je izučena šivilja.

Petračevi so bili zelo siromašni. Mati se je trudila in ubijala z dvema njivicama ter hodila tudi sosedom pomagat. Ko je Cilka odrasla, jima je šlo nekoliko bolje, a prikupiti si vendarle nista mogli nič sveta, čeprav je Cilko kmetijstvo zeto veselilo in bi rajši delala na polju kakor za mrtvim živalnim strojem.

Njena mati Mreta je bila čudaška ženska, s hčerko je malo govorila, z drugimi ljudmi pa skoro nič. Nihče ni vedel, kdo je Cilkin oče, a hčerka se ni upala nikoli vprašati po njem.

In ko je starka nepričakovano umrla, ji ni nič povedala o očetu, kakor si je dekle želelo; menda je mati hotela, da je šla ta skrivnost z njo v grob.

Cilka je ostala sama. Upala je, da se oglasi kak ženin, a ni ga bilo. Sicer je ta ali oni rad z njo pokramljal, a snubil je ni nihče, čeprav ni bila grda.

Cilka ni o tem premišljala. Skromna in tiha, kakor je bila, se je vdala v svojo usodo, delala in molčala.

Tisti veliki teden je šla v petek popoldne v vas. Ko se je vračala, je naletela na griču na starega berača, ki se je včasih oglašil pri njeni materi. Možiček je opešal in je ležeč za grmom težko hropel.

Dekletu se je zasmilil, dvignila ga je in mu pomagala, da je šel z njo v hišo, kjer mu je skuhalo kamiličnega čaja in mu postregla, kolikor je mogla. Ker je imela čumnato prazno in se ji je videl prosjak zelo slab, ni dolgo pomišljala. Kar v čumnati mu je postlala posteljo in mu rekla, naj odslej tam prenočuje.

Berač Damjan, tako je bilo starčku ime, se je deklici ves solzen zahvalil in jo ves čas milo pogledoval.

Ko je prišla drugi dan v čumnato k njemu, je bil že boljši, smehlja se jo je pozdravil in ji hvaležno stisnil roko.

Popoldne je Damjan vstal in šel pred hišo na klopi, odkoder sta s Cilko opazovala procesijo. Cilka bi bila rada šla tudi sama v dolino, a ni se upala pustiti starčka, da bi ga spet kaj ne napadlo.

In tako sta gledala ljudi, ki so se v dolgi vrsti bližali griču ter pod njim hiteli dalje čez polje proti podružnični cerkvi svetega Martina, ki je stala praznična in svetla med prostranimi njivami.

Bandero je sijalo v solncu, zlati križ je slepel oči. Pod blestečim nebom je v dimu dehtečega kadila med petjem in med pokanjem topičev šel čez polje sam Bog in blagoslavljal njive in les.

Ko je bila procesija mimo, je Damjan sklonil sivo glavo. Zamišljen je nekaj časa slonel pri mizi, potem pa globoko vzdihnil in prijel Cilko za roko:

«Mati ti ni hotela povedati, kdo je tvoj oče, a povedal ti bom jaz!»

In pričel ji je pripovedovati o mladem fantu, ki je služil v sosednji župniji za hlapca. Ljubil je njeno mater in ona njega; obljubil ji je, da jo čimprej poroči.

Mladenič je moral k vojakom. Ko se je vrnil, je bil še vedno istih misli, a ona se je vsa izpremenila. Ko je bila sama, je vedno premišljala in pričela se je bati, da ne bosta mogla nikoli živeti poročena, ker sta taka siromaka. Zato ni hotela ničesar več slišati o zakonu.

Njen fant ji je prigovarjal, jo tolažil in ji obečal, da bo delal noč in dan, samo da bo pošteno preživel svojo družino, a vse je bilo bob v steno.

Šel je služiti daleč proč in se je vrnil šele čez pet let. Prihranil si je nekaj denarja. Cilkina mati Mreta je bila še vedno sama. Veselo ga je sprejela, saj ga je ljubila. Upal je, da se bo zdaj poročila z njim, a spet je začela jadikovati, da se ne upa živeti, in stara pesem se je nadaljevala.

Nesrečni ženin je spet odšel. Dobil je delo v nekem rudniku, kjer je imel boljšo plačo. Upal je, da postane zdaj Mreta njegova žena, in neko nedeljo se je spet oglašil pri nji. Povedal ji je, koliko zasluži, in odločila se je naposled, da ga vzame. Tisto nedeljo je šla z njim prvič v krčmo, kjer sta bila zelo vesela in sta se vrnila kesno demov.

Drugi dan je ženin odšel. Pa se je vrnil čez dva meseca, a ne k poroki. V rudniku mu je voziček zmečkal desno nogo in nič več ni bil sposoben za delo.

Ko je Mreta to čula, se je skoro onezavestila, kajti nosila je otroka pod srcem.

Nesrečni mladenič jo je prosil, naj ga kljub temu poroči, češ, da bo izkušal z lažjim delom prislužiti kos kruha, a nekaj bo zaslužila sama, saj ima dve njivi in bajto. Ona ni hotela ničesar slišati.

In šel je žalosten in obrnan po svetu. Misel na Mreto in otroka ga je vedno spremljala. Postal je berač, a ni se zavrgel, ni se vdal pijači.

Počasi se je postaral in tudi Mreta je bila stara. Včasih se je oglašil pri nji in vesela ga je bila. Ljubezen je pač ostala, čeprav je bil navaden prosjak.

«Ta nesrečnik sem jaz!» je kriknil Damjan.

Odrevenela je Cilka in ga hotela pahnuti od sebe, a potem se je zagledala v njegove mile oči in se stisnila k njemu:

«Oče, odslej ostanete pri meni! Skrbela bom za vas in ne bo se vam slabo godilo!» je hitela Cilka in ga pogladila po sivi glavi.

Starček se ji je dobrodušno nasmehnil:

«Veš, Cilka, ne bom dolgo! Tu, v tej knjižici, je moj denar, okoli dvajset tisočakov. Na jih, tvoji so! Spravi jih in nikomur ne povej, da sem kaj imel in tebi zapustil. Ne misli, da sem kaj vzela od siromašnih ljudi. Kjer sem videl stisko, sem še sam priskočil. A živel sem res skromno, nekaj sem prihranil še od tedaj, ko sem dobil odškodnino od premogokopne družbe. Prosim te tudi, ne pravi nikomur, da sem tvoj oče!»

Cilka je zardela:

«O, ne sramujem se vas in vsakdo naj izve, da ste moj oče, saj ste toliko pretrpeli v svojem bednem življenju!»

Starček se je nasmehnil:

«Cilka, res si dobra duša! Veš, k tebi sem prihajal z veselo novico. Pa me je na griču zmogla utrujenost. Laní mi je tvoja mati dala tvojo sliko, preprosil sem jo, da sem imel spomin nate, kajti ljubil sem te in hučo mi je bilo biti brez svojega otroka. Ti sama pač nisi ničesar opazila, ker si nekaj let šivala v vasi in si se vračala samo zvečer domov. Prej si bila še otrok in ni ti bilo mar skromnega berača, ki je bil tvoj oče, pa se ni upal objeti te vpričo matere.»

«Zdaj se spomnim, kako ste bili enkrat dobri z menoj, ko ste me našli samo v vasi; kar v trgovino ste šli z menoj in mi nakupili slaščic, da sem jih komaj nesla.»

Starček je pripovedoval dalje:

«Tvojo sliko je te dni videl neki moj znanec, krepak tridesetletnik je, dober posestnik in poštenjak od pete do vrha. Ko te je videl na sliki, je želel spoznati te.»

Povedal sem mu, kje si, in povabil sem ga za veliko noč semkaj. Če bosta drug drugemu všeč, lahko kaj napravimo, kajti rad bi te videl preskrbljeno, preden umrem.»

In res je prišel drugi dan ženin, ki bi ga bila marsikatera grunlarska hči vesela. Ko je zagledal Cilko, se je vzradostil, kajti bila je še vse privlačnejša kakor na sliki, tako ljubka s črnimi globokimi očmi, vitka, lepih temnih las in nežnega bledikastega obraza.

Ko ga je videla, je začutila, da je tujec dober človek, ki ga lahko vzljubi z iskreno ljubeznijo.

Posedli so za mizo pred hišo. Kako živa je bila vsa priroda. Po griču so se behili zvončki in veselo kimali, izpod grmičja so dehtele vijolice in vabile, vse je poganjalo in klilo.

Ženin je sedel poleg Cilke in se z njo veselo pomenkoval. Stari Damjan je lezel za hišo in gledal poljano pod seboj. In zdelo se mu je, da tudi v njem nekaj cvete, da poganjajo tudi v njegovem srečnem novem cvetovi, da bo vendarle lep vsaj večer njegovega življenja.

Ko se je vrnil pred hišo, kjer sta sedela hči in njen ženin, posestnik Matija, je videl, da sta se že domenila. Cilka se je veselo smehljala.

Čez štirinajst dni pa je bila hiša na griču vsa okrašena, Cilka in Matija sta praznovala svojo poroko.

Gustav Strniša.

Kako je prišel vrag po dušo

Komar ni imel črnih bukev in ni znal poklicati vruga. Večkrat pa se mu je zbudila želja po denarju. Nekoč je našel v slamnati strehi mošnjo cekinov. In ponoči se mu je sanjalo, da mu je črni stric iz pekla takole govoril: «Denar je tvoj. Mirno ga uživaj. Vrniti ga ne bo treba, pač pa pridem po dušo, kadar boš umrl.»

Pepe, tako je bilo ime Komarju, si je te besede dobro zapomnil. Od takrat je bil čedalje bolj drenove volje. Nemirno je hodil okrog doma in čakal, kdaj bo planil vrag izza ogla. Kadar je v bližini kdo umrl, tedaj je bil ves zmeden. Misel na smrt mu je bila grozna.

Zena ga je mirila, a mož si ni dal dopovedati. «Vrni, ali pa boš trpel», je govoril samemu sebi. «Gorel boš na večne čase...»

Nedaleč od Komarja je stala koča, kjer je prebival Orešnik, kamor se je zatekalo staro in mlado. Mož je znal zagovoriti vsako bolezen pa tudi panati ogenj in oddelati, kar je bilo komu narejeno.

Komarica se je bala za Pepeta, da bi se mu ne zmešalo. Zato se je odpravila k sosеду ter mu razložila, kaj njenega moža neprestano bega.

«Domišljija, kaj pa drugega», je odgovoril pravilno Orešnik.

«Ali je nevarno?» je skrbelo ženo.

«Hm, take reči seveda niso za šalo...»

«Ali bi mogel pomagati?»

«Bom poizkusil.» Tako se je izrazil vselej, kadar je vedel, da mu bo uspelo.

S Komarjem sta se prijazno pomenila. «Tako je, pa takole je bilo», mu je pripovedoval zaupno. «In v sanjah mi je razodel, da pride po dušo...»

«Morebiti bo pa pozabil», ga je Orešnik izkušal razvedriti.

Komar ga je nejeverno pogledal.

«No, in če pride, se bo dal pogovoriti...»

«Ali meniš?» se je oddahnil Pepe.

«Prav gotovo.»

Orešnik je že pripravil načrt, zato mu ni bilo treba šele premišljati. «Najprej moraš zbolet», mu je rekel. «Leži na posteljo ter se pokrij z odejo.»

«Saj sem res tako nekam čudno zdelan.» Mož je napravil, kakor mu je bilo naročeno.

Čarodejec je naprosil domačega fanta, naj mu njame črnega mačka. Spravila sta ga v košaro ter jo zavezala tako, da žival ni mogla zbežati. Orešnik je dihnil v košaro ter jo postavil pod posteljo.

Kar so se odprla vrata. Vstopil je neznanec, zeleno oblečen. Njegov pogled se je zapičil v bolnika.

«Odkod pa ti?» ga je vprašal čarovnik.

«Moj dom je daleč», je odgovoril z globokim glasom.

«Potem si pa...» Orešnik ni izgovoril do konca.

«S Komarjem se pozna...» se je zarežal zlobno.

Komar se je skrtil pod odejo.

Čarovnik je stopil pred tuja. Vprašal ga je, čemu je prišel in kaj zahteva.

«Dušo», je odgovoril, da se je stresla soba.

Orešnik se je sklonil pod posteljo ter mu dal košaro. «Tu imaš dušo in beži!» mu je pokazal vrata. «Tukaj si opravil za vedno.»

Komar je vstal takoj po njegovem odhodu ter je bil čudovito ozdravljen.

V dolini pod vasjo pa je nastalo brezno, kamor je treščil vrag košaro od jeze, ker je bil prevaran.

Soteščan.

Čudne reči se gode

Profesor Klobušter stopa zamišljeno po cesti. Na levi nogi ima rjav, na desni pa črn čevelj.

«Za božje ime, kaj pa to pomeni,» ga ustavi tovariš, «saj imate na eni nogi črn, na drugi pa rjav čevelj.»

«Saj res. Ali pa veste, kaj je na tem najzanimivejše? Da imam doma še en tak par...»

Po zvijači si je pridobil nevesto

Ličar s Planjave je imel zalo hčerko, a o možitvi ni maral ničesar slišati. Bal se je izgubiti pridno Francko, s katero pojde od hiše tudi nekaj premoženja. Zato je vsakega snubca nejevoljno odslovil.

Za Ličarjevo Francko se je poganjal med drugimi tudi Brvarjev Jože. Fant je imel čedno kmetijo in dekle ga je imelo rado. Toda Ličarja so bili sami izgovori. Poleti je bilo vroče in delo pozimi pa mraz in kratki dnevi.

Jožetu je bilo treba gospodinje, zato ni mogel odlašati. Povabil je Ličarja v vaško gostilno, da bi se naposled le domenili. Zaupal je v pijačo.

Tisti večer je hodil okrog Ličarja z mehкими rokavicami. Na vse pretege je hvalil njegovo posestvo, na katero je bil mož silno ponosen. Šele potem je prišel počasi na ženitev.

Ličar je zatisnil ušesa. «Francke pa že ne dam», se je vznejevoljil. «Kdo bo pa delal?»

Jože ga je privijal: «Oče, ali ni v redu moje gospodarstvo? Dvanajst glav živine lahko redim in prav toliko prašičev. Ali veste, kdo je tisti, ki lahko terja posojilnice, medtem ko pošiljajo drugim opomine?»

«Vem», mu je odvrnil. «Toda Francke ne dobiš, čeprav bi imel nebes...»

«No, pa jo daj!» mu je prigovarjal sosed, katerega je bil naprosil Jože, naj mešetari.

«Francke pa že ne», se je upiral Ličar. «Rajši dam od hiše najboljši travnik...»

«No, pa travnik», ga je Jože prijel za besedo. «Ali ga prodaste?»

«Prodam, če imaš toliko denarja...»

«Imam. Pri pismu bo vse poravnano.»

Ko kronometer bo deloval vaš želodec, ako uporabljate za odprtje prašek «Magna» purga. Otroci malo, odrasli veliko žlico v vodi ali mleku. Če vzamete prašek «Magna» na konici noža po jedi, pospeši prebavo, odpravi zagatjenje, zgago, kolcanje, bljuvanje, neprijetno sapo iz ust. Zdravi katar želodca in čreves, hemeroide, čire v želodcu. «Magna» se dobiva v lekarnah. En zavojček 4 Din. Rn. 3563, Reg. S. 4788/52.

KAKO STA JANEZ IN TOMAŽ POBIJALA BREZPOSELNOST.

Janez in Tomaž, dva stara prijatelja, sta se srečala v gostilni. Pri kozarcu vina je Tomaž zaupal Janezu, da ima doma spravljanih 60.000 dinarjev, pa je v večnih skrbih za ta denar, tako da ne more mirno spati. Tat ga lahko pobere, miši ga lahko požrejo, lahko zgori.

Janez pa mu je odgovoril: «Jaz ti pa povem, kako se lahko odkrižáš teh svojih skrbi. Če daš denar sedaj v Mestno hranilnico ljubljansko, ga boš lahko vsak hip dvignil, lepe obresti boš dobival in izgubiti ga tudi ne moreš, ker jamči za Mestno hranilnico mestna občina ljubljanska. Pomagal pa boš s tem tudi brezposelnim do kruha.»

«Kako pa to?» vpraša Tomaž.

«Hranilnica bo denar posodila nekemu, ki hoče sezidati hišo. Tam bo mnogo dela, potrebovali bodo mnogo opeke in lesa, tako da bodo dobile delo opekarne in žage in mnogo brezposelnih bo prišlo do kruha, pa bodo tudi kmetovalci lažje prodajali svoje pridelke in trgovci svoje blago, država pa bo imela manjše izdatke za podpiranje brezposelnih.»

Tomaž je poslušal, pa le še ni popolnoma verjel, kakor nekdan njegov patron — sveti Tomaž. Vendar se je drugi dan odpravil v Mestno hranilnico ljubljansko in tam vložil dva tisočaka za poskušnjo. Po treh dneh se je hotel prepričati, ali res izplačujejo vedno vse nove vloge. Takoj so mu dali na njegovo zahtevo oba tisočaka.

Naslednjega dne se je odločil, da bo tudi on pobijal brezposelnost, kolikor je to v njegovih močeh, in zaupal je Mestni hranilnici ljubljanski vseh svojih 60 tisočakov. Blagajniku je pri vplačilu povedal: «Veste, hočem imeti mirno vest in ne maram imeti večnih skrbi za svoj denar, zato sem ga vam vrnil, da boste mogli z novimi krediti pobijati brezposelnost.»

Dogovorila sta se za ceno in segla v roko. Jože mu je stisnil tisočak za aro. Ličar je spravil denar, meneč, da gre za šalo.

Jože pa se je držal resno. «Jutri pojdeva k notarju, da prepíševa travnik», je zahteval ob razstanku.

«Kar naprezi!» Ličar je uganjal burke. Ko pa se je ponoči iztreznil, se je začel čehljati. «Jaka, kaj si storil? Travnik si prodal... Dušo si dal od hiše...»

Zjutraj jo je navil k Brvarju. Hotel je vrniti aro, a Jože je ni maral sprejeti. «Kupčije niso za šalo», je dejal resno. «Pogodila sva se pred pričami. Ako tožim, ne bom izgubil.»

«Ako odnehaš, ti dam nekaj za besede...» Ličarju je uhajalo na jok, ko je to izustil.

«Ne odneham», je pribil kakor s kladivom. Hitro pa se je premislil in rekel, da je pripravljen zamenjati. «Vi mi dajte Francko, jaz pa vam dam travnik...»

«Pa jo imej!» je zarežal in pri srcu ga je spet zabolelo. «Toda vedi, da si jo dobil po zvijači.»

«Samo da jo imam.» Jože bi bil najrajši zavriskal od veselja. Za doto ni prav nič vprašal; vedel je, da bahavi stavec ne bo dal hčere brez cvenka od hiše.

Soteščan.

Pod kadjo

(Dogodbica.)

Ljudski pregovor «Pijanec se spreobrne, kadar se v jamo zvrne» se nekoč ni uresničil. To je bilo tedaj, ko so našli vaški navihanci starega Florjana na gnoju pred hlevom neke gostilne. Mož je bil natrkan kakor čep ter je kričal: «Vse v rožicah, jaz pa na sredi!»

Fantom se je zasmilil. D-a sta ga prijela za noge in dva za roke, nekaj jih je držalo pri sredini in tako je romal Florjan proti domu. Pijančku je vse to prav ugajalo. «Aja tutu, aja tutu», si je pel uspavanko. «Tako so me zibali... mamica moja... in prepevali...» Tukaj mu je zmanjkalo besede.

Preden so dospeli do doma, se Florjan že ni več zavedel. Fantje so ugibali, kam bi ga položila. Ako bi poklicali ženo, bi jih vse skupaj ozmerjala, moža pa bi pošteno naklestila.

«Pod kad ga denimo», si je domislil sosedov Tine. Pred hišo pri Florjanu je stala velika poveznjena kad, katero so privzdignili in položili spečega gospodarja na razgrnjeno vrečo. Potem so jo spustili k tlom in mož je bil na varnem. «Padel ne bo nikamor», so si mislili, ko so odšli po vasi.

Florjanka je sedela na peči in dremala. Kadar se je prebudila, se je začela jeziti. «Ali bi ga!» se je hudovala.

Tedaj je zunaj pred hišo nekaj zaropotalo. Vmes je bilo slišati, kakor bi bil nekdo zastokal. Babnico je kar privzdignil; zgrabila jo je silna jeza. Že je držala palico in hitela iz hiše.

Toda zunaj je bilo tiho in mirno. Na nebu je svetil prvi krajec. Starka se je zbala svoje sence. Kakor rak je zlezla v vežo in zaprla vrata.

Komaj je sedla na peč, se je ropotanje ponovilo. Ujela je celo neko besedo, po kateri je spoznala Florjana. «Zdaj je pa tukaj!» Počasi se je zmajala s peči in odšla iz sobe.

«Florjan!» ga je poklicala na vežnem pragu. «Mrcina, kod pa kolovratiš?»

A Florjan se ni oglašil. Spal je pod kadjo in sanjal, da je umrl. Položi si ga v tesno krsto. Tedaj se je prebudil. Trdil se je, da bi poravnal skrčene noge, a jih ni mogel raztegniti. To ga je v domnevanju šele utrdilo. Poizkusil je vstati, pa je butnil z glavo ob dno, da je videl sofnce.

Sesedel se je od strahu in tipal z rokami okrog sebe. «V krsti nisem», je začel premišljati. Kar tako so me pokopali. Človeka pokopljejo navadno tako globoko, kakor je visoka njegova postava.

«Naposled me bo še zadušilo», si je mislil ter se pognal kvišku s tako silo, da se je zvrnila kad

pred prestrašeno ženico. «Straši! Pomagajte!» je kriknila in zbežala v vežo.

Florjan je stal kakor pribit ter ni vedel, kaj naj bi napravil. Ako bi se oglašil, bi zaropotala z babnico; zunaj pa mu tuči ni kazalo ostati.

Zasvetila se mu je pametna misel. «Križ božji!» je planil v vežo. «Kaj pa se je zgodilo?»

«Florjan!» Žena je bila sladka ko med. «Ali si tudi ti kaj slišal?»

Mož se je bil medtem že iztreznil ter ji je pričel lagati: «Tamle pri sosedu sem se nekaj zamudil. Ko sem se bližal domu, me je iznenadilo neko čudno ropotanje. Potem se je dvignila kad in padla z glasnim truščem spet nazaj na zemljo. Srečala me je strašna prikazen brez rok in glave.»

«O, hvala Bogu, da si prišel!» se je radovala. To pot mu ni rekla žal besede.

Usodno noč pod kadoj si je Florjan dobro zapomnil. Pravijo, da je potem postal pameten mož svoje varčne in skrbne zakonske družice.

Soteščan.

Zvesta ljubezen

Kodranov Matevž je moral v Srbijo k vojakom. Tisti jesenski dan, ko je odhajal, je veselo vriskal in pel. Zvečer se je ustavil pod oknom Skalnikove Mince. Luna je sijala in zvezde so mežikale, ko sta si prisegala večno ljubezen in zvestobo. Deklica mu je odlomila kar cel vrh rožmarina in mu ga pripela na prsi ter ga še enkrat objela.

«Vesela bodi, ljubica, čez mesecev devet se zopet vidiva!» je pel Matevž in jo pritisnil na srce.

In obljubil ji je, da ji bo vsaj vsak teden enkrat pisal in ji ostal vedno zvest.

Minca mu je verjela, skozi solze se mu je nasmehnila, ko je odvriskal po vasi.

Ej, Matevž je bil fant! S kastorcem po strani, visok in plečat, a čez pas vitek kakor mestna gospodična, lepega zarjavelega obraza jo je mahal skozi vas in dekletom je bilo hudo zanj, čeprav je ljubil samo Minco, ki so ga ji vse zavidale.

No, Matevž je odšel in tudi drugi rekruti in vas je ostala tiha.

«Ti, Picek, za vsako Matevževo pisanje, ki ga prejme Minca, dobiš od mene merico žganjice!» je hitel v krčmi pri Cekinčku debeli vdovec Veha nagovarjat vaškega sla Picka, ki je ljubil žganje bolj kakor samo milost božjo, saj bi zanje takoj prodal svojo dušo.

Veha se je nameraval zdaj ženiti pri Minci in če je hotel kaj doseči, je bilo treba predvsem kolikor mogoče zabrisati vsako sled o Matevžu, da bi ga deklet čimprej pozabilo. Zdaj je nagovarjal Veha Picka, ki je nosil pošto.

Picek se ni mogel ustavljati izkušnjam, zlasti še, ker je dobrodušni in bogati Veha takoj zanj naročil kar dve merici žganjice in mu stisnil v roko desetak, ki je pomenil za Picka že veliko premoženje, saj je bil zanj največji denar dvodinarski novc, vse drugo mu je sproti pobrala njegova dobra ženica, ki je morala skrbeti za živež petim otrokom.

In Veha se je res pričel kar na lepem ženiti pri Minci, ki ga je zavračala, a njena mati je bila takoj drugih misli in svarila jo je:

«Veha je bogat mož, denarja ima mnogo. Dobro vse premisli! Tvoj Matevž ti nikoli ne piše in ti tudi ne bo. Tam v južnih krajih se je zagledal v kako temnooko Srbijanko, saj pravijo, da so lepa dekleta doli in tudi bogata vse drugače ko pri nas. Bodi vendar pametna in odloči se za Veho!»

Deklica ni hotela o svojem novem ženinu ničesar slišati in je samo čakala, da ji piše Matevž.

Minevali so tedni in že je poteklo nekaj mesecev, a od Matevža ni bilo pisanja. Kako naj tudi pride, če je Veha vsak dopis prestregel in plačal Picku zanj merico žganja.

Veha je bil vesel, Picek pa srečen in zadovoljen, saj se ga je zdaj večkrat lahko naluckal.

Matevž se je naveličal večnega pisarjenja, ki je ostalo brez vsakega odgovora, in je umolknil.

«Kako bo pa zdaj, ker ni več nobenega pisma?» je Picek zaskrbljeno vprašal Veho.

«Včasih ti ga bom že še privoščil kako merico», ga je poslednji potolažil in se smejal. A ta merica je bila vedno redkejša, kajti Veha se je čutil pri Minci vedno bolj domačega in že je skrivaj upal, da bo postala njegova že na še prej, preden bo prišel Matevž od vojakov.

Ker je pritiskala na Minco tudi mati, si ni vedela drugače pomagati, da je obljubila, da se bo odločila do velike noči, a dotlej naj jo puste pri miru. Sama pa je skrivaj upala, da morda pride Matevž vendarle za praznike domov.

Zapeli so velikonočno zvonovi; vse je že zelenelo in se veselilo, le Minca je šla žalostna tisto soboto k procesiji.

Zaplaval je pod nebom mogočno bandero, ki so ga nesli trije do na čič fantje. Daleč za banderom je stopala Minca, ki se je po naključju ozrla v fante. Zastala ji je noga. Srednji med nosači je bil vendar njen Matevž, ki je ponosno korakal in se ni ozrl ne na desno ne na levo. Seveda je bil on. Sicer je imel njegov obraz še bolj zdravo zarjavelo barvo, a drugače je ostal neizpremenjen.

Res je Matevž prišel za praznike domov. Pri vojaki so ga radi imeli, saj ni bil cmerga, vse je naredil z veseljem in kmalu je bil priljubljen pri svojih višjih. Za veliko noč so mu dovolili, da je smel domov. Tega je bil silno vesel, kajti Minco je imel res rad in radoveden je bil, kaj se je zgodilo, da ni od nje ne duha ne sluha. Pisal pa ni nikomur, da pride, niti materi, saj si je mislil, da se lahko še kaj preokrene, in zato je rajši molčal. Ko je prišel domov, ga je mati vsa vesela objela. In spet je nosil bandero kakor vsako leto.

Ko se je Matevž po procesiji vrnil domov, je potrkala Pickova žena Mica.

«Kaj pa vi, Mica?» se je začudil mladenič. Ženica je zaihtela:

«Ta moj stari norec! Lepo te prosim, odpusti mu, sicer bo še ob ta svoj kosec kruha! Tisti Veha ga je pregovoril, da mu je za žganje nosil tvoja pisma, ki si jih pisal Minci. Danes te je moj stari videl. Od samega strahu se je napil in mi izjecljal, kaj je storil. Zavoljo mene in dece se usmili, saj veš, pet otrok imam!»

Matevž se je veselo nasmehnil:

«Je že dobro, Mica! Če bi ne bilo zavoljo vas, bi že pokazal Vehi, pa bi moral tudi Picek trpeti, zato naj bo!»

Ze jo je mahnil k Minci.

Ko ga je Minca zagledala, je prebledela in naredila užaljen obraz, mati ga pa sploh ni pogledala.

«No, no, saj ni tako hudo!» je hitel Matevž.

«Tisti Veha je prestregel vsa moja pisma, da boste vedeli, mati, kako je pošten tisti ženin! Če ga Minca ni marala, naj bi jo pustil lepo pri miru, ne pa z zvijačo izkušal doseči njeno ljubezen!»

Minca je zastrmela, a mati zazijala, saj je neomahljivo verovala v Veho in ga smatrala za največjega poštenjaka.

Zvečer pa je stal Matevž spet pod oknom in šepetal svoji Minci o ljubezni. Pravil ji je o lepih južnih krajih in ji obljubil, da se kmalu vrne in jo povede pred oltar.

Gustav Strniša.

Zakaj je bil Kragulj privezan

(Dogodbica z bojišča.)

Bilo je v Karpatih kmalu po začetku vojne. Po večdnevem napornem marširanju smo dospeli v preprosto rusinsko vasico, kjer smo se ustavili. Odložili smo puške v piramido in napravili šotore.

Za nami je prišla vojaška kuhinja, katere smo se najbolj razveselili. Že več dni nismo dobili tople hrane. Ko smo se okreščali z menažo,

so nam dali še čaja z rumom, ki se je prav prilegel.

Kragulj, s katerim sva bila skupaj pri istem oddelku, je bil ves čas med jedjo nekam nemiren. Stalno se je obiral in sumljivo premikal. Zdaj se je popraskal spredaj, zdaj zadaj in zmignil z rameni. Vprašal sem ga, kaj mu je, pa mi ni ničesar odgovoril.

Ko so razdelili kruh, slanino in cigarete, se je tovariš nenadno odstranil. Nedaleč za neko hišo si je slekel srajco ter jo začel pregledovati. «Kaj neki ima?» sem ugibal. «Zakaj si neprestano sli- ni prste in tlači nekaj z nohti? Ali se mu je zmešalo?»

Opazoval pa ga nisem le jaz, ampak tudi naš frajtar. «Kaj pa dela?» sem se drznil vprašati ga. Celo »prosim pokorno« sem pozabil dostaviti.

Gospod frajtar ni zapazil mojega pogreška. Njegove misli so bile pri Kragulju, katerega je nahrulil: «Zi švajnkert! Lavskup elendiger!» Nemščino je lomil komaj za silo.

«Kaj pa je?» se je vmešal korporal Čenčič, ko je začel kričanje.

«Uši ima, der švajnhund!» je pihal razjarjeni frajtar.

«Ferfluhter kerl!» je zmerjal korporal. «Sramota za vso stotnijo.»

Čenčič je v svoji službeni gorečnosti poklical četovodjo.

«Zi hund narišer! Trotl šlampertert!» — Vsi trije so pričeli psovati ubogega vojaka, kakor so vedeli in znali. Psovke, kakršnih je imela vojaška nemščina izredno mnogo, so padale kakor toča.

Kragulj je stal pred razpaljeno trojico kakor sveča. Srajco si je obesil na roko. Bog ne daj, da bi se bil genil z mezincem. Še hvaležen jim je bil, da niso pozvali narednika, ki bi ga bil za nameček še osuval s sablo.

«Cum raport!» je določil četovodja. «Marš!» in Kragulj je stal pred poveljnikom stotnije.

Stotnik je gledal kakor vrag iz vrča. «Zofort anpinden! Takoj ga privežite!» se je glasilo njegovo povelje.

Frajtar in korporal sta privezala preplašenega Kragulja k bližnjemu drevesu. Ko sta ga opazovala iz šotora, pa sta se tudi sama začela čehljati. Slekla sta srajco in štela golazen, dokler se nista naveličala. Isto se je godilo tudi četovodji, naredniku, praporščaku in poročniku — vsem po vrsti prav do strogega poveljnika, ki je našel nadležno živalco celo na svoji bluzi.

Tedaj se je spomnil privezanca in poklical četovodjo. «Lasen zi den kerl apinden! Odvezite ga!» mu je ukazal. Prvič, odkar je poveljeval stotniji, je preklical izrečeno kazen.

Dogodbica je izzvala med moštvo obilo sme- ha. Kragulj pa se je ponašal, da je bil privezan zato, ker je prvi izsledil uši, ki so bile pozneje vojakom na fronti stalne tovarišice.

Soteščan.

Smrten polet

(Iz nemščine.)

Macu Intoshu ne bi bilo treba prebivati v skromnem ladijskem stanovanju na vzhodu Londona, če ne bi bil tako brez volje vdan kvartopirski strasti. Kot najslavitejši letalec Anglije je imel dohodke ministra, a novci so drseli iz njegovih rok kakor deževne kaplje z gumijastega plašča.

Kadar je bil Mac Intosh suh kakor zdaj speč, je ždel slabe volje v svoji neudobni sobi, zapletal svojo slavo v sive oblake tobakovega dima, pil žganje in si mučil možgane, da bi dognal način, ki naj bi mu zanesljivo pomagal do sreče pri kvartah.

Potrkalo je. Seveda! Vedno ga motijo takraf, kadar je že blizu rešitve zagonetne kvartopirske sreče. Njegov »Naprej« se zaradi tega ni glasil posebno vablivo. Ko pa so se vrata odprla in se je pokazala na pragu odlična postava lorda Callwayja, so se njegove mračne poteze na obrazu koj izpremenile in že je bil sama vljudnost.

«Dober večer», je dejal lord. «Kar sedite in kadite mirno dalje, prisedel bom za trenutek k vam.»

Lord je tako storil in se naslonil nazaj, pogledal proti stropu, potem dol na svoje nohte in naposled vprašal kar naravnost: «Ali hočete zasliziti pet sto funtov, Mac Intosh, ali tisoč funtov?»

Mac Intosh se je zasmejal.

«Ako mi je že izbirati, potem rajši tisoč.»

«Prav», je dejal lord, vzel čekovno knjižico iz žepa in nalivno pero ter se je malomarno igral s tema predmetoma, ki so toliko obljudljala.

Letalca so storile te priprave nemirnega. Odložil je pipo iz roke in poizvedoval z nekoliko razburjenim glasom: «A za kaj gre, če smem vprašati?»

Callway se je vzravnaval, kakor bi ga udaril mrzel curek čez hrbet.

«Arabella Blackneyeva, hčerka viscounta (podgrofa; viscount se izgovarja vajkaunt) Crakewooda se bo jutri peljala na letalu z vami, kaj ne?» je vprašal s skrajno napetostjo v strogih potezah.

«Tako je, mylord (milostljivi gospod), je vneto pritrdil Mac Intosh.

«Dobro, mladi plemič je odprl čekovno knjižico in astavil nalivno pero: «Zapišem vam tisoč funtov, Mac Intosh, če mi prepustite jutri vodstvo letala.»

Letalec je težko zadihnil, kakor bi bil vzel slovo od lepega upa.

«To je nemogoče, mylord.»

«Zakaj?»

«Gospodična Blackneyeva se Vašemu vodstvu ne bo zaupala... Oprostite, mylord, vem, da znate ravnati s strojem tako dobro kakor poklicni letalec, toda...»

«Vstanite, Mac Intosh», je zapovedal Callway in se tudi sam dvignil. Oba moža sta se vstopila drug pred drugega.

«Midva imava enaki postavi, kakor vidite,» je odločil lord; «napravil se bom v vašo letalsko obleko, pritrdil čepico nizko na čelo in zakril brado z ovratnico — pa me bodo nedvomno imeli za Maca Intosha. Torej tisoč funtov?»

Letalec je poizkušal še nekaj časa ugovarjati, čeprav je komaj obvladoval svoje pozele. Nje po denarju, ki bi ga s tako lahkoto zaslužil. Neki mračen blesk v trdih očeh lordovih mu je netil pomisleke. Tesnoba, še več kakor to, strah se ga je loteval pred nečim strahotnim, groznim, o čemer je čutil, da se mu bliža, ne da bi vedel, kaj je. Toda Callway je za vsak nov pomislek povečal vsoto z vztrajnostjo zbiralca, ki se bori za nakup redke umetnine. In Mac Intosh se je naposled uklonil čeku za preko pet tisoč funtov.

Krasno majsko jutro. Kljub zgodnji jutrnji uri je obdajala gosta množica radovednih gledalcev obširno letališče. Dva stroja sta že krožila visoko v sinjini. Iz enega hangarjev so prikotali t. i. je moški enokrilnik, katerega oblika je posnemala ogromno ptico; sloviti kraljev Albatros, ki ga bo vodil letalec Fred Mac Intosh.

Zunaj na deželni cesti so svarili zamolki glasovi trobila. Med oblaki prahu je drvel avto pod mladozelenimi krošnjami drevoreda proti letališču, kamor je naposled zavil. Mladi lord Hardengate je skočil prvi iz voza in je pomagal iz vozila viscountnessi (podgrofici) Crakewoodovi in potem Arabelli Blackneyevi, svoji nevesti. Bil je ves v skrbeh. Ko mu je sveža, veselo se smehljajoča mladenka dala roko in postavila nožico na podnožnik, je zašepetal proseče v rožnato uho Arabelle: «Saj se ne boš vozila, kajne? Zaklinjam te, najdražja...»

Zvonek, preširen smeh mu je odgovoril. Že je švignila prijetna postavica skozi vrata in pohitela k Albatrosu.

«Gospod Mac Intosh!» je zaklicala Arabella. «Kje je gospod Mac Intosh?»

Lord Hardengate je vneto ugovarjal viscountnessi in ponovno poizkusil doseči prepoved drzne pustolovščine. Toda ponosna žena z odločnim nosom in živahnimi očmi je bila sama še vedno

tako strastna zagovornica vsakega sporta, da je bila bojzljivost bodočega zeta deležna samo zasmehljivega odkimanja.

Medtem je Arabella že splezala na sedež in je sedla nanj, kakor bi bil najudobnejši klubski stol. Oči so se ji bleščale in zobje so se ji belili med rdečimi ustnicami.

«Gospod Mac Intosh!» je poklicala; «kje pa ste?»

Hardengate je stopil tesno k aparatu. Pritrdil je svoja usta na Arabellino roko, ki je ležala na robu gondole. V tem nemem poljubu je krvavela vsa bolečina njegovega srca. Ne bi pa bil dobri Hardengate tako zelo žalosten, če bi videl neskončno nežen pogled, s katerim je s sedeža motrila mladenka svojega zaročenca.

Lord Callway je videl ta pogled. V letalski obleki profesionalca Maca Intosha je pravkar prišel od hangarja na prostor. Njegov obraz je bil tako zadelan, da ga ni mogel nihče spoznati. S poklonom je pozdravil in pokazal, medtem ko je skomignil z ramami, na svoja usta, kakor bi želel za svojo nemost in zaviti vrat napraviti odgovoren hud katar. Potem se je nekaj sekund tresel vitki trup Albatrosa pod težo njegovega telesa, ko se je bil naglo pognal na sedež Arabelle Blackneyeve.

Spreten prijem in ropotajoči motor je stresel stroj. Hardengate in uslužbenci so komaj še mogli odskočiti. Letalo je drselo na svojih kolesih kratko progo po tleh, potem pa se je dvignilo in zletelo, poševno se dvigajoče, v modro daljino.

Lord Hardengate je strmel, z roko obsenčujoč oči, za hitečim letalom. Tedaj ga je nekdo skrival pocukal za rokav. Zvito se režeč majhen možič je stal poleg njega.

«Jaz vem nekaj, mylord,» je zašušljaj, «o Macu Intoshu...»

Arabellinemu zaročencu je planila kri v glavo. Zdaj bo torej izvedel, zakaj so ga mučile tesnobne slutnje.

Hitro je stisnil pritlikavcu zlatnik v roko in zapovedal s hripavim glasom: «Govori!»

Mali možič se je postavil na prste: «Mac Intosh ni na Albatrosu.»

«Kdo pa?»

«Lord Callway!»

Z začudenjem je videla viscountnessa svojega korektnega zeta teči z blazno hitrostjo proti letališkemu izhodu. Skočil je v svoj avto, zakričal šoferju ukaz, pokazal razburjen v smeri, ki jo je bil zavzel Albatros, in vozilo je zdirjalo proč.

* * *

«Kako lepo je! Kako divno! Kakor v sanjah lepo! Še više, gospod Mac Intosh, še mnogo više!»

Arabella Blackneyeva se je čutila tako varna v veličastno brzečem letalu. Ropot motorja je ni vznemirjal. Vsa njena duša je bila polna ponosnega čuvstva, da je zdaj tudi sama deležna zmagoslavja človeškega duha nad elementi.

Zdajci pa je potegnil mož pred njo rjavo usnjato čepico raz glavo in obrnil s hitrim okretom svoj obraz proti Arabelli, ki je sedela za njim.

«Callway!» je zakričala.

Njegove jeklene sive oči so bile polne okrutnosti.

«Vaše ženitovanjsko potovanje s Hardengatejem ne bi poteklo niti napol tako kraljevsko, gospodična Blackneyeva,» je rekel, «priznajte samo!»

Tedaj je vedela, da je njeno življenje zaigrano. Ta trenutek ji je potrdil vse, kar so ji bili govorili o okrutnem značaju tega moža, ko je že skoro uslišala njegovo snubljenje. Njen ponos pa ji ni dopuščal, da bi jo Callway videl, kako se trese pred njim.

«Kaj nameravate?» je vprašala zaničljivo, z vso močjo zakrivajoč pred njim blazen strah svojega srca.

«Z vami umreti,» je rekel, «ker niste hoteli živeti z menoj. Šest sto metrov sva visoko. Ko bova tam nad prostim poljem, bom motor ustavil in Albatros bo zdrvel z nama obema v globino.

Prisegel sem, da ne boste nikdar žena koga drugega, Arabella.»

Cakal je na krik, na besedo strahu, na proseče jecljanje obupa — ali vsaj na pogled besnečega sovraštva. Nič ni bilo. Arabella je slonela z zaprtimi očmi v gondoli, snežno bleda, a odločena, da ne pokaže niti znaka slabosti.

Callway se je spet posvetil svojemu stroju, ki je izgubil ravnotežje. In Albatros se je dvigal više in više.

Se enkrat so preletele Calwayjeve misli zgodovino njegove mučeniške strasti in so bičale potem njegovo srce s sanjami, ki se niso mogle nikdar uresničiti. Kako lepa je! In kako uporna! — Nikdar, nikdar nisem Arabelle bolj ljubil kakor zdaj, ko jo hočem usmrtiti.

In spet je obrnil svoj obraz proti njej.

«Arabella!»

Videl je ljubljeno mladenko bledo in kakor mrtvo, napol s sedeža zdrslu ležati v tesni gondoli.

Globoko doli je po deželni cesti drvel avto. Lord Hardengate je z zadržanim dihanjem zasledoval smrtni polet Albatrosa, ki mu je bil še tako strašno daleč.

Zdajci je zakričal. Letalo se je nenadno nagnilo — toda ni bil padec! V dolgih progah je drseče se bližalo zemlji in izginilo za gričem, poraslim z gozdom. V daljavi, ki se ni dala preceniti.

Šofer je izrabljaj svoj motor do skrajne možnosti. Komaj je še videl sivi cestni trak, ki se je vil po zeleni obleki pokrajine.

In spet je zavpil Hardengate. Nad temnim gozdom pred njim se je spet pojavila ptičja oblika Albatrosa in zaplavala v vrtoglavo višino.

Zdaj se je videla še samo kot točka na solnčnem majskem nebu. In potem se je začela ta točka vrtinčiti navzdol. Hitreje in hitreje, pošastno se večajoča, strmoglavljajoča ko ogromna skala.

* * *

Globoko v zemlji zavrtane je našel Hardengate razvaline Albatrosa in pod njimi razbito Callwayjevo truplo.

Do onemoglosti sta se mučila oba moža, da bi odvalila težko železno ogrodje in poiskala nesrečno žrtev morilčevu.

«Arabella! Arabella!» je tožil tresoči se Hardengatejev glas. A zdajci se je zasllišal zmagoslaven krik: «Arabella!»

Arabella se je od tega glasu zbudila in se je dvignila v bližnji zemski kotanji, kamor so jo nezavestno postavile Callwayjeve roke, ko je letalo prvič pristalo.

Njenim ozarjenim očem se je videlo, da še govore pravljice.

«Ti?» je vprašala mladenka in mala roka je nejeverno tipala po glavi zaročenca, ki se je vrgel pred njo na kolena. «Zdelo se mi je...» in Arabella je pogledala okrog sebe, kakor bi hotela s pogledi priklicati svojo dušo nazaj iz neke sinje daljave. «Zdelo se mi je...»

Tedaj se je v trenutku spomnila vsega dogodka in z divjim plačem se je vrgla v ljubljeno čevo naročje.

Hans H a u p t m a n n.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

OB GROBU PRIJATELJA FRANCETA VUGÉ.

Pomlad prihaja v deželo. Tudi mimo moje rojstne vasi je šla. Že dobiva zemljica novo odejo, posuto s pisanimi cvetkami, in drobne ptičice prepevajo vmes. Ti pa, prijatelj Vuga, si prav v tem lepem pomladnem času začutil potrebo, da zatisneš svoje ljubeznive oči. Ti, ki si bil vajen, da si se svobodno gibal in razmahnil v prostornem svojem domu na Grobelnem in okoli njega, si si izvolil svoj skromen zadnji domek na pokopališču pri Št. Vidu in nas zapustil. Hudo nam je pri srcu. Le tolažba nam ostane, da si se preselil v poljane druge Vesne, v večno, rajsko pomlad. Nam pa vstaja v duhu še enkrat svetla tvoja podoba, tvoje delo, tvoje življenje.

Ni bilo panoge javnega življenja daleč naokoli v tvoji okolici, kjer ne bi zasledili tvoje roke.

tvojega dela, tvojega duha. Zbor najboljših mož tvojega okraja se je zbiral okoli tebe že od nekdaj. Trden si bil v svojem prepričanju ko skala, neporušljiv ko hrast, srčno dober in blag prijatelj. Tvoja gostoljubnost ni poznala mej.

Prijatelji se klanjamo tvojemu spominu. Živel boš med nami kot vzor moža in poštenjaka. V naših srcih bo s svetlimi črkami zapisano za vedno tvoje ime. Prijatelj, France Vuga, mirno počivaj!

Direktor Anton Jug, Ljubljana.

GOSPODARSKE NOVICE IZ BELE KRAJINE.

Č r n o m e l j, marca.

Zanimanje za zidanje betoniranih jam za kisanje krme je v črnomeljskem srezu nenavadno veliko. To je povsem razumljivo, ker so jame za kisanje krme prav v suhih krajih, kjer primanjkuje krme, kakor v Beli krajini, zelo potrebne in umestne.

Sreski kmetijski odbor v Črnomlju je skupaj z vsemi občinami in kmetijskimi organizacijami, ki so v srezu, začel delati na tem, da se še letos dograji v Črnomlju veliko zadržno skladišče z zadržno kletjo in s čistilno postajo. Primernih zgradb v Beli krajini primanjkuje in zato se ne more razviti zadržništvo in zlasti vnovčevanje kmetijskih pridelkov. Upamo, da bodo oblastva to koristno akcijo izdatno podrla, kajti kmet je steber države, kakor se tako pogosto čuje.

V vseh modernih državah, kjer cenijo kmeta po njegovi resnični vrednosti, predvajanje poučnih kmetijskih filmov ni nič novega. Kmetijska družba v Ljubljani se zanima tudi za to važno zadevo ter je s pomočjo kmetijsko-kemičnega zavoda v Zagrebu predvajala dne 18. marca v Črnomlju nekaj zelo zanimivih kmetijskih filmov v nabito polni dvorani Sokolskega doma. Hvala gre zlasti šefu kmetijsko-kemičnega zavoda v Zagrebu g. Pučniku, Kmetijski družbi in delavnemu tajniku g. Franju Kafolu, ki je neumorno tolmačil kmetijske filme zbranim kmetovalcem. Pri tej priložnosti moramo pohvaliti tudi nekatere učitelje in učiteljice, ki se niso le sami udeležili kmetijskega predavanja s pomočjo filmov, ampak so privedli s seboj tudi kmečko mladino. Pa tudi Sokol zasluži javno pohvalo, ker je pod ugodnimi pogoji odstopil svojo veliko dvorano za to prireditelje. Vsakdo izmed obiskovalcev se je lahko prepričal, kako lepi uspehi se morejo doseči s pravilno rabo umetnih gnojil.

POLJANSKA DOLINA.

G o r e n j a v a s, marca.

V naši dolini so vsi občni zbori JNS zelo številno obiskani. Tudi v nedeljo 18. t. m., ko je polagala obračun o svojem delovanju občinska organizacija JNS za Gorenjo vas-Trato, se je v zborovalni dvorani kar trlo mož in fantov. Občni zbor je otvoril ugledni domačin, trgovec in predsednik občine g. Franc Jelovčan, ki je najprej pozdravil navzočnega narodnega poslanca g. Iv. Lončarja in zastopnike sreskega odbora JNS iz Škofje Loke, nato pa poročal kratko o delovanju organizacije v Gorenji vasi ter opozoril na ponovne občinske volitve 25. t. m., ker je upravno sodišče prejšnje razveljavilo.

Po poročilih društvenih funkcionarjev je bil v najlepšem sporazumu izvoljen novi odbor. V njem so sami ugledni možje, gospodarji in delavci, katerih imena so najboljša jamstvo, da bo delo JNS v Poljanski dolini tudi v bodoče tako živahno in uspešno kakor doslej.

Pred zaključkom občnega zбора se je oglasil k besedi narodni poslanec g. Ivan Lončar, ki je v jedrnatem govoru opisal mednarodni politični položaj in naše notranje razmere, posebno važnejše reči iz proračunske razprave v narodni skupščini. Zborovalci so sledili izvajanjem svojega poslanca z največjo pozornostjo in zanimanjem. Po shodu je g. poslanec sprejemal še posameznike, ki so se obrnili nanj z raznimi težnjami in željami.

VELIKA NOČ V REVIRJIH TRBOVELJSKE PREMOGOKOPNE DRUŽBE.

H r a s t n i k, marca.

Narava se prebujala. Pomlad je tu. Vsak človek se veseli tega najlepšega časa, le mi rudarji s skrbjo zremo v bodočnost. Vemo, da se odloča naša usoda v tem času, ko se navadno vsako leto vrše pogajanja med vlado in TPD zaradi nabave premoga državnim železnicam. S skrbjo zremo v bodočnost.

Grenka je misel na bližajoče se praznike. Bili so časi, ko smo se veselili pirhov. Delali smo vse dni in zaslužili toliko, da smo srečni in zadovoljni praznovali spomin vstajenja. Zadnja leta ga pa preživljamo v bedi in siromaščini. Solze nam silijo v oči, ko vidimo našo deco gladno in bledih lic, oni pa, ki jim služimo, uživajo dobrote pri obilno obloženih mizah. V treh dneh na teden pač ne zaslužimo toliko, da bi vsaj na praznike napravili našim malim malo veselja.

Nismo še izgubili upanja v boljšo bodočnost. Kakor je po dolgi ostri zimi nastopilo prerčenje narave, tako mora za dnevi našega trpljenja nastopiti nov čas, čas, ko bo tudi ubogo delavstvo zaslužilo toliko, da bo pošteno preživljalo sebe in svoje družine.

SMRTNA KOSA KOSI.

J a r e n i n a, marca.

V Jareninskem dolu so položili v grob v začetku marca dobro mamico Marijo Štancerjevo. S hudo hripo so jo prepeljali v mariborsko bolnišnico, kjer je v nekaj dneh zaspala za vedno. Nežni otročički, ki jih je zapustila, so ihteli za njo in jo zaman klicali, naj se vrne. Naj v miru počiva!

Na Pesnici se je poslovil iz naše solzne doline g. Franc Venger, upokojen oskrbnik, dober mož, ki je bil med ljudmi splošno priljubljen. Blag mu spomin!

Najbolj pa je človeku hudo, če odhaja mladost, ko prihaja pomlad. Na solnčni vrh Golobinjak v prijaznem Vukovskem dolu je prišel 22letni mladenič Albrecht po naročilu roditeljev gledat, kako se opravlja delo na gorici. Stori je vestno svojo dolžnost, potem pa se je zaklenil v sobo in sprožil revolver. Skrivnost, zaradi česa je obupal nad življenjem, je vzel dobri mladenič s seboj v grob. «Ne sodite, da ne boste sojeni!» je rekel Kristus.

Na Jožefovo je legel v mater zemljo France Verblač, čevljarški mojster in posestnik iz Jareninskega dola. Umril je v bolnišnici, pa si je zaželel za zadnji počitek ljubo mu Jarenino. Izpolnila se mu je zadnja želja. Pokojni France Verblač je bil dobrodušen mož, ki se je rad vseh pošalil. Bil je še v najboljših letih. Zvestemu naročniku «Domovine» prijazen spomin! Preostanim naše iskreno sožalje!

LEP USPEH PIŠEČKE KMETIJSKE NADALJEVALNE ŠOLE.

P i š e c e, marca.

V Pišecah se je na pobudo banke uprave ustanovila preteklo zimo kmetijska nadaljevalna šola pod vodstvom šolskega upravitelja g. Janka Roškerja. Zanimanje zanjo med tukajšnjim prebivalstvom je bilo živahno in se je v začetku prišlo preko 50 zanimancev, od katerih je vztrajalo do konca 27 mož in mladeničev. Poučevali so razen šolskega upravitelja, ki je sam prevzel vse šolske predmete, še v kmetijskih strokah gg.: Ivan Cizel, ravnatelj v pokoju, Jakob Medved, šolski upravitelj v pokoju, Anton Dirnbek, Franc Filipič, Leon Retzer, Alojzij Kene in Fran Zevnik, vsi absolventi kmetijskih šol.

V nedeljo 11. t. m. je bil slovesen zaključek. V prostorni sobi tretjega razreda so se popoldne zbrali povabljeni gostje, predavatelji, tečajniki z godbo in mnogo občinstva. Po lepem govoru šolskega upravitelja g. Janka Roškerja je bila javna skušnjava, ki je pokazala lepe uspehe. Po tej je imel banski svetnik g. Josip Krošl poučljiv govor, v katerem je raztolmačil pomen in namen kmetij-

skih nadaljevalnih šol. Dober kmet je dober državljan, ki ne bo zapustil svoje grude, v katero je vložil toliko svojih žuljev, truda in znoja. Naposled se je zahvalil vsem, ki so pripomogli, da je ta šola tako dobro uspela. Sledila je primerna deklamacija tečajnika g. Edija Podgorška «Kaj je naša domovina». G. Viktor Zorčič pa se je v imenu vseh tečajnikov zahvalil predavateljem in prirediteljem. Z odigranjem «Bože pravde» je bil oficijelni del slavnosti končan.

Zdaj je povabljeni goste in tečajnike združil prigrizek, pri katerem so neumorno stregle pišečke gospe in gospodične. Izrečenih je bilo več lepih napitnic, med njimi tudi Nj. Vel. kralju kot narodnemu vladarju, ki je z manifestom od 6. januarja leta 1929. za vedno odpravil vzdušljivo ozračje, ki je ogražalo celo osnovo naše Jugoslavije. Prijetna zabava je trajala pozno v noč. Oživljalo jo je še posebej neutrudljivo igranje naše godbe.

SMRT DOBREGA MOŽA.

P r i m s k o v o, marca.

Neizprosna bela žena je pokosila 18. t. m. g. Antona Jeršina, mesarja in posestnika na Primskovem pri Kranju. Rajniki se je rodil leta 1867. na Rudniku in se je po dovršenem šolanju posvetil mesarskemu stanu. Samostojno obrt je pričel izvrševati tako rekoč s praznimi rokami. S pridnostjo, varčevanjem in dobrim gospodarstvom se je kmalu toliko opomogel, da je postavil na Primskovem poleg hiše tudi obširno gospodarsko poslopje.

Pokojnik je bil velik prijatelj lepe domače pesmi in domačega štiva. Posebno priljubljena mu je bila «Domovina», na katero je bil stalno naročen. Vedno je bil narodnega naprednega mišljenja in krščanski mož, ki je zahajal vsako nedeljo in vsak praznik k maši v domačo cerkev.

Za njim žalujejo njegova desna roka, neotlažljiva vdova, ki mu je bila ne samo pridna in zvesta pomočnica pri obrti, temveč tudi ob bolniški postelji, dalje dva sina in ena hčerka. Kako priljubljen je bil gosp. Jeršin, sta pokazala velik obisk ob mrtvaškem odru in nepričakovano velika udeležba na zadnji poti. Bodi možu poštenjaku ohranjen blag spomin!

K ZDRUŽITVI TRGOV SV. LENARTA IN SV. TROJICE Z OBČINO SPODNJIM PORČIČEM.

S v. L e n a r t v Slovenskih goricah, marca.

Pred uradnim združenjem občin so soglasno sklenile avgusta lani občinske uprave navedenih treh občin združitve v eno občino in je banska uprava to združitve potrdila. Ta sklep je zbudil pozornost okoliških občin in razne besede. Da se zadeva pojasni, je treba objaviti razloge, ki so napotili te občinske uprave k navedenemu sklepu.

Samouprava pomeni, da si sme neka skupina ljudi v okviru zakona urediti na svoje stroške svoje gospodarstvo. V sklenjenih trgih, kjer se bavi prebivalstvo v pretežni večini z obrtjo in s trgovino in kjer je številno uradništvo, so potrebščine bistveno različne od onih na deželi. Kakor ni želelo prebivalstvo trgov spraviti okoličanov kmetov pod svoje varuštvo, tako pa tudi želi, ohraniti si večstoletno pravico razpolaganja v občinskih zadevah po svoji volji za sebe.

Iste težnje kakor Sv. Lenart je imela tudi trška občina Sv. Trojica in je zato storila tudi ona navedeni sklep. Kmečka občina Spodnji Porčič pa je na povabilo obeh trških občin sklenila, da se združi s trškima občinama, in to zaradi tega, ker je to za prebivalce te občine velikega gospodarskega pomena. Ta pomen sledi iz nastopnih števil:

Povprečnica občinskih doklad združenih občin sodnega okraja Sv. Lenarta v Slovenskih goricah znaša v posameznih občinah po starih proračunih: v Cerkvenjaku 70 odstotkov, v Jurovskem dolu 65 odstotkov, v Koreni 65 odstotkov, v Senarski 55 odstotkov, v Ščavnici 68 odstot-

kov, v Velki 56 odstotkov, v Voličini 65 odstotkov, pri Sv. Lenartu 24 odstotkov. Glede na te povprečnice občinskih doklad je bil sklep priporočljiv. Neposredni davki posameznih občin pa so bili naslednji: Sv. Trojica je imela predpisane neposrednega davka 28.907, Spodnji Porčič 22.669 in Sv. Lenart 104.446 Din.

Še večja razlika pa se pokaže pri rednih dohodkih imenovanih občin. Redni dohodki so znašali pri Sv. Trojici iz trošarin, sejmov in lova 14.431 Din, pri Sv. Lenartu iz istih naslovov in iz lastnega premoženja 47.060 Din, medtem ko so znašali redni dohodki Spodnjega Porčiča le 2808 Din, pri čemer je vračunjena lovska najemina 1200 Din.

Te številke jasno kažejo, da je občina Spodnji Porčič z izvedbo sklepa zadnjega starešinstva gospodarsko izdatno pridobila, na samoupravi pa ni ničesar izgubila, ker je novoizvoljeni občinski odbor na seji sklenil, da se bo kuluk posameznih krajevnih občin porabil izključno v dotični občini in da bo uprava občine le nadzorovala točno izvedbo tega kuluka.

Ugodnost združitve imenovanih občin se bo pokazala že v tekočem upravnem letu, ker se je starešinstvu občine posrečilo uravnovesiti občinski proračun z 20odstotnimi dokladami na neposredne davke.

SHODI NARODNEGA POSLANCA SPINDLERJA.

Šmarje pri Jelšah, marca.

V nedeljo 18. t. m. je narodni poslanec g. Vekoslav Spindler takoj po povratku iz Beograda prispel v naš srez ter zboroval ta dan zjutraj po maši v šoli v Slivnici, popoldne pa pri Esihu (Pungeršku) pri Sv. Štefanu, a na Jožefovo je imel sestanek po maši v šoli v Zibiki. V Slivnici se je zbralo v šoli nad 300 oseb obojega spola, zlasti tudi mnogo mladine, pri Sv. Štefanu kljub deževnemu vremenu okrog 50 oseb, v Zibiki pa okrog 100, kar dokazuje zanimanje naroda za vsa pereča gospodarska in socialna vprašanja. Za to je najboljši dokaz tudi dejstvo, da so vsa tri zborovanja trajala vsako po več ur, da so ljudje povsod tudi stavili najrazličnejša vprašanja in povedali svoje težnje.

Narodni poslanec g. Vekoslav Spindler je z njemu lastno odkritostjo, ne da bi olepšaval besede in varal ljudi, razpravljal o vseh vprašanih današnje dobe, ki zlasti zanimajo naš kmečki in delavski narod, o notranjih in zunanjepolitičnih dogodkih, o ukrepih vlade in narodnega predstavništva v borbi proti gospodarski stiski in njenim hudim posledicam, o raznih zakonih, sklenjenih v korist narodnega gospodarstva, o trgovinskih pogodbah in o drugem. Na vseh treh zborih sta mu bila izrečena zahvala in zaupanje.

PISMO IZ ŠMARTNA PRI LITJI.

Šmartno pri Litiji, marca.

Mislili smo, da bomo velikonočne praznike lepo v miru preživel, pa se je zahotelo nekaterim, da so prav za praznike zanetili ponoven volilni vihar med šmartskim občani, ki so že 15. oktobra lani javno povedali, da so mostovi, ki držijo v prejšnje politično stanje, za vedno podrti. Naša trdna želja je živeti v miru in delati z združenimi močmi za blaginjo vseh občanov.

Dela, ki jih vrši predsednik naše občine, bolijo tiste, ki so v prejšnjih občinskih upravah le služili bivši SLS in prav malo storili za blaginjo. Danes hočejo spet zlorabiti gospodarsko stisko v politične svrhe ter se trudijo v potu svojega obraza, kako bi zdrav narod zapeljali v slepo politično ulico.

Javna dela, zniževanje klancev na cestah, preskrba prebivalstva z živili, nabava umetnih gnojil in semenskega krompirja, podpiranje brezposelnih z zaposlitvijo in mnogo drugega dela pa dokazuje, da občinska uprava z g. Josipom Strmanom na čelu vrši svojo dolžnost. Da uživa gospod predsednik občine popolno zaupanje, dokazuje tudi dejstvo, da so ga župani litijskega

sreza izvolili v banovinski odbor za javna dela v litijskem srezu. Z njegovo pomočjo bomo dosegli nadaljevanje del na cesti Litija—Reka—Radeče. Novi občinski proračun izkazuje delno znižanje, kar kaže, da se večinska uprava zaveda potrebe varčevanja.

V nedeljo 15. aprila bomo imeli ponovne občinske volitve. Ni dvoma, da bodo volilci ponovno storili svojo dolžnost. Oprti na zaupanje volilcev in moč velike Jugoslovenske nacionalne stranke bodo mogli bodoči občinski odborniki delati v korist občine in občanov, ker punktaška politika nima upov na uspeh. V teh dneh razmišljajte o tem! Želimo vsem občanom vesele velikonočne praznike!

PREKMURSKI GLASNIK

K PRAZNIKU VSTAJENJA.

Dolnja Lendava, marca.

Božič, praznik miru, je lep, če pokriva takrat zemljo bela snežna odeja, če pritiska mrz in škriplje sneg pod obutvijo, ko gremo k polnočnici, in če je tiho zimsko nebo posuto z zvezdicami. Praznovanje Vstajenja pa je tem lepše in veličastnejše, če se vuzemska (velikonočna) nedelja odeva v prvo zelenje in cvetje prebujene narave. Krist je vstal! V zgodovini človeštva se je pred tisoč devet sto leti izvršil velik prevrat. Med narodi sveta je vzkliklo novo življenje. Na razvalinah starega sveta, ki ni bil več sposoben za življenje, je vzkliklo nekaj novega, novi svet, ki je odprl človeštvu nova pota, za človeka lepše življenje. Tako je ta praznik Vstajenja praznik prerodenja človeštva, ki se jako lepo sklada s prebujenjem in prerodenjem narave.

Narava se je odpočila. Zemlja pričakuje svojega obdelovalca, da zarezhe s plugom vanjo nove brazde, da poseje v spočite brazde seme, ki nam obrodi vsakdanji kruh. Novo življenje zapolje na polju, okrog hiš, v gaju in na vasi. Kmetu se porajajo novi upi. Pozabljene so vse težave dolge zime, ki jo je preživel v pomanjkanju. Z novim pogumom in upom stopi na pot dela. Kmetu se ni nikdar najbolje godilo, pa je na najslabšem tudi danes, ko pretresa svet najhujša gospodarska stiska. A v kmetu sta upanje in pogum.

Čas zahteva od gospodarja več kakor samo sirovo delo. Z umom opravljeno delo lajša in boljša življenjske pogoje, zato mora stremiti za tem, da si osvoji napredne pridobitve v svojem gospodarstvu. Z veseljem opazuje človek, kako rasejo druga za drugo razne gospodarske zadruge, društva in organizacije po naših vaseh. To je znak, da se otrešamo starih nazorov, da hočemo korakati z duhom časa, da hočemo napredka pri svojem gospodarstvu. Delo rok naj lajša um, ki ga moramo bistriti z dobrimi predavanji in drugimi nauki. Nič manj važno ni, da posegamo pridno po raznih knjigah in dobrih časopisih. Danes je tudi politično življenje tako tesno povezano z gospodarskim, da ne ločimo, kje se eno neha in se drugo prične. Vsak napreden gospodar se mora zanimati za politična vprašanja. Jugoslovenska nacionalna stranka v svojem programu postavlja na prvo mesto kmeta gospodarja, zato se je oklepa prav mali človek. Danes se zbiramo pod njenimi prapori, ker vemo, da hoče na razvalinah nevesele preteklosti zidati novo državno življenje in pripraviti tla za lepšo bodočnost naroda in države.

Ko v prebujeni naravi prijemamo za orodje, da znova zaorjemo in posejemo njive, je potrebno, da se prerajamo tudi duševno. Zapuščeni v preteklosti dvigamo glave in hočemo napredovati. Preroditi se hočemo v svojem gospodarskem, političnem in nacionalnem življenju! Pustimo staro in vse tiste, ki jih razjedata srd in nemir in ki nočejo prerodenja našega ljudstva! Prebujeni hočemo naproti solnčni pomladi narave in vzhajajoči naravi našega preporeda.

ZDRUŽENJE OBČIN V DOLNJELENDAVSKEM SREZU.

Dolnja Lendava, marca.

Notranji minister je podpisal dodatno uredbo k pregledu združitve občin v dravski banovini, nanašajočo se na novo ureditev občin v dolnjeleendavskem srezu. Z novo ureditvijo se zmanjša število občin od 12 na 10. Ukinjene so občine Bratonci, Gaberje, Gentéroveci in Polana, na novo pa sta sestavljeni občini Hotiza in Lendava okolica. Ime občine Dolnja Lendava se izpremeni v Lendavo. Srez Dolnja Lendava bo obsegal odsej naslednje občine:

1. **Beltinci**, sedež Beltinci (dosedanje upravne občine Beltinci, Izakovci, Dokležovje, Bratonci, Lipovci in Grančani).

2. **Bogojina**, sedež Bogojina (dosedanje upravne občine Bogojina, Bukovnica, Filovci, Ivanci, Mrtvarjevci).

3. **Črensovci**, sedež Črensovci (dosedanje upravne občine Črensovci, Dolnja Bistrica, Srednja Bistrica, Gornja Bistrica, Trnje in Žizki).

4. **Dobrovnik**, sedež Dobrovnik (dosedanje upravne občine Dobrovnik, Kobilje, Strehovci, Žitkoveci in Kamovei).

5. **Hotiza**, sedež Hotiza (dosedanje upravne občine Hotiza, Mala Polana, Velika Polana, Kapca in Kot).

6. **Lendava**, sedež Lendava (dosedanja upravna občina Dolnja Lendava brez kraja Treh mlinov).

7. **Lendava okolica**, sedež Lendava (dosedanje upravne občine Genterovci, Banuta, Mostje, Dolga vas, Dolnji Lakoš, Gornji Lakoš, Gaberje in kraj Tri mlini iz upravne občine Dolnje Lendave).

8. **Odranci**, sedež Odranci (dosedanje upravne občine Odranci, Lipa in Melinci).

9. **Orešje**, sedež Orešje (dosedanje upravne občine Čentiba, Dolina, Petiševci in Pinec).

10. **Turnišče**, sedež Turnišče (dosedanje upravne občine Gomilica, Nedeljica, Renkoveci, Turnišče, Radmožanci in Brezovica).

Za napredek prekmurskega kmeta. Na Jožefovo je bil v Črensovcih ustanovni občni zbor podružnice Kmetijske družbe, Misel za ustanovitev te potrebne podružnice je sprožil delavni gospodarski in narodni delavec v Prekmurju g. Škobrne. Na njegovo pobudo se je zbralo na njegovem domu okrog 30 gospodarjev iz vse občine črensovske. Poročila sta dala referent g. Lipovec in g. Škobrne, nato pa se je vpisalo 25 članov ustanovnikov, ki so si izvolili svoj prvi odbor. Ker v Prekmurju nimamo preveč kmetijskih ustanov in društev, nas vse veseli ustanovitev te važne podružnice. Od nje lahko pričakujemo mnogo uspehov, saj je njeno vodstvo v najboljših rokah. Istega dne se je vršil zbor podružnice Kmetijske družbe tudi v Beltincih. Tu je bil sprejet važen sklep, da bo podružnica izkušala vršiti nakupovanje in prodajo živine svojih članov. Ta misel že dalje časa zaposluje prijatelje našega kmeta in je želeli, da bi beltinska podružnica v tem v polnem obsegu uspeła. Na obeh občnih zborih se je razpravljalo zlasti o travništvu, ki je pri nas še zelo zanemarjeno.

Gibanje JNS. Predzadnje nedeljo so se vršili letni občni zbori krajevnih organizacij JNS na Srednji in Gornji Bistrici. Na Srednji Bistrici je ostal stari odbor s predsednikom g. Tratnjekom Josipom. Na Gornji Bistrici pa je bil izvoljen za predsednika gosp. Magdič Ignacij, za tajnika pa gosp. Sabo Velimir. Po občnem zboru krajevne organizacije v Črensovcih se bo izvršila organizacija občinskega odbora JNS v Črensovcih za vso črensovsko občino.

Ustanovitev knjižnice. V Dolnji Lendavi je ustanovila podružnica CMD svojo knjižnico. Vse knjige, ki jih je okrog 1000, so prispele iz Ljubljane. Knjižnica je začasno v narodni šoli, kjer se izposojajo knjige vsako nedeljo. Zanimanje za Ciril-Metodovo knjižnico je zelo veliko in ljudje drav pridno segajo po knjigah

NAŠI NA TUJEM

Zastrupljevalci westfalskih rojakov

Cas je, da izve naša javnost o boju slovenskih izseljencev v Westfaliji s tistim delom avstrijskih Nemcev, ki so jih pred desetletji pognali v tujino, pa jih danes z vsemi zvijačami izkušajo pridobiti za politične pustolovščine. Ta boj, ki ni pri nas skoroda prav nič znan, traja v Porurju že več let, višek pa je dosegel tik pred tem, ko si je Hitler osvojil Nemčijo. V marsikakem pogledu je značilno, da traja dalje tudi še po njegovi zmagi, čeprav sicer v Nemčiji vsako avstrijsko početje že v kalj zatrejo.

Avstrijski pristaši Habsburžanov so se po veliki noči l. 1932. odločili, da naskočijo slovenska društva v Westfaliji, ki se jim zde najboljše sredstvo za boj proti Jugoslaviji. V koloniji so se pojavili razni ljudje, ki so hodili in hodijo okoli naših ljudi ter jim dopovedujejo, da so one pokrajine v naši državi, iz katerih so naši izseljenci prišli v Nemčijo, od nekdanje nemške, da so bile s silo poslovenjene, in da so oni, westfalski Slovenci, le poslovenjeni Nemci, ki se morajo zato čimprej vrniti v naročje matere Avstrije.

Prvi vidni izraz tega naskoka na našo slovensko kolonijo je bil štirinajstodnevnik «Avstrijski Slovenec», ki je pa že z drugo številko pogorel. List je izdajala nemško-avstrijska organizacija Allösterreichische Interessengemeinschaft, ki se je po zmagi kljukastega križa kaj naglo prelevila v Allösterreichische-deutsche Interessengemeinschaft s sedežem v Hambornu. Na čelu lista je bila slika Otona Habsburškega — jasen dokaz, za kakšno namene naj bi nekaterim avstrijskim veljakom služil slovenski živelj v Nemčiji. Ali s tem, da je «Avstrijski Slovenec» prenehal izhajati, zagovorniki Habsburžanov svojega početja med našim izseljenim ljudstvom niso ustavili, marveč so pričeli izvajati nad njim pravo strahovlado s svojimi agitatorji, ki so grozili še tistemu pičlemu številu naših zaposlenih rudarjev, da bo izgubil kruh in da bo izgnan, če ne stopi v Vseavstrijsko interesno vzajemnost. Tako je prišlo med našim siromašnim, zlasti brezposelnim ljudstvom do splošne zbežanosti, katere posledica je bil propad nekaterih slovenskih, zlasti katoliških društev in tisoči pisem v našo državo ministrom, senatorjem in poslancem, da preprečijo nastajajočo zmešnjavo in dvignejo s primerno protiakcijo narodno zavest našega ljudstva v tujini.

Da si naša oblastva v tem pogledu zelo mnogo storila pred zmago kljukastega križa, je lansko jesen v Westfaliji spet završalo. Vendar to pot Avstrijska interesna vzajemnost ni pokazala svojega habsburškega orla, za nemško javnost je postala po svoji tiskani besedi na mah vsenemška. Začela je izvajati dvorezno politiko: Prikrita ustna propaganda se vrši še vedno v znamenju ponovnega ustoličenja habsburške dinastije v Avstriji, in za odcepitev Slovenije od telesa jugoslovenske države. Agitatorji hodijo od hiše do hiše in tam, kjer jim akcija ne uspe, se ne ustrašijo niti najnižkotnejšega sredstva: ovadustva.

V neštetih izvodih so agitatorji preplavili slovenske naselbine z letaki naslednje vsebine:

«Rojaki iz Koroške, Kranjske in Spodnje Štajerske! Skoro vsi narodi, ki so bili po sramotni versajski, senžermenski in trianonski pogodbi priključeni kaku drugi in tuji državi ter prebivajo tu v Nemčiji, so se že združili v večje zajednice. Kako je s teboj rojak iz Koroške, Kranjske in Spodnje Štajerske? Ali še nisi občutil, kako važno je tudi za nas, da se srbstvu učinkovito postavimo v bran. Kar si bil stoletja dolgo, nisi danes več: z eno samo črto s peresom so te napravili za Jugoslovana (Srba). Nameravajo ti zdaj vzeti še tvojo katoliško cerkev in ti dati za to pravoslavno. Vzeli so ti nemško kulturo in nemško moralo!

Nikdar in nikoli ne bomo Srbi! Vseavstrijsko-nemško interesno združenje s sedežem v Ham-

bornu ti hoče biti v tem boju voditelj in pomočnik. Kakor klin se zajeda srbsko naseljevalno ozemlje v pranemška kulturna tla. Pohlep po nemški zemlji ne pozna nikakih meja. Če nočemo mi, ki smo tu v Nemčiji, veljati za Srbe in nam je pri srcu velika nemška bodočnost, potem moraš tudi ti, rojak, na vso moč podpirati avstrijsko-nemško interesno vzajemnost.

Postani spet borec! Bojuj se za oropano nemško dedno zemljo, postani vojak, kakor si bil v letih 1914. do 1918. Dolžan si svoji tradiciji, svojim tovarišem, ki so dali svojo kri in življenje za nemško stvar, da se biješ za nemštvo. Zato, dragi rojaki, stopite v vseavstrijsko-nemško interesno vzajemnost! Sleherni naj doprineše svoje najboljše za ustvaritev naše ljubljene velike Nemčije!»

Tako gre lajna še dalje. Letek je bil dostavljen v več izvodih prav vsaki slovenski družini v Westfaliji. Razen njega pa kroži iz roke v roko še nešteto drugih manjših ali večjih letakov, ki pozivajo k združitvi vse «domovini zveste Kranjce, Korošce in Štajerce». Shodi za to avstrijsko-nemško združenje se vrše vsako nedeljo po vsem Porurju.

Zato naj danes povemo, ča je bila združitev slovenskih rudarskih katoliških društev sv. Barbare z jugoslovenskimi narodnimi delavskimi in podpornimi društvi izraz odpora proti nekdanjim grobarjem slovenskega naroda in ena najlepših izjav našega izseljenca za jugoslovensko državo v tujini.

SPET SMRT ROJAKA V GLADBECKU.

Gladbeck, marca.

Še ni dolgo, ko smo spremljali k večnemu počitku rojaka, a že je spet iz naše srede ugrabila smrt drugega rojaka. Dne 17. t. m. smo pokopali g. Vincenca Britovška, starega 59 let. Pokojnik, ki je bil doma iz Škal pri Velenju, je bil dolgo časa član Jugoslovenskega delavskega društva in smrtne blagajne. Kljub temu, da je živel mnogo let v tujini, ni pozabil materinega jezika in je bil do zadnjega vnet bralec «Domovine». Priljubljenost rajnega je pokazal njegov pogreb, ki so se ga udeležili številni rojaki in domačini. Za njim žalujejo žena, osemletni sinko, brat in sestra.

Oh grobu se je poslovil od rajnega odbornik Martin Sporčič in v imenu društva položil venec na grob. Naj mu bo lahka tuja zemlja. Žalujočim svojemcema našo sožalje!

Jugoslovensko delavsko društvo in Jugoslovensko narodno žensko društvo krajice Marije želita vsem bralcem in bralkam «Domovine», posebno pa uredništvu mnogo velikonočnih pihrov!

IZ DRUŠTVENEGA ŽIVLJENJA ROJAKOV V MARLU NA WESTFALSKEM.

Marl, marca.

Stiska nas tare kakor terice lan. Zaradi tega pa vendar ne obupamo, ker se nam že obeta izboljšanje, kakor vse kaže.

Naše Jugoslovensko delavsko društvo, ki obstoja že devet let, se krepko drži. Nasprotniki so spoznali, da mu ne morejo do živoga, ker so v njem včlanjeni le zavedni Jugoslovenci, čeprav nekateri mlajši ne govore gladko slovenskega jezika, ker so se tukaj rodili. Za te odrasle in pa za šolsko mladino je društvo pričelo šolski tečaj, ki je lepo obiskovan.

Slovencev je v Marlu precej brezposelnih, vendar nas zdaj več ne odpuščajo in so lani celo štiri spet sprejeli na delo. Zdaj imamo upanje, da se morda le otresemo brezposelnosti, posebno ker smo čitali, da je vodja nemške delegacije za trgovinska pogajanja z Jugoslavijo g. Sarnow izrazil v Beogradu upanje, da bo vprašanje zaposlitve jugoslovenskih delovnih sil v Nemčiji povoljno rešeno.

Na novega leta dan smo imeli obdarovanje dece, čeprav smo že mislili, da društvo tega ne bo zmoglo, saj so v društvu le trije člani, ki še

delajo. Dobili pa smo podporo od banske uprave. Izseljenski komisar g. Goričar nas je nepričakovano razveselil z obiskom in tudi s prekrasnimi darili za deco. Prav tako nas je obiskal predsednik g. Bolha z darili. Lica dece so kar žarela od veselja nad lepimi darili. Dalje sta nas posetila predsednik iz Westerholda g. Šentjarc in predsednik iz Gladbecka g. Košir. Na tem mestu se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so pripomogli do obdarovanja.

Dne 11. februarja je imelo naše slovensko Jugoslovensko delavsko podporno društvo občni zbor, na katerem je predsednik podal precej obširno poročilo o delovanju in se je spomnil umrlega rojaka Zajca, ki sicer ni bil član društva, a mu je društvo vendar poklonilo lep venec in ga spremilo na zadnji poti. Zbora se je udeležil tudi izseljenski komisar g. Goričar in nam lepo govoril. Udeležil se ga je pa tudi blagajnik Zveze jugoslovenskih delavskih društev in predsednik društva v Westerholdu g. Šentjarc. Naposled je bil celotni dosedanjí odbor brez volitev za nadalje potrjen. Odbor sestavljajo: predsednik Ivan Mažgon, podpredsednik Rak Leopold, prva blagajnica Terezija Zej, drugi blagajnik Albin Podlunšek, prvi tajnik Viljem Podlunšek, drugi tajnik Josip Komatar, preglednika Ivan Arlič in Jožef Škerbic mlajši.

Jugoslovensko delavsko podporno društvo želi vsem bralcem in bralkam «Domovine» vsele velikonočne praznike!

PISMO IZ NEMČIJE.

Recklinghausen-Suderwich, marca.

V nedeljo 4. t. m. je imelo tukajšnje Jugoslovensko katoliško društvo sv. Barbare mesečno zborovanje, ki je bilo prav dobro obiskano. Društvo je ob tej priliki pridobilo osem novih članov in članic. Naš zbor je posetil tudi g. Goričar kot izseljenski komisar in hkratu naš dušni pastir, ki nam je z lepim in prisrčnim govorom vtil v naša srca novega upanja v boljšo bodočnost. Grajal je pri tem odločno vse one, ki so pozabili svoj dragi dom in ki hočejo izrabljati najpodlejšje laži proti svoji lastni domovini. Očrtal nam je dalje tudi pomen in namen osrednje zveze, ustanovljene 17. decembra lanskega leta. Dejal je, da smo se zedinili vsi skupaj pod eno streho, da bomo v bodoče lahko bolje varovali svoje socialne koristi, ki so za nas vse vendar enake. Priporočal nam je tudi lepo lastnost ljubezen. Rekel je, da ni med nami razlike, čeprav so nekateri rojaki drugega naziranja. Sloga, ljubezen in zupanje nam morejo biti le v splošno korist, prepiranje in obrekovanje pa le v škodo.

Vsa čast in hvala g. komisarju za njegove prisrčne in pobudne besede.

G. komisar je imel tudi priliko, prepričati se, da smo prav v našem društvu dobro delovali, čeprav so nas hudo naskakovali neki zagrizenci. Mi si ne damo od nikogar kaliti miru in sloge. Obrekovalce in zabavljače bo čas že še izpametoval.

Naglasiti moramo, da smo prav zadovoljni s tem, da je naš izseljenski komisar g. Goričar obenem tudi duhovnik. V veliki meri je njegova zasluga, da so izseljenci v Porurju našli pot pod eno streho. On si je znal pridobiti vsa naša srca za svoje smotre, česar doslej ni zmogel nihče drugi.

V nedeljo 11. t. m. smo imeli čast pozdraviti gosp. Goričarja v krogu Jugoslovenskega katoliškega društva v sosednjem Habinghorstu. Tamonjše društvo je namreč priredilo velikonočne pobožnosti, katerih smo se delno udeležili tudi mi.

Po končanih cerkvenih obredih je društvo priredilo sestanek, katerega so se udeležila vsa sosedna društva in na katerem so zopet vsi navzočni z največjim zanimanjem sledili izvajanju gosp. komisarja, ki je pozival vse poštene Jugoslovane k složnemu in skupnemu delu, ker le na ta način bo najprej mogoče braniti naše koristi na našo domovino nasproti soyražnikom, ki nas oblegajo.

Naposled pa je tudi mladina pokazala, kaj zna, ter nam deklamirala nekaj prav pristržnih pesmi. Vmes pa smo zapeli nekoliko naših lepih slovenskih pesmi, kar je marsikateremu starejšemu rojaku privabilo solze v oči.

VABILO NA SESTANEK.

S u d e r w i c h, marca.

Na veliki ponedeljek bo v Karpovi gostilni v Suderwichu pri Recklinghausnu velik sestanek rojakov, jugoslovenskih državljanov. Začetek ob 3. uri popoldne. Poročal bo predsednik zveze g. P. Bolha, ki se je pravkar vrnil iz domovine.

Člani v osrednji zvezi včlanjenih bližnjih društev naj se zbora polnoštevilno udeleže. Pristop bodo imeli samo člani.

SLOVENC V AMERIKI.

C h i c a g o, februarja.

Ko se je v Livingstonu vračal Anton Nočko z neke prireditve domov, je pridrvel velik avtobus, ga podrl in povozil. Nočko je bil takoj mrtev. Pokojnik je štel 47 let.

V kraju Claridgeju je avtomobil povozil Frana Šaloharja, ki se je vračal z obiska pri svoji sestri. Hudo poškodovanega so prepeljali v bolnišnico.

V Willardu je podivjan bik podrl in hudo poškodoval Franca Klančarja, ki so ga morali prepeljati v bolnišnico. Nesreča pa nikoli ne pride sama. V bolnišnico je morala tudi njegova žena, ki se je morala podvreči nevarni operaciji.

V Claridgeju je doletela v rudniku nesreča Janeza Mlakarja. Zasula ga je plast zemlje, stisnilo ga je čez prsni koš in mu zlomilo nogo nad kolonom. Naposled se ga je pa lotila še pljučnica.

V Chicagu si je končala življenje 35letna Terezija Kobalova. Vzrok samomora ni znan.

V Evelethu je umrl Janez Šute, star 63 let in doma iz Podgore pri Starem trgu. V Ameriki je bival 41 let. Zapustil je ženo, pet sinov in tri hčerke.

V Springfieldu je umrl 69letni France Perko, ki ga je pred leti zadela kap. Pokojnik je zapustil ženo, dva sina in hčerko.

Srčni hibi je v Gilbertu podlegel Janez Zalar, star 65 let. Zapustil je ženo, tri sinove in dve hčerki.

V West Newtonu je umrl 66letni Bartol Mavra, doma iz Vač pri Litiji. V Ameriki je živel 33 let. Zapustil je ženo in več odraslih otrok.

V Ridgewoodu na Long Islandu je po dolgi in mučni bolezni umrl Durčič.

Zadeta od srčne kapi je v Milwaukeeju umrla ena najstarejših slovenskih naseljenk Ivana Ravnikarjeva. Rajnka se je rodila l. 1866. v Trebnjem na Dolenjskem. V Ameriko je prišla l. 1901.

V Milwaukeeju je umrl Jurij Gergič, eden najstarejših tamošnjih naseljencev. Pokojnik je živel v Ameriki 46 let. Štel je 70 let. Zapustil je ženo, tri sinove in dve hčerki.

Našim rojakom v New Yorku se je nedavno nudila prilika, da so v največjem gledališču sveta, v Metropolitan Opera Houseu v New Yorku, slišali rojaka Bujačiča, slovečega tenorista. Odličnega pevca je spremljal kot pianist rojak Mile Trost.

Višjo šolo v Barbertonu so končali rojaki: Henrik Stritar, Alice Zalarjeva, Fran Merkun, Marija Bertonecljeva, Kristina Tančkova in Helena Gajnerjeva.

V Chicagu je po daljši bolezni preminil rojak Anton Pirc, star 74 let, doma iz Jurke vasi na Dolenjskem. Med starejšimi naseljenci je bil splošno priljubljen.

V Clevelandu je v zaprti garaži strupen plin zadušil rojaka Janeza Punčoha, doma v Repnjah pri Vodichah, starega 49 let. V Ameriki je bival nad 30 let. Zapušča družino. V istem mestu sta umrla tudi 64letni Janez Oberstar iz Prevalj in 54letna Alojzija Peskarjeva, po rodu iz Hinja.

V West Allisu, ki ima okrog 40.000 prebivalcev, je bil za policijskega šefa soglasno izvoljen

Slovenec Anton Kastelic, rojen v Ameriki. Za ženo ima tudi Slovenko.

V Clevelandu je bila nedavno ustanovljena nova slovenska ženska organizacija z imenom Ameriške hčerke Slovenije. Namen te organizacije je, zbrati pod svoje okrilje vse napredno misleče ženske. Tajnica te nove organizacije je Marija Durnova iz Collinwooda.

Slovenska napredna podporna jednota je v drugi polovici lanskega leta izplačala 84.536 dolarjev bolniške in posmrtninske podpore.

Vsem društvom in članom Osrednje zveze jugoslovenskih narodnih delavskih društev v Nemčiji želi veselo veliko noč predsednik Pavel Bolha.

Iz Erkenschwicka (Nemčija) nam pišejo. Te dni sta praznovala srebrno poroko g. Zorko in njegova soproga. G. Zorko je član Jugoslovenskega delavskega podpornega društva, njegova soproga pa članica Jugoslovenskega narodnega ženskega društva. Za čestitke in darila se oba najlepše zahvalujeta.

Banka Baruch

15, Rue Lafayette, PARIS

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. Vršni vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija: št. 1458-66; Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice. 56

PROGRAM RADIA LJUBLJANE

od 1. do 8. aprila.

Nedelja, 1. aprila: 8.15: poročila; 8.30: orgelski koncert (Blaž Arnič); 9.00: versko predavanje; 9.30: religiozna glasba na ploščah; 10.00: prenos cerkvene glasbe iz stolnice; 11.00: radijski orkester; 12.00: čas, reproduciran koncert godb na pihala, vmes instrumentalne solistične točke; 16.00: «Prodana nevesta» (Smetana) v reproducirani glasbi (I. in III. dejanje); 20.00: mešani oktet poje velikonočne pesmi; 20.30: radijski orkester; 21.15: vokalni koncert Marjana Rusa; 22.00: čas, poročila, radijski jazz.

Ponedeljek, 2. aprila: 8.15: poročila; 8.30: Telovadba (Pustišek Ivko); 9.00: versko predavanje; 9.15: prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve; 9.45: plošče; 10.00: Žensko delo na Bolgarskem (Pavla Hočevarjeva); 10.30: narodne pesmi v vprašanih in odgovorih; 11.00: slovenska glasba (radijski orkester); 12.00: čas, malo za res in malo za ples (pestra revija gramofonskih plošč); 16.00: O ureditvi kmečkega vrtiča (Lap Anton); 16.30: šramelkvartet Flis, vmes bo pel kuplete Bajde, citre solo; 20.30: prenos opere iz Beograda, v odmoru čas in poročila.

Torek, 3. aprila: 12.15: tuji kraji, tuje pesmi (pesmi in plesi raznih narodov na ploščah); 12.45: poročila; 13.00: čas, jugoslovenska narodna glasba na ploščah; 18.00: otroški kotiček (Medvedova); 18.30: slavni pevci v reproducirani glasbi; 19.00: sokolstvo; 19.30: O državljanski vzgoji (profesor Marinko); 20.00: Ljubljanski komorni trio; 20.45: vokalni koncert Antona Drmota; 21.15: radijski orkester; 22.10: čas, poročila; 22.30: angleške plošče.

Sreda, 4. aprila: 12.15: reproduciran orkestralni koncert; 12.45: poročila; 13.00: čas, razni zbori na ploščah; 18.00: radijski kvintet; 18.30: radijski orkester; 19.00: o sodobnem gledališču; 19.30: pregled jugoslovenske književnosti; 20.00: koncert okteta «Ljubljanskega Zvona»; 20.45: violinski koncert Karla Rupla; 21.30: mandolinistični kvartet; 22.00: čas, poročila; radijski jazz.

Četrtek, 5. aprila: 12.15: operne fantazije na ploščah; 12.45: poročila; 13.00: čas, reproducirane pesmi solne Španije; 18.00: Zgodovinski podatki o vzgoji slepcev (Kobal Josip); 18.30:

srbohrvaščina (dr. Rupel); 19.00: plošče po željah; 19.30: pogovor s poslušalci (profesor Prezelj); 20.00: pomlad v glasbi (radijski orkester); 20.45: vokalni koncert Josipine Sivčeve; 21.15: Stravinski; Capriccio (reprodukcija); 22.00: čas, poročila, radijski jazz.

Petek, 6. aprila: 12.15: češka lahka orkestralna glasba; 12.45: poročila; 13.00: čas, reproduciran koncert Ade Sarijeve; 18.00: kmečka kapela igra na ploščah; 18.30: izleti za nedeljo (dr. Andrejka Rudolf); 19.00: francoščina (profesor Prezelj); 19.30: predavanje Narodne odbrane; 20.00: prenos iz Zagreba; 22.00: čas, poročila, radijski jazz.

Sobota, 7. aprila: 12.15: venčki šlagerjev na ploščah; 12.45: poročila; 13.00: čas, reproduciran koncert na kino-orglah; 18.00: Oj kam bova vandrala (popotne pesmi v reproducirani glasbi); 18.30: intervjuv z moštvo «Ilirije»; 19.00: Ljudski nauk o dobrem in zlu (dr. Veber); 19.30: zunanji politični pregled (dr. Jug); 20.00: radijski orkester; 20.45: čelo solo (Zlatko Najžer); 21.15: fantje na vasi; 22.00: poročila; 22.20: harmonika in citre v reproducirani glasbi.

ŽENSKI VESTNIK

Modno poročilo

Letočni pomladanski kostumčki so tako srčkani kakor pesmice. Kostum je prav preprosta Jopica je kratka, zapeta na dve vrsti gumbov in ima žepe. Rame niso vzdignjene in so zato vse bolj mehke oblike. Krilo je gladko, z eno gubo na levi strani. Za sport je krilo zapeto na levem boku od pasu do dol. Zraven spada bluza. Ta je visoko zapeta z ovratnikom, ki se spredaj zaveže v pentljo. Najbolj primerne so bluze iz kockaste svile. Take bluze nosimo k enobarvnemu kostumu.

Krasne so obleke v vseh mogočih barvah, pisane, pikaste, vzorčaste, črtaste. K taki obleki nosimo kratek enobarven jopič, ki naj bo prikrojen čisto ravno in zapet pri vratu z enim gumbom ali z zaponko. Lahko pa imamo okrog pasu pas, ki drži jopico skupaj.

Taka obleka skoraj brez okraskov s črno baržunasto jopico in svetlim šalom kar pomladi človeka.

Tudi kepi, ki jih vidimo v najrazličnejših oblikah, se nosijo namestu jopice. In ker so ti kepi in jopice po navadi spredaj malo odprti, prihaja zato tembolj do veljave bluza ali obleka.

Tudi spomladanske promenadne obleke, prepasane z ozkimi pasovi, imajo največkrat životke, ki dajo videz jopiča, ali pa je krilo sešito na precej širok pas, da daje videz sedla in je videti kakor nekakšen podaljšek jopiča.

Vsekako je letos pomladni plašč potisnjen v ozadje. Vsi modni časniki prinašajo skoraj same kostume, ki so res prav prijetni in praktični. Modna barva je siva, a vendar črne in modre ne more izpodriniti.

Klobuki iz klobučevine, raznih pletenin, blaga in svile se nosijo visoko s čela nazaj; krajci so zavihani. Te klobuke nosimo docela ravno in ne več postrani, kar pristoji že tako le vitkim osebam in drobnim obrazom.

Rokavice imajo široke zapestnice, ki jih potegnemo čez rokave in so dokaj lepe, če so vezene. Prav zelo pa se podajo, če so v isti barvi kakor šal, klobuček in ročna torbica.

Nogavice nosimo k sivi, črni, modri obleki sive barve, prav tako tudi čevlje v tej barvi. Ker je siva barva letos kraljica mode, zato je tudi nogavice, rokavice in čevlje v tej barvi dovolj na izbero.

Gnojnica na vrtu

Razredčena gnojnica je za uspeh in dober razvoj rastlinstva na vrtu nujno potrebna. Mnogo pripomore k dobremu in krepkemu razvoju rastlin in tudi zaostale nasade pospeši v rasti. Ne smemo pa gnojnice uporabljati sveže in neraz-

redčene! Kakor svež gnoj ni pravi gnoj, tako moraš tudi gnojnico s kipenjem pripraviti, preden jo uporabiš. Tako gnojnico potem razredčimo in z njo zalivamo rastline. Toda tudi razredčeno gnojnico je treba uporabljati le ob oblačnem in deževnem vremenu, če nočemo, da nam rastlin ne «požge». Če potem rahel dež spere rastline, jim sonce ne škoduje; če pa ni dežja, moramo po polivanju z gnojnico zaliti grede s svežo vodo, da tako rastline umijemo. Če ni dežja, moramo pa tudi pred zalivanjem z gnojnico politi grede z vodo, ker je zemlja navadno zelo izsušena.

Kdor nima doma živine, ne more imeti gnojnice. Zato naj si pomaga tako, da namoči kravji gnoj v vodi v velikem sodu in si tako pripravi prav tako dobro gnojnico. Lahko pa porabi tudi različne druge vrste gnoja, kakor kurjeke, odpadke golobov, gosi, rac itd.

Kadar pripravljamo gnojnico, jo moramo v času, ko kipi (zato potrebuje kakih štirinajst dni), večkrat s kolom premešati.

Nekaj dni po tem gnojenju, ko se zemlja malo osuši, zlasti če je deževalo, moramo gredice okopati in zemljo zrahljati, da se ne naredi skorja, ki ne dopušča solncu in zraku dostopa do korenin. Okopavanje koristi prav toliko kakor gnojenje. Brez enega ali drugega ni pravega uspeha v vrtnarstvu.

Za kuhinjo

Zdrobovi cmoki. 35 dek pšeničnega zdroba popari s pol litra mleka, potem pa pusti zdrob pol ure, da se namoči. Dve žemlji zreži na drobne kocke in jih oprži na masti. Pražene žemlje primešaj k zdrobu, malo osoli in primešaj še dve jajci. Iz te zmesi oblikuj bolj drobne cmoke in jih skuhaj v slanem kropu. Ko cmoki zavro in sami priplavajo na vrh, so kuhani. Kuhane cmoke zabeli s sirovim maslom in drobtinami. Zraven daj razredčeno in malo segreto češpljevo mezgo. Lahko pa jih prineseš na mizo z drugo mezgo ali pa s kuhanimi češpljami. Če ti tako bolj prija, posuj cmoke tudi s sladkorjem.

Zelenjavna pasta. Zamesi testo zvečer in pusti pokritega čez noč. Z^o testo vzameš: četrt kile moke, četrt kile sirovega masla, četrt kile skute, eno žličko pecilnega praška, malo soli in en rumenjaki. Drugi dan testo tanko razvaljaj. Položi ga na pomazano pekačo, da visi na vseh straneh čez njo. Zdaj po testu nadevaj za prst na debelo zelenjave, ki jo pripraviš kakor za prikuho, le da je bolj gosta. Pri tem uporabi ohrovt ali špinačo, korenček in slično. Vmes potresi še malo drobno zrezane klobase ali pa zmleto goveje, telečje ali svinjsko pečeno ali kuhano meso. Namestu zelenjave vzameš lahko tudi dušene jurčke, če jih imaš. Testo zgrni lepo skupaj, pomaži po vrhu s sirovim maslom, postaj še malo naribanega bohinskega sira in pasteto speci. Prineseš jo na mizo kot predjed ali pa za večerjo. Zraven lahko daš paradižnikovo, drobnjakovo ali slično omako.

Torta iz piškotov. 8 dek rozin poskropi z rumom. V lonec deni 5 rumenjakov, dve žlici sladkorja in četrt litra mleka. Vse skupaj dobro zvrkljaj, postavi na štedilnik in mešaj, da se krema zgosti, a zavreti ne sme. Ko je krema gosta, jo postavi na stran in takoj primešaj rozine, 5 dek olupljenih in drobno zrezanih mandeljnov ali orehov in osminko litra stolčene sladke smetane, ki jo moraš prej osladiti nekoliko z vanilijevim sladkorjem. Pekač za torto namaži s sirovim maslom in ga obloži s piškoti. Raztopi v dveh žlicah tri liste želatine in jo primešaj h kremi ter polij po piškotih. Zdaj naloži po kremi spet piškotov, piškote pomaži z malinovim sokom ali pa z vanilijevim likerjem. Torto nato postavi na led ali pa v mrzlo vodo ali mrzlo shrambo. Tako naj torta stoji tri ure, da se krema strdi. Potem odstrani obroč od pekače, na vrh pa nadevaj stolčene sladke smetane. Če hočeš torto še okrasiti, lahko med smetano naložiš vkuhanu sadje: črešnje, češplje, hruške in podobno.

Cmoki z gnatio. Vmešaj 5 dek sirovega masla in dve jajci. 12 dek kuhane gnjati drobno seseklaj in primešaj še eno namočeno in stisnjeno žemljo in toliko drobtin, da ni testo preveč trdo. Zatem naj testo počiva eno uro, nato pa oblikuj iz testa cmočke, ki naj bodo bolj ploščati, in jih na masti ocvri. Namesto gnjati lahko uporabiš tudi klobaso ali kako drugo pečeno meso ali pa vsakega malo. Daš s kuhanim govejim mesom in prikuho na mizo, lahko pa tudi kot samostojno jed z omako ali solato.

Mandeljnov puding. Mešaj, da narase, štiri rumenjake in 15 dek sladkorja, potem primešaj še sok in lupinico pol limone, 7 dek olupljenih mandeljnov (orehov ali lešnikov), eno oribano, v mleku namočeno in dobro izžeto žemljo, 7 dek drobtin in sneg štirih beljakov. Pudingov model dobro namaži, posuj z drobtinami in v sopari kuhaj tri četrt ure. Kuhani puding zvrni na topel krožnik in ga daj s sadnim sokom na mizo. Lahko pa kuhani puding postaviš nahladno in ga daš mrzlega, nadevanega s sladko stolčeno smetano, na mizo. Oba načina sta izvrstna.

Riževi zrezki. Skuhaj gost riž na juhi. Riž pa ne sme biti preveč kuhan. Ko je kuhani riž hladen, primešaj eno jajce, malo pečenega ali kuhanega zmletega mesa, malo ocvrte čebule, popra, žlico sirovega masla in toliko drobtin, da lahko iz te zmesi oblikuješ zrezke. Vsak zrezek povaljaj v raztepenem jajcu in ga na masti ocvri. Daš s kakšno prikuho, kakor špinačo in sličnim, na mizo; lahko pa tudi z omako od gob, paradižnikov ali pa s solato.

Praktični nasveti

Onduliranje. Ženska, ki ima zelo mehke lase in ji ondulacija nerada drži, naj si ovlaži lase, preden se ondulira, s tole tekočino, ki jo pripravijo v drogeriji: 7 gramov čiste pepelike, 5 gramov amonijakove vode, 15 gramov čistega glicerina, 42 gramov alkohola in 350 gramov rožne vode. S tem si ovlaži lase in kodranje se bo posrečilo in držalo.

Da preženemo nahod in kašelj, je dobro, če večkrat vdihavamo evkaliptovo olje. To olje lahko vdihavamo hladno ali toplo. V obeh primerih pomaga.

Proti opeklinam si lahko napravimo sami mazilo. Vzemimo en del loja, en del lanenega olja in en del voska ter vse to skupaj raztopimo in zmešamo, nato v čist lonček precedimo skozi platneno krpo. Ko se shladi in strdi, dobro zavežemo, da ne pride zraven prah. To mazilo imejmo vedno kje pri roki v kuhinji, da lahko opekline hitro namažemo z njim.

Madeže od črnila spravimo iz lesa s špiritom ali pa z močno razredčeno solno kislino. Iz perila pa, če zažgemo v posodi žveplo, madež od črnila zmočimo in držimo nad kadečim se žveplom. A to je najbolje delati na prostem, ker kadeče se žveplo gre zelo neprijetno v nos in usta.

Pisanje, ki dolgo časa leži in ki ga hranimo kot spomin ali pa kot važen dokument, spet osvežimo, če ga prav tanko pomažemo s čopičem, pomočnim v tekočino, sestoječo iz desetine delov destilirane vode in enega dela modre galice. Pisava postane tako krepkejša in s tem bolj vidna.

Svetle lase umivaj vedno s kamilicnim čajem, če hočeš, da ti potemniyo. Kamilice dobro prekuhaj v vodi, še mlačne precedi skozi krpo in s to vodo umivaj lase.

Porumenele predmete iz slonove kosti spet obelimo, če jih položimo v raztopino, sestoječo iz dveh litrov vode in pol kile klorovega apna.

Ogledala ni dobro umivati z vodo. Zelo lepo ga pa očistiš, če ga posuješ s stolčeno kredo, z mokro krpo po kredi zdrgneš in nato s suho krpo zbriseš.

Porcelanasta posoda. Sklede, krožniki in slično iz porcelana izgubijo pri vodni uporabi svoj blesk. Da povrnemo porcelanu vsaj nekoliko prvotnega bleska, ga večkrat takole očistimo: kristalizirano citronovo kislino posujemo na

mehko krpo in z njo zdrgnemo sklede in krožnike, potem pa posodo v topli vodi umijemo in s suho krpo zbrisevamo. Če to ne pomaga, namočimo krpo v terpentini in s tem zdrgnemo porcelan. Potem pa moramo posodo umiti z milom, da preženemo duh po terpentinu. Pri porcelanastih pepelnikih in sličnem pa odstranimo od cigaret zažgana mesta na ta način, da pomočimo vlažen zamašek v sol, z njim zdrgnemo madež in umijemo s toplo vodo.

ZANIMIVOSTI

Strašen požar je ugonobil japonsko mesto Hakodate

Ogromen požar je nastal 21. t. m. zvečer v mestu Hakodateju na otoku Jezu. Ogenj je naposled prekorajčil mestno mejo in se preselil tudi na sosedne vasi. Vsi poizkusi gašenja so bili brezuspešni. Hud snežni metej je še bolj oviral obupne poizkuse mestnih gasilcev, da bi zajezili požar. Ogenj se je zaradi viharja skoro z bliskovito naglico širil od okraja na okraj in mu potem sploh ni bilo mogoče več priti do živega. Kjer so izkušali prijeti gasilci za delo, je voda sproti zmrzovala v ceveh.

Ob 5. zjutraj so bili posamezni mestni okraji samo še ogromno ognjeno morje, ki ga je pokrival gost val dima. Zgorelo je približno 30.000 hiš, med njimi plinarna in elektrarna, vsa upravna in uradna poslopja, osem bančnih palač, pol tucata pivovarn, nekaj tobačnih tvornic, dolga vrsta starodavnih svetišč in tudi nekaj katoliških in protestantskih misijonskih postaj in cerkva. Vsa ta poslopja so pogorela prav do osnovnega zidu. Prav tako so postala žrtev plamenov vsa šolska poslopja. Ogenj se je naposled razširil tudi na pristaniški del mesta in zajel tamkaj pet velikih ladjedelnic, v katerih so pogorele tudi vse tamkaj zasidrane ladje.

Gospodarsko življenje v Hakodateju se je čez noč končalo v plamenih. Silna vročina in majhna možnost, da bi prebivalstvo pobegnilo iz ognjenega pekla, je spravljaljo ljudi do obupa. Na tisoče beguncev so morali s silo pripraviti do tega, da so poskakali v ledene morske valove v pristanišču, odkoder so jih nato z revolverji v rokah reševali, spravljaljo na velike ladje in jih odpeljavali na morje, kjer so bili varni pred ognjem. Župan je poslal tokijski vladi brezžične klice na pomoč. Vlada je odposlala štiri torpedne rušilce in dva transportna parnika, ki so, preskrbljeni z obleko, zdravili in živežem, prispeli do kraja strašne nesreče.

Po dosedanjih vesteh računajo, da je nesreča zahtevala več sto mrtvih in več tisoč ranjenih. Požar je uničil okoli 80 odstotkov vseh poslopij v mestu. Vse telefonske in brzojavne zveze so potrgane, tako da je mesto zvezano z zunanjim svetom samo še po radiu.

Po nekih cenitvah, ki še niso potrjene, je treba v Hakodateju obžalovati najmanj 1000 človeških žrtev. 300 oseb je umrlo samo zaradi strašnih opeklin, ki so jih dobile med begom iz gorečega morja. Razen tega pogrešajo še okoli 1000 oseb, o katerih se mora skoro z gotovostjo domnevati, da so tudi mrtve, s čimer bi se število žrtev povečalo na okroglo 2000 oseb. Ranjenih je baje deset tisoč ljudi. Brez strehe je okrog 120.000 ljudi.

Nad Hakodatejem in okolico so vojaška oblastva razglasila obsedno stanje, da bi s tem preprečila skrunjenje in ropanje mrličev. Nekatero osebo, ki so jih zalotili pri tem postu, so bile takoj ustreljene po prekem sodu.

O vzrokih požara poročajo: Nad mestom je dan poprej divjal silen vihar, ki je rušil dimnike in odnašal strehe. Divjal je preko mesta s hitrostjo 100 km na uro. Nenadno se je porušil tudi visok dimnik v ljudskem kopališču, kar je povzročilo požar. Ogenj se je razširil z veliko naglenco na vse kopališče, zgrajeno iz lesa, in nato še

na sosedne lesene hiše. Zaradi močnega vetra se je širil s tako naglico, da je bilo že pred večerom vse mesto v ognju. Gorelo je vso noč. Na gašenje ni mogel nihče niti misliti.

× **Setev z letali.** Moskovski listi poročajo, da se v vseh srednjeazijskih sovjetskih republikah pri setvi vedno bolj uveljavlja letalo. Setev so začeli 2. marca v Uzbekistanu in v petih dneh so s pomočjo letal zasejali 1300 ha polja. Na 2350 ha, kjer so lani sejali s pomočjo letal, je zrastle krasna in gosta pšenica. Letos so v Uzbekistanu do 8. t. m. zasejali z letali 2230 ha polja s pšenico in 720 ha z ržjo. Z letali so pa začeli sejati tudi že v severnih krajih kirgiške republike in v južnem Tadžikistanu. V aprilu pa začno z letali pokončavati kobilice. V sanatovskem okraju bodo letos posejali s pomočjo letal trikrat več žita kakor lani. V Zavolžju bo zasejanih s pomočjo letal 14.000 ha polja. V ta namen bodo rabili 15 letal. V okolici Rostova na Donu so štiri letala 10. t. m. zasejala 260 ha polja z ovsom, 11. t. m. pa 280 ha. V petih minutah zaseje letalo do 6 ha. Obenem poročajo ruski listi o zanimivih poskusih s kemičnim vplivom na rastline. Na koruzno seme so vplivali z etrom in pridelek se je skoraj podvojil. Na enak način so pospešili zorenje krompirja za 12 do 17 dni. Krompir bodo lahko pridelovali v okolici Leningrada, kjer je podnebje zanj neugodno, in kopali ga bodo že v juliju in avgustu.

× **Ford zvišuje plače.** Iz New Yorka poročajo, da so naznanile Fordove avtomobilске tvornice v Dearbornu vsemu delavstvu, da bodo zvišale sedanje najnižje plače, ki znašajo 4.4 dolarja na 5 dolarjev.

× **Opičji otrok.** Hči nekega bratislavskega krošnjarja je pred dnevi rodila otroka, ki je bil bolj podoben opici kakor človeku. Novorojenec je imel nenavadno dolge roke in z dlako poraslo nabrekli na glavi. Otrok je bil tako grozen, da si ga mati ni upala pokazati svoji okolici. Novorojenec je živel samo nekaj ur. Mrtvega so potem oddali v anatomski zavod, kjer so ga shranili v špiritu. Porodnica navaja, da je med nosečnostjo gledala film King-Kong, ki je napravil nanjo tako strašen vtisk, da je zdaj porodila otroka z vsemi značilnostmi opice.

× **Nesrečna mati.** V nekem mestecu na Švedskem je obhajala pred dnevi svoj 79. rojstni dan žena nekega obrtnika. Ko jo je ob tej priliki obiskal poročevalec nekega lista, mu je izjavila: «Bila sem dvakrat omožena in sem dala življenje 25 sinovom. Oba moža in vsi sinovi so mi pomrli. Trinajst mi jih je padlo v vojni, dva sta umrla kmalu po poroki, trije so se smrtno ponesrečili, ostalih sedem pa je umrlo naravne smrti. Vsi moji sinovi so bili oženjeni in so se vse moje snahе ponovno poročile. Tako je moja kri razkropljena po Afriki, Avstraliji, Kanadi in ne vem kje vse.» Ženica živi čisto sama in ne ve števila svojih vnukov in vnukinj. Dejala je: «Mislim, da jih je 50, morda tudi 100.» Poročevalec jo je hotel slikati, toda mu tega ni dovolila. Izjavila je, da se je dala v svojem življenju samo enkrat fotografirati, in sicer jo je slikal njen sin, ki je hotel vzeti njeno sliko s seboj na bojišče. Ko so ga našli mrtvega, je držal v rokah sliko svoje matere. To ji je dalo povod, da je prisegla, da se ne bo dala nikoli več slikati.

× **Grozen zločin blaznega očeta.** Nedavno so iz umobolnice v New Yorku izpustili kot ozdravljene 31letnega Johna Maca Hala. Te dni, ko je bila Halova žena spravila otroke spat in je odšla po opravkih v mesto, je pa začel mož znova besneti. V kuhinji je našel kladivo in razbil z njim glavice svojim štirim hčerkičam, od katerih je štela najstarejša 4 leta, najmlajša pa 8 mesecev. Mater je čakal grozen prizor. Dva otročička sta bila že mrtva, dva sta pa pravkar umirala. Na tleh je ležalo okrvavljeno kladivo. Blazni mož je po zločinu brez sledu izginil.

× **Za umor na operacijski mizi.** Priletna čičaška zdravnica dr. Alice Lindsay Wynnekopova je bila obsojena, da je pod pretvezo operacije spravila svojo snaho na operacijsko mizo,

nato pa jo je ustrelila. Te dni se je morala zdravnica zagovarjati pred sodiščem in obsojena je bila na 25 let ječe. Sodili so jo sami mladi porotniki. Posvetovali so se dobri dve uri. S tem je bila končana najrazburljivjša obravnava zadnjih let. Zdravnica ne more hoditi in pred poroto je sedela v naslanjaču. Mirno je poslušala obsojbo in tudi prisotni člani njene rodbine so jo sprejeli mirno. Porota je potrdila glavno vprašanje glede preiščenega umora z enajst proti enemu glasom. Pa tudi edini porotnik, ki je glasoval nasprotno, si je takoj premislil, videč, da so vsi drugi nad zdravnico prelomili palico.

× **7500 kg dinamita je eksplodiralo.** V pristanišču La Libertadu (San Salvador) je 14. t. m. pri prekladanju streliva prišlo do silne eksplozije. Eksplodiralo je hkratu 150 zabojev z okrog 7500 kilogramov dinamita. 150 (po drugih vesteh celo 250) delavcev je bilo ubitih, 40 drugih pa hudo ranjenih. Vse stavbe v pristanišču in vse manjše ladje so bile uničene. Mnogo hiš v mestu je poškodovanih. Vzroka nesreče niso mogli dognati. Tudi škode ni mogoče oceniti. Uničenih je bilo 15.000 vreč kave in zgorelo je več sto hektolitrov bencina v bližnjih tankih. Eksplozija je bila tako silna, da so jo čuli v San Salvadoru, ki je dvanajst milj oddaljen od Libertada. V Libertadu so bili izmed javnih poslopij posebno hudo poškodovani sedež pristaniškega poveljstva, carinarnica in pošta. Poleg pristanišča je veliko kopališče, ki je sedaj vse razdejano. Več sto kabin je porušeni. V času, ko je nastala eksplozija, se je mnogo ljudi kopalo. Tudi med kopalci je bilo več ranjenih. V pristaniških skladiščih se je z veliko naglico razširil požar.

× **Dvojčka imata dva očeta.** Iz Stockholma poročajo, da je razpravljalo sodišče v Karlskroni na Švedskem o tožbi neke ženske, ki je tožila očeta svojih dvojčkov zaradi preživljanja. Tožiteljica je navajala v tožbi, da je toženec oče njenih otrok. Sodišče je nato odredilo krvno preiskavo, ki je pokazala, da pride toženec v poštev samo kot oče enega izmed dvojčkov. Po tem dognanju je sodišče tudi uredilo pravno stran plačevanja. Zdej iščejo očeta drugega dvojčka. Zadeva je zbudila na Švedskem veliko zanimanje.

× **Ženska z brado je umrla.** V Baltimoreu je te dni umrla ženska z brado, znana pod imenom Malvina Perryjeva, ki se je kazala po ameriških prireditvah. Ta ženska je, da bi še povečala svojo priljubljenost, često nastopala kot boksarka. Imela je 14letnega sina. Šele na smrtni postelji je «ženska z brado» izpovedala, da je prav za prav moški, ki se je petdeset let izdajal za žensko. Ameriška javnost je zaradi tega razkritja močno razburjena in zahteva, da se ugotovi, kako je bilo z materinstvom Malvine Perryjeve, ki sploh ni bila ženska.

× **Sovjetska pravljica.** V nadomestilo za stare in po vsem svetu znane ruske pravljice pišejo zdaj sovjetski pisatelji nove ruske sovjetske pravljice in ena izmed njih se glasi: «Bil je nekoč kovač, ki se je imenoval Vladimir Iljič Lenin. Koval je sekire in jih skrivaj dajal kmetom, da bi mogli z njimi razbijati lobanje carskih gardistov. Bil pa je aretiran in z drugimi puntarji odpeljan daleč na ledeni otok v tečajnem morju, kjer je bilo samo zavetišče severnih ptic. Carski gardisti so prispeli tja s topom in vsak teden so streljali ter pregnali ptice, da je ostal Lenin čisto osamljen. Lenin se je rad sprehajal po obali in tu se mu je prikupil črn labod, ki mu je pozneje pripovedoval svojo kruto usodo. Labod se ga je usmilil in se ponudil, da osvobodi njega in njegovega prijatelja ter ga odnese v Rusijo, da bi lahko znova izdeloval sekire za glave carskih gardistov. Lenin je sprejel ta predlog in na pot si je izbral svojega najboljšega prijatelja Stalina. Za popotnico je imel samo culico hrane, ki jo je položil labodu na hrbet in s Stalinom sta krenila na pot. Pot je bila dolga in hrane je začelo primanjkovati. Nekega dne nista imela niti grizljaja več in tudi labodu nista mogla več postrežiti. Tedaj je pa dejal labod: «Prijatelj, če mi ne dasta takoj jesti, me vrže veter na tla in naša pot ne bo končana. Ali nimata vsaj koščka kosti?» «Za-

Kaj premišlujete?

Ne vem, kje naj si kupim blago za novo obleko.

Tu ni nič za premišljevanje, temveč pišite še danes Trgovskemu domu Sternecki po vzorcu, ker tam je ogromna izbira v suknu, kamgarnu, ševjotu in drugem blagu za moške obleke. Vse blago je dobre kakovosti in cene so zelo nizke.

Trgovski dom
Sternecki
Tovarna perla in oblek
Celje št. 97

Izdeluje na željo obleke in drugo konfekcijo po meri v nekaj dneh.
Ceniki in vzorci zastoj.

kaj pa nisi tega prej rekel?» je odgovoril Stalin. «V torbi imam še dve stari kosti.» Po teh besedah ni dolgo razmišljal, vzela je nož in si odrezal dva prsta na levi roki in ju podal labodu, ki ju je pojedel in se toliko okrepečal, da je srečno spravil v Rusijo dva apostola revolucije. Takšne so torej sovjetske pravljice.

× **V ognjenikovo žrelo.** Ravnatelj zvezdarne v Santiagu se je s svojimi tremi pomočniki odločil za drzen korak. Vsi štirje so namreč odšli na znanstveno pot v žrelo ognjenika Kvasiputa v Andih. Drzni učenjaki imajo s seboj razne priprave, kakor plinske maske in druge dihalne pripomočke. Toda vsa ta oprava ne zmanjša mnogo življenjske nevarnosti. Pred leti je neki učenjak zlezal tudi nekaj metrov v žrelo Vezuva, toda njegova predrznost ni prinesla znanstvu nikake koristi. Mnogo več pričakujejo od te poti. Raziskovalci bi radi ugotovili, odkod izvira lava, ki jo bljuvajo ognjeniki. Še pred nekaj desetletji je splošno prevladovalo mnenje, da so ognjeniki luknje, skozi katere diha velikansko podzemsko ognjišče, kjer se neprestano prelivajo ogromne količine tekoče lave. Lava naj bi prihajala neposredno iz notranjosti naše zemlje. Novejša raziskovanja so to mnenje ovrgla in dognala, da lava ne prihaja v ognjenike iz enega središča, temveč da ima vsak ognjenik svojo podzemsko zalogo, nekako lastno delovno področje. Ognjeniki niso v notranjosti med seboj v nikaki zvezi. Tudi ne segajo prav globoko proti notranjosti zemlje. Učenjaki vidijo v njih nekako kožno bolezen zemlje in s tem hočejo označiti, da so to pojavi na skorji zemlje same. Pod trdo skorjo zemlje se razteza plast lave. Notranjost sama, jedro zemlje, pa je strnjena.

× **Od mlinarskega pomočnika do najbogatejšega moža na Angleškem.** Anglež Rank, ki šteje 80 let, je danes lastnik skoro vse mlinske industrije na Angleškem. Ko je postal mlinarski pomočnik, je zelo varčeval in kmalu si je kupil v bližini mesta Hulla mlin na veter, v katerem se je namlela v eni uri po ena vreča moke, to pa le tedaj, kadar je vel dosti močan veter. Danes zmelje v svojih velikih mlinih (okoli 30 je vseh) 175.000 vreč tedensko ali okoli 9 milijonov na

leto. Njegovo premoženje cenijo na 25 milijonov funtov šterlingov, kar bi bilo po naši vrednosti šest milijard dinarjev. Rank je po smrti Johna Ellermana postal najbogatejši mož na Angliji. Možno je zelo skromen in le malo jih je, ki ga osebno poznajo. Neizmerno večje premoženje pa bi imel, ako bi ne bil tako zelo radodaren, saj ga imajo v seznamih med darovalci skoro vsi zavodi za onemogle, sirčistične, bolnišnice in podobni zavodi. Kot zelo veren mož daruje tudi v cerkvene namene visoke vsote. Sam pravi, da si je svoje bogastvo pridobil s pridnim delom in z zaupanjem v Boga. Ko je bil že lastnik prvega poromlina je hotel vse popustiti in postati misijonar, bratranec pa ga je prepričal, da se ni rodil za ta težaven poklic in da tudi ni sposoben za misijonsko delo. Leta 1885. je postavil prvi valjni mlin, ki je z moko oskrboval velik del mesta Londona, drugega je zgradil za mesto Liverpool in tretjega v bližini industrijskega mesta Cardiffa. Ob začetku svetovne vojne je bil z ženo na letovišču v Avstriji, kjer je bil tudi dolgo časa interniran. Ko se je vrnil na Anglijo, je takratnemu ministrskemu predsedniku Lloyd Georgeu ponudil svoje sodelovanje pri prehrani. Dasi je 80letnik še vedno osebno nadzoruje svoja ogromna podjetja. Za svoje stanovanje ima čisto preprosto predmestno hišo. Kdor bi ga srečal na ulici, bi ne verjel, da ima pred seboj najbogatejšega človeka na Angliji.

× **Žid v Ameriki pred 3000 leti.** Newyorški časopis «World» prinaša veliko razpravo zgodovinarja Hyattea Warrela, ki je že pred 40 leti dokazoval, da so stari Američani dobili svojo kulturo iz Evrope, odnosno Azije. Warrel je ugotovil, da je kot visokošolec čudno kulturno sličnost vseh treh najbolj prosvetljenih in najstarejših južnoameriških narodov: Actekov v Mehiki, Majev v Srednji Ameriki in Inkov v Peruju. Njih legende enako pripovedujejo o belem bogu, ki je prišel v Ameriko iz Vzhodne dežele onstran morja. Napisani in slike vedno enako popisujejo zunanost belega boga. Imel je blede obraz, gosto črno brado, zakrivljen nos, črne žive oči in kožraste črne lase. Na glavi je vedno nosil okroglo kapico, ki je ni nikoli odložil. Indijanska ustna izročila popisujejo, da je naučil beli bog rdečkožce zidati hiše in palače, pripravljati iz gline in sušiti na solncu lonce. Prinesel jim je različne tehniške skrivnosti in uredil verstvo. Potem je odšel v svojo vzhodno domovino. Poprej pa je še napovedal, da se bo še vrnil in do konca sveta vladal nad Indijanci. Obljubil je tudi, da jim bo poslal svoje otroke ali vnuke za primer, če bo sam zadržan. Iz tega razloga so pozneje sprejeli Indijanci odkraja s pobožnim spoštovanjem španske osvojevalce. Beli bog ima pri različnih narodih različna imena. Acteki so mu rekli Kvecaljkohtli, za Maje je bil Kukulkhan in za Inke Vitakoha. A vse podobe kažejo vedno isto izrazito glavo. Sleherni opazovalec mora spoznati, da so slikali nekdanji indijanski slikarji pravega žida v starosti med 50 in 60 leti, kakor jih srečamo premnogo v newyorški židovski četrti. Tako je dopel Warrel do zaključka, da je moral dospeti v Ameriko kot prvi Evropec pred 3000 leti ali 2500 let pred Kolumbom nepoznan žid. Najbrž se je rešil s katerekoli ponesrečene feničanske ladje, ki je morala dospeti do ustja Amazonke. Warrel navaja tudi veliko število verskih obredov, ki so bili pri Inkah in Majih zelo slični onim pri Izraelcih, preden je doživelo njih verstvo poglobitev in prepord pod velikimi preroki. Ko so dospeli Španci v Ameriko, so našli neizpremenjen verski in socialni ustroj, kakor ga je bil oblikoval beli bog. Inki in Maji so celo imeli izrazito židovski koledar. Marsikatero zakonske določbe se berejo kakor prevod Stare zaveze.

× **Nova domneva o nastanku potresov.** Ameriški zvezdoslovec profesor Brown je poročal te dni o svojem odkritju, da se zemlja ne vrtil enakomerno okrog svoje osi. Z dolgoletnimi opazovanji je dognal, da se vrtil v nekkih časih s pospešeno brzino, v drugih časih pa počasneje. Končnega vzroka temu pojavu še ni našel, pač pa je neposredni vzrok v tem, da se zemski premer

izpreminja, to je da postaja večji ali manjši. Če postane manjši, se vrtil zemlja hitreje, če postane večji, pa počasneje. Seveda so vse te razlike v velikosti premera in v brzini zelo majhne in je bilo treba res natančnega opazovanja, da jih je Brown odkril. Vendar pa utegnejo biti zelo važne ne toliko glede na meritev časa, ki ji je podlaga baš vrtenje zemlje, kolikor glede napovedi potresov. Profesor Brown namreč opozarja na to, da nastanejo pri vsaki izpremembi zemskega obsega napetosti v zemski skorji, ki morajo povzročati potrese. Šlo bi zdaj samo za to, da bi mogli odkriti kakšno zakonitost v izpremembah obsega, pa bi lahko napovedovali potrese približno tako točno kakor solčne in lunine mrke. To bi spet preprečilo mnoge nesreče in škode, ki jih povzročajo potresi med ljudmi in njihovim imetjem. — Tako pravi domneva profesorja Browna. Ali je upravičena, to je vprašanje, ki ga morajo rešiti drugi učenjaki.

× **Dragocena zbirka znamk.** Londonski zbiralci poštne znamke se že pripravljajo na pot v New York, kjer bo čez nekaj tednov najzanimivejša dražba poštne znamke, kar jih je bilo zadnja leta. Na prodaj bo namreč slovita zbirka Arturja Hinda, čigar zbirka je baje prekosila celo zbirko angleških kraljev. Pri tem bo razdeljen tudi oddelek prvih znamk otoka Mauritija, ki so najredkejša na svetu, ker bi se namreč težko našel kupec, ki bi mogel plačati vse Mauritijske znamke. Saj cenijo samo ta oddelek na dvanajst milijonov dinarjev. Prvič se tudi zgodi, da bodo v enem popoldnevu na dražbi prodane štiri mauritijske znamke. Če je bila že prodaja enega izvoda posebnost, kakšna bo šele prodaja štirih! Artur Hind, ki je nedavno umrl, je imel res največjo zbirko teh redkih znamk. Štiri najdragocenejše cenijo na tri milijone dinarjev. Ni pa izključeno, da bo ena sama kuverta, ki jo je zbiralec kupil pred 50 leti od angleškega zbiralca znamk Williama Averya, prodana za tri milijone dinarjev. Hind je plačal za te znamke takrat komaj sto tisoč dinarjev.

× **Šoferji pod boljševiki.** Kmalu po novem letu je bilo obsojeno v Moskvi več šoferjev na zapor od šestih mesecev do treh let, ker so prejemali napitnino. Njihovi avtomobili so namreč državna lastnina. Zasebni avtomobil je pod sovjeti velika redkost, posebno odlikovanje zaslužnih javnih delavcev. Moskovski šoferji morajo dnevno oddajati državni blagajni ves zaslužek. Blagajna ga pregleduje na osnovi avtomobilskega števca in šoferjem potem prepušča za nagrado določen del vsega zneska. Šoferji so bili mnenja, da se ne tiče ta določba njihovih napitnin. «Saj smo državi plačali, kar je kazal števec,» so izjavili pred sodniki, «a vse ostalo je naš osebni zaslužek.» Sodišče je poučilo šoferje o napačnosti takih nazorov in jih poslalo v zapor. Še bolj žalostna usoda je zadela 29 let starega šoferja Valentina Ivanova. V novoletni noči je bil vinjen, zaletel se je v skupino gojencev vojne šole, povozil na smrt dva in ranil nekaj oseb. Sovjetski kazenski zakonik določa za slične zločine kot najvišjo odmero deset let ječe. Sodniki so obsodili Ivanova na smrt, ker ni povozil navadnih ljudi, temveč bodoče oficirje.

× **Francija je poslala domov 20.000 poljskih rudarjev.** Iz Pariza poročajo, da je francoski minister za delo odredil, da mora 20.000 poljskih rudarjev, ki so zaposleni v francoskih rudnikih, oditi na polletni dopust v domovino. Potne stroške bo pokrila Francija iz državne blagajne, odnosno podjetja, pri katerih so rudarji zaposleni. Na Poljskem pa presojajo ta ukrep drugače. V njem vidijo izgon svojih rudarjev, ki so že nad deset let zaposleni v francoskih rudnikih kot kopači rud. Pri sedanjem izredno težavnem stanju poljske rudniške industrije pomeni povratek 20.000 rudarjev, ki imajo s seboj tudi družine in štejejo v vsem 75.000 glav, hud udarec. Doma ne bodo mogli Poljaki svojih rudarjev nikjer zaposliti, ker ni dela niti za tiste, ki so doslej ostali na Poljskem.

× **Ne vedo, ali je mrtva ali živa.** Varšavski listi poročajo o nenavadnem dogodku, ki se je

primeril v mestecu Markiju nedaleč od Varšave. Tam je umrla 52letna Zofija Režicka. Zdravnik je ugotovil, da Režicki več ne bije srce, zelo pa se je čudil, da je truplo kljub temu obdržalo svojo toploto in obraz svojo naravno barvo. Skratka, mrtva Zofija je bila na oko kakor živa, zato se je duhovnik uprl pokopu. Oblastvo je izvedelo za to in je takoj odredilo, da mora Režicko preiskati posebna zdravniška komisija. Komisija je potrdila, da je Zofija mrtva. Duhovnik pa se kljub temu še ni dal prepričati in je trdil, da zahteva oblastvo od njega nekaj, česar ne more izpolniti. Domače prebivalstvo je seveda potegnilo z duhovnikom in je soglašalo z njim v domnevi, da ženska z rdečico na licih ne more biti mrtva, posebnost še, ker se ni prav nič izpremenila telesna toplota. Tako je nastal v Markiju upor proti pogrebu. Ljudje so poslali pred pokopališče stražo, ki pazi, da ne bi ženske pokopali. Medtem pa je vlada poslala v Marki novo zdravniško komisijo.

× **Kmet je našel kraljevsko krono.** V neki vasi blizu Vilne je neki kmet na polju našel krono nekdanjega poljskega kralja Kazimira. Krono so prepeljali v muzej v Varšavo.

× **390 metrov dolga brzojavka.** Po vsem svetu se je razpasla navada, da pošiljajo ljudje pozdravne brzojavke, da odličnim državljanom brzojavno čestitajo ob najrazličnejših prilikah. Posebno navdušeni so za brzojavne čestitke Američani, ki hočeji biti seveda tudi na tem poprišču prvi. Nam se o takih pozdravnih brzojavkah, kakršno so spravili skupaj v Ameriki, niti ne sanja. Presenetljiva je ta brzojavka tem bolj, ker bi človek ne pričakoval, da se bo v času hude gospodarske stiske kaj takega zgodilo. Sedanji predsednik Roosevelt je v Ameriki zelo priljubljen, ljudje mu radi pošiljajo čestitke in darila, posebno za god. Stotisoči, da, milijoni, se spomnijo predsednika za god in mu hočejo izraziti svoje prijateljstvo. Rekord je pa dosegla pozdravna brzojavka iz Alabame, ki je obsegala 13.800 besed in 40.000 podpisov. Dva dni so morali delati na pošti, da so to gromozansko brzojavko odposlali. Seveda so jo tudi zmerili, ko je bila na traku, in izkazalo se je, da je brzojavni trak dolg 390 metrov. Tako dolge pozdravne brzojavke menda še nihče na svetu ni dobil.

× **Kaj vse stori ženska lepota.** Kitajski rodoljubi so trdno prepričani, da je ženska kriva, da je Kitajska izgubila pet svojih obmejnih dežel, ki sestavljajo zdaj novo cesarstvo Mandžukuo. Žena, ki se ji mora cesar Puyi zahvaliti za cesarsko krono, je slavna kitajska lepotica, pevka in plesalka Wutterfly Wu, ki je zakrivila s svojimi čari kot premetena zapeljivka poraz kitajskih armad v Mandžukuu in Džehołu. Dobila je več sto grozilnih pisem in pozivov, naj nikoli več ne nastopi na pekinških odrih, sicer jo ubijejo. Wutterfly Wu je nastopala v času japonskih napadov v Pekingju in znašla je tako spretno loviti v svoje mreže kitajske generale in politike, da so povsem pozabili vojno in svoje vojake ter se vdajali razuzdanemu življenju. Neki kitajski nacionalist je baje pisal lepi pevki, da jo bo pri prvi priliki ubil zato, ker sta si njeno zapeljivo petje in njen dražeči ples nedostojno podvrгла narod ter pripravila domovino ob pet pokrajin.

Listnica uredništva

Brienn le Chateau. Prejeli smo vaš dopis, a je tako nejasen, da ne vemo, kaj želite z njim.

Leskovec pri Ptujju. Prosimo, da nam stalno poročate. Kratko in jedrno. Dopisništvo pa se ne honorira.

Mala Nedelja. Prepozno prejeli.

Rogaševci. Če je omenjeni posel prevzel kdo drug, ga nimate več pravice opravljati.

Sv. Bolhenk v Slovenskih goricah. Z vašimi prispevki smo gotovo zadovoljni. Sledi pismo, kakor želite!

Sv. Križ pri Litiji. V občinskem uradu dobite vse informacije.

Sv. Martin na Pohorju. Saj imate morda v bistvu prav, toda zadeva je preosebna, a tiskovni zakon je strog.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Dobrosrčnost.

Hlačnik je prišel v mesto ter šel opoldne v gostilno kosit. Ko je gostilničar opazil, da gost zmajuje z glavo, ga je vprašal, ali ni morda kaj v redu.

Hlačnik: «Pravkar premišljam, kako dobrasrčen je moral biti človek, ki je zaklal tega petelina.»

Gostilničar: «Zakaj pa, prosim?»

Hlačnik: «Ker je gotovo deset let pomišljal, ali bi ga zaklal ali ne.»

POZABLJEN OTROK.

Gospa Cmokavzarjeva (si ogleduje slike v galeriji): «Tu pa mora biti najbrž pomota. V seznamu je pisano 'Pozabljen otrok', a na sliki ne vidim nikakega otroka.»

«Nič čudnega,» odgovori soseda, «otroka so namreč pozabili.»

Dišeče milo.

«Prosim kos mila, ampak takega, ki posebno diši,» je dejal Pepček, ko je prišel v prodajalno.

Trgovec: «Čemu pa tako zelo dišečega?»

Pepček: «Zato, da bodo mati zmeraj vedeli, da sem se res umil in da me ne bodo še enkrat ribali kakor zdaj skoro vsako jutro.»

NI VSE ZLATO, KAR SE SVETI.

Učitelj: «Ni vse zlato, kar se sveti. Matijček, ali mi lahko poveš kak primer?»

Matijček: «Dà, gospod učitelj, vaš suknjič...»

Točnost.

Gospa: «Ali vam nisem rekla, da pazite, kdaj bo mleko vzkipeło?»

Kuharica: «Saj sem pazila. Bilo je točno pol osmih.»

Nenadomestljiva.

Bankir je vzel v službo novo tajnico. Nekaj tednov potem ga je vprašal prijatelj trgovec, kako je zadovoljen z njo.

«O, zelo brihtno dekle,» je odvrnil bankir, «vse v pisarni je spravila v tak nered, da bi zdaj sploh ne mogel ničesar opraviti brez nje.»

JASNO.

Dušan: «Če bi jaz umrl, ali bi se kaj jokala?»

Mira: «Kako moreš o tem dvomiti? Saj vendar veš, da mi prihajajo solze za vsak prazen nič.»

Že ve.

A: «Povej mi, ali ti je že kdo povedal, kako zelo si podoben Napoleonu.»

B: «O že, a jaz sem že davno prenehal posojati zaradi tega komu denar.»

Nagel odgovor.

Učitelj: «Mihec, kaj si predstavljaš pod visočim mostom?»

Mihec: «Vodo!»

TEDEN HITRO MINE.

Špela bi se rada omožila.

«Pomisli dekle,» reče oče, «tvoj fant zasluži komaj po 200 dinarjev na teden.»

«Je že res, oče, ampak če se imata dva rada, teden tako hitro mine!»

Pri fotografu.

Fotograf: «Ali boste dali svoje otroke povečati?»

Stranka: «Hvala, saj bodo sami zrasli.»

Izvrstna mačka.

A: «Ko sem kupil to mačko pri vas, ste trdili, da je izvrstna za podgane. Pa se jih niti ne dotakne.»

B: «No, ali ni potem izvrstna za podgane?»

STAROST.

Vera: «Ali misliš, Dušan, da me ta klobuk dela za 10 let mlajšo?»

Dušan: «Koliko let šteješ?»

Vera: «Osem in dvajset.»

Dušan: «S klobukom ali brez njega?»

ZA POMLADANSKA DELA

79

Močni čevlji iz masne kravine z neraztrgljivimi gumijastimi podplati.

99

Trpežni čevlji za delo iz močnega bokska z debelemi gumijastimi podplati.

Rata

3 tedne

znižane cene od 20 do 30% za sledeče blago: od 25. marca do 31. marca za gospodarske in kuhinjske predmete, od 1. aprila do 8. aprila za belo blago, šifone, kontenine, prte, brisače itd. in od 9. aprila do 16. aprila za čevlje, nogavice in rokavice. Zaradi velike zaloge in opustitve nekaterih predmetov vam nudim blago po tako znižani ceni.

Se priporoča

ANTON ŠAVNIK, SKOFJA LOKA.

IZPREMEMBA.

A: «Ali se že dolgo poznate s to plavalasko?»

B: «Tri mesece.»

A: «Ona pa pravi, da se poznate že leto dni.»

B: «Da, toda takrat je bila še črnolaska.»

Ne pride do besede.

A: «Dve papigi imaš, praviš?»

B: «Da, ena je moja, ena pa ženina.»

A: «In govorita skupaj?»

B: «Ne. Moja samo posluša, do besede pa nikoli ne pride.»

Pomagajte vsi pobijati brezposelnost

s tem, da zopet zaupate denar domačim denarnim zavodom, ki bodo z novimi krediti dali zaslužka delavcem, obrti, industriji, trgovini in kmetovalcem.

Nalagajte denar v

MESTNO HRANILNICO LJUBLJANSKO

(Ljubljana, Prešernova ulica št. 3),

ki Vam nudi ugodno obrestovanje, popolno varnost za Vašo vlogo, ker jamči za njene obveze mestna občina Ljubljanska. Hranilnica izplačuje sedaj na novo (po 1. januarju 1933.) vložene vloge na vsakokratno zahtevo.

Vloge znašajo 420.000.000 Din, rezerve pa 12.600.000 Din.

„Fitonin“

Od mnogoštevilnih zdravnikov priporočan za nudenje prve pomoči pri vseh kvarah, poškodbah in opeklinah kakor tudi

ZA ZDRAVLJENJE VSEH VRST RAN, HRAST, LIŠAJEV, CIROV IN OSTALIH KOŽNIH BOLEZNI

«Fitonin» prepreči infekcijo, ustavi krvavljenje, ne dovoli rani, da se usmrači in jo naglo zaceli. Steklenica stane 20 Din v lekarnah. Po poštnem povzetju dve steklenici 50 Din. Poučno knjižico št. 16 pošlje brezplačno «Fitonin», d. z o. z., Zagreb 1-78.

Reg. pod š. br. 1281 od 28. julija 1933.

Na Vas čaka na polici pri Vašem trgovcu

pralni prašek «PERION», ki Vam bo olajšal naporeno delo pranja in ohranil Vaše perilo vedno močno. «PERION» je domač izdelek in izboren.

Ali si že član Vodnikove družbe?

Izdaja za konzorcij «Domovine» Adolf Ribnikar.

Rata

Gospodinjam

69,-

za vsakdanjo hojo na trgu smo pripravili te udobne čevlje iz boks s prožnimi gumijastimi podplati, ki ne utrudijo nog.

POZOR!!!

Gotov denar zaslužite doma,

če imate naš domač pletilni stroj «REGEN-TIN». Brez rizika, brez poprejšnjega znanja.

V devetih mesecih smo plačali nekemu našemu sodelavcu Dju 22.433,24 v gotovini. Tudi vi morete tako zaslužiti. Zavezujemo se, da vam za dobro ceno odkupimo vaše izgotovljeno blago.

Brezplačna pojasnila daje: Domača pletarska industrija Josip Tomažič v Mariboru, Krekova ulica št. 16.

Krščansko podjetje od 1931. 80

Za Vas imamo:

Violine . . . 69 Din Gitare . . . 138 Din
Mandoline 95 „ Harmonike 69 „
Tambure . 63 „ Gramofone 465 „

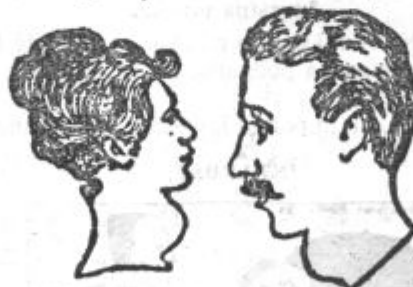
Zahtevajte brezplačni katalog.

MEINEL & HEROLD

tovarna glasbil

pr. podr. MARIBOR št. 104

GOLŠA, DEBEL VRAT

je obolenje ščitne žleze, ki je je treba pravočasno zdraviti, ker se sicer delovanje tega važnega organa v njegovi funkciji kot zaščita proti strupom vse bolj ovira, zaradi česar nastopijo zelo neprijetni, a često tudi nevarni pojavi. Zdravniška znanost je ugotovila, da delujejo soli, ki vsebujejo jod, izredno dobro pri različnih oblikah golše. Mnogoštevilni bolniki so ugotovili pri uporabi zelo preprostega

DOMAČEGA ZDRAVLJENJA S PITJEM nagel in povsem neškodljiv vpliv na bolezen. Vsakdo, ki ima golšo ali debel vrat ali otečene žleze, naj zahteva našo knjižico, ki jo pošljemo

VSAKOMUR BREZPLAČNO.

Zadošča dopisnica.

Poštno zbiralno mesto:

Georg Fulgner, Berlin-Neukölln, Ringbahnstrasse 24, Abt. P. 91.

132

Zahvala.

Dne 20. t. m. smo pokopali žal prerano umrlega, predragega nam soproga, odušno očeta, starega očeta, brata, tasta in strica, gospoda

Antona Jeršina

posestnika in mesarja na Primskovem pri Kranju.

Vsem mnogoštevilnim prijateljem in znanecem, ki so ga od blizu in od daleč prišli kropit, ko je ležal na mrtvaškem odru, ter vsem, ki so ga v nepričakovnem številu spremili na zadnji poti, izrekamo najlepšo zahvalo. Posebno pa se zahvaljujemo še gospodu zdravniku drju. Novoselskemu za njegov požrtvovalni trud in vso njegovo skrb ob kratki, a močni bolezni, prečastiti duhovščini, gospodu županu Cirilu Pircu iz Kranja, zastopnikom požarne brambe in mnogoštevilnim stanovskim tovarišem za udeležbo pri pogrebu kakor tudi darovalcem vencev in cvetja.

Žalujoči ostali.

MALI OGLASI

Hišo z dobro uvedeno trgovino,

vsem potrebnim trgovinskim inventarjem in gospodarskim poslopjem se zaradi družinskih razmer prodaja. Zraven hiše sta lep vrt za zelenjavo in sadni vrt, nadalje pa spada k njej tudi 12 oralov zemlje, njiv, travnikov in gozdov. Ponudbe sprejema uprava «Domovine» pod «Dobra trgovina». 82

Jabolčnik,

kakršnega se je pred vojno pod imenom «Jablus» razpečalo na tisoče zavojev ter je izborna domača pijača, ki si jo vsakdo lahko doma napravi za majhen denar, toplo priporočamo. Pišite po navodila! «Jablus» — Renier, Podčetrtrek. 74

Prvovrstna sadna drevesca

nudijo po nizki ceni drevesnice Hrastnik, št. 117, Velenje. Za rast in pristnost sort se garantira. Zahtevajte ponudbe. 55

Švedske posnemalnice za mleko

prodajamo na obroke. Sprejemamo potnike. Vega-Separator, Ljubljana, poštni predal 307. 76

Naprodaj je hiša z vrtom.

Kupec potrebuje 15.000 Din. Devica Marija Brezje št. 45, Maribor. 84